ואם תיפול השלישיה

מאת
ישעיהו בן־פורת

„בוא יום", צוטט השבוע אל"מ אביאם סלע, „בו לא רק אנשי צבא יצטרכו לתת את הראש".

למיקרא הדברים, רבים הינהנו בראשם לאות הסכמה. כמי שאומרים: אצלנו רק הדרג המיבצעי משלם את מחיר המחדלים. ראש המטה כללי, ראשי אמ"ן, קצינים בכירים, ראש הלק"ם, מפקד בסיס תל־נוף. אך לעולם לא הדרג המדיני, שתמיד משתמט מן העונש.

זה נכון רק לכאורה. עובדתית זה לא מדוייק. פנחס לבון, שר ביטחון, נידרש לשלם את מחיר „עסק הביש". גם גולדה מאיר, גם משה דיין, נאלצו לפרוש, זמן קצר אחרי הרמטכ"ל דדו אלעזר. נכון שוועדות החקירה נוטות להטיל את האחריות על הדרג המיבצעי, ומניחות לדרג המדיני לחמוק מן העונש. אך יש שבלחץ דעת הקהל נשלמת המלאכה. זה קרה לגולדה ולדיין, בתהליך של הצתה מאוחרת. זה לא חייב לקרות כל פעם, אך מאחר שזה כבר קרה פעם, זה יכול לחזור על עצמו גם מחר.

■ ■ ■

לא ערכנו מישאל־עם, אפילו לא סקר. אך דומה שלא ניטעה הרבה אם נאמר שאנו עדים עכשיו לתהליך מואץ של עירעור אמון הציבור בהנהגה הלאומית הקיימת. לאמור, בטרויקה שמיר־פרס־רבין, שהתמקמה בקודקוד השילטון, התמסרה במסגרת ה„מערך" האקסקלוסיבי ביותר במדינה, ואשר הסתבכה בסידרה של פרשות שאינן חדלות לרדוף אותנו.

האקסקלוסיביות מחייבת, ויש לה מחיר. למחיר קוראים אחריות קולקטיבית. על כן יש מי שמפנים את כל החיצים כלפי השלישיה, קובעים שלשות ארוך גורלה נחרץ, וכבר דנים במה שיקרה אחר כך.

פרשת השב"כ כבר מאחורינו. לכאורה גם פרשת אירא, שכלל לא נחקרה. פרשת דרום־אפריקה עוד עלולה להתעורר לחיים חדשים, תלוי אם השלישיה תעמוד או לא תעמוד במריניות שהוכרזו עליה. אך פרשת פולארד בעיצומה, כשהיא נחקרת בשני מישורים. נשאלת השאלה אם ועדת המשנה בראשות אבא אבן, ו/או ועדת הבירור רוטנשטרייך־צור, עלולות ליהפך לגיליוטינה שתערוף אחד, שניים, שלושה ואולי אף יותר ראשים מן הצמרת המדינית?

בער האפשרות של עריפת ראשים בשיטת הדומינו מרברת חומרת העניין הנחקר, וההנחה ההגיונית שהדרג המדיני לא יוכל להימלט מפני מסקנות מכאיבות, בין אם ייקבע שהדרג ידע, בין אם תאומת הגירסה שלא ידע ולא רצה לדעת. הרי ההנחה השנייה חמורה מן הראשונה. פירושה, שבמשך שנים, מימי פרס שיסר את חלק"ם, ועד ימי רבין, שפיזר אותו, לא היה קיים פיקוח מיניסטריאלי, והאשי הלשכה, בנימין בלומברג, ואוחזים אית'ן, עשו בה וממנה ככל העולה על רוחם.

בעד האפשרות של מסקנות מרחיקות לכת מעידה גם העובדה שעינו של הרוך הגדול מאמריקה פקוחה, וכי ראשו של אביאם סלע לא משביע את רעבונו לקורבנות על מה שעוללנו לו. ראשו או ראשיהם של מדינאים יותר רצויים למי שהתנגסה ב„ווטרגייט", ורק נפילתם תפיג את זעמו. והרי ברור כשמש שפרשת פולארד כלל לא היתה נחקרת אצלנו, אילולא לחצה של ארה"ב.

■ ■ ■

וישנו עוד נימוק שיכול להאיץ באבא אבן להפיק את המירב מן הפוטנציאל הנתון בידיו, ולהפוך ל„תליין" של ההנהגה המדינית. רוחו דיאלקטי עשוי לעורר אותו להפריך את פסק־הדין הוולוני שחרץ יצחק בן־אהרון באומרו על חברי ועדת המשנה שהם „שליחי המפלגות, ובדין הם צריכים לפעול כשליחיהן. הם אינם בית משפט בלתי תלוי, הם חייבים ציות למפלגות". אך מה יקרה אם בן־אהרון טועה, ואבא אבן ינווט את החקירה בכיוון של אי־ציות גמורה?

„שתי הערות הן על טהרת ‚אנשי־שלומנו', ואבא אבן איננו גברא רבא עד כדי הסקת מסקנות שיפגעו בהדרג המדיני", משיב ח"כ יוסי שריד, שטוען כי העובדה שלחברי האופוזיציה לא ניתנה דריסת רגל בחקירה, מוכיחה שמלכתחילה פניהן לטישטוש האמת. הרבה תלוי באבן, מודה שריד, אבל „אבן ייסוג ברגע האחרון, יזקס מפני הרצאת ריבת הארץ והנהגתה לרעה ויחשוש שמא יחשדו בו שביקש לנקום ביצחק רבין שבזמנו סילק אותו מן השלטה, על כן אבן ימרח את הדו״ח ויסתפק בהמלצות כוללניות בעבירת הנוסח למהדרין".

■ ■ ■

מה בכל זאת יקרה אם בסופו של דבר, כתוצאה ישירה מן המסקנות או מאפקט עקיף של הצתה מאוחרת, הצמרת של הליכוד ושל המערך, תיאנס על כורחה להושיט את ראשה ל„תליין" ולפנות את מקומה?

שרים, ח"כים ועסקנים משני צדי המיתרס, שאחדים מהם נמצאים בעמדות זינוק לגמרי לא רעות של „באים בתור למקרה ש..", השיאו לנו השבוע עצה מעשית מאוד. בדוק, הם אמרו, מי אלה שבאים בחשבון כדי לרשת את מקום השלישיה.

בדקנו, אך עלינו להודות שזו בדיקה בערבון מוגבל. מפני שבפוליטיקה הכל אפשרי. מי שהיום בתחתית, יכול מחר לזנק למעלה. מי שהיום בקרשי מועמד לתפקיד משני, מחר יכול להיות ראש ממשלה.

הרשימה איפוא חלקית ושרירותית, ואיננה מחייבת איש. רק רמיזה יש בה איך זה ייראה, אם וכאשר.

בכוורת המחר של המערך יימצאו קרוב לוודאי מוטה גור, כעת ברזרבה, גד יעקובי, משה שחל, חיים בר־לב, וישראל קיסר מההסתדרות, ואבא אבן עצמו, אם אמנם יגרום למפולת. וגם עזר וייצמן הריהו מערך עכשיו, מה שלא ימנע מחבריו החדשים לשים לו רגל ככל שרק יוכלו. ועוד עוזי ברעם, שמזכ"לות המפלגה איננה תחנתו האחרונה, ועו"ד דוד ליבאי, ויוסי ביילין, כעת המנכ"ל המדיני.

בצד שכנגד, בליכוד מינוס שמיר, יימצאו מישה ארנס, אם לא ייפגע מהחקירה, ואריק שרון כנ"ל, וכמובן דוד לוי שמכריז בלי ניד עפעפיים „מתחנה לתחנה אני צובר תנופה", משה נסים ויצחק מודעי שבקולותיהם יוכרע אם שרון או לוי יהיה המוביל, ומשה קצב שהציל את הוועירה, וכן רוני מילוא, עוזי לנדאו, אהוד אולמרט, דן מרידור, ומאיר שטרית.

צמרות קוסמות, הנהגות לאומיות שעם ישראל משתוקק להכתירן הן וקיצוני כדרכו, יוסי שריד משיב: „השלישיה, אם תיפול כמו שמגיע לה, תרתיר אחריה חלל ריק מוחלט", מתונים ממנו מבטאים קונצנזוס של שני המחנות באומרם: „ישמרנו האל. אם זה המצב, כבר יותר טוב שהשלישיה תישאר על כנה".

אם כך, אז אולי יחד עם ויליאם סאפייר מה„ניו־יורק טיימס", עלינו לשאול: „היכן הוא ושעידו החדש, שישראל זקוקה לו כיום?"

סאפייר יכול להרשות לעצמו מאווי מותרות כאלה. אנו מצטנעים יותר. בראש הנהגתנו היינו מסתפקים גם בפחות מאשר גדול נביאי ישראל.

אבא אבן, אם ירצה, יוכל להיות ה„תליין" של ההנהגה המדינית. ועדת המשנה שהוא עומד בראשה יכולה ליהפך לגיליוטינה. ההנחה ההגיונית אומרת ששמיר־פרס־רבין לא יוכלו להימלט מפני מסקנות מכאיבות. עומדים בתור: במערך – מוטה גור, גד יעקבי, חיים בר־לב, משה שחל וישראל קיסר. בליכוד – דוד לוי, משה ארנס ואריק שרון

איש עסקים, עצמאי, בעל מקצוע חופשי-למה לך עו"ש רגיל כשנותנים לך ב"סופר עו"ש":

עד 150,000 ש"ח משיכת יתר בריבית של פריים + 1%

למפקידים עכשיו בהפקדה חד פעמית באחת מתכניות החסכון של בנק הפועלים.

בוא עוד היום לפתוח חשבון סופר–עו"ש בבנק הפועלים וליהנות לא רק מתקרת משיכת יתר בלתי מוגבלת, אלא גם מריבית מועדפת במיוחד.
על כל סכום שתפקיד באחת מתכניות החסכון של בנק הפועלים, הצמודות למדד או לדולר, תיהנה מזכות למשיכת יתר בסכום מקביל, עד 150,000 ש"ח בריבית מועדפת של "פריים" + 1% לחודש.*
הזכות למשיכת יתר בריבית מועדפת זו תועמד לרשותך החל מחודשיים מיום ההפקדה **ולאורך כל תקופת החסכון.**

תוכל לנצל אותה כראות עיניך – בחשבונך הפרטי, בחשבון החח"ד של העסק שלך או להעבירה לחשבון אחר בהסכמת הבנק. אם תנצל את הזכות למשיכת היתר בחשבון החח"ד שלך תיהנה גם מהנחה בעמלת הקצאת האשראי.
שים לב, התכנית מופעלת ע"י הבנק לתקופה מוגבלת בלבד. סכום המינימום להפקדה בתכנית – 4,000 ש"ח.
בוא ותראה איך פועלים טוב יותר.

* 42% ריבית נומינלית שנתית ו-51.26% ריבית אפקטיבית שנתית, נכון ליום הפרסום

בנק הפועלים

נחת נחיתה קשה

מאת צבי אלוש

בשנת 1976 התקיימה במטה חיל־האוויר ישיבת עבודה בהשתתפות מספר קצינים בכירים. במהלך השיחה גלשו הנוכחים לשיחה לא מחייבת על אחד הקצינים הצעירים בחיל. רפי הרלב, מי שהיה אז מס' 2 בחיל־האוויר וכיום מנכ"ל „אל־על", אמר על הקצין הצעיר: „האיש הזה עוד יהיה מפקד חיל־האוויר".

האיש ההוא היה אביאם סלע, אז רס"ן בן 30.

רפי הרלב לא היה הראשון, שניבא עתיד מזהיר לאביאם סלע. עשו את זה עוד לפניו. הוא היה „מסומן" למפקד חיל־האוויר כבר בתחילת דרכו בחיל.

אפשר לאתר את הניצנים עוד בימי נעוריו. אלדר ספיבק, חברו לשכונה מרחוב מוריה בכרמל, חיפה, זוכר אותו מדבר על רצונו להיות מפקד חיל־האוויר עוד בגיל 16. לא ברור כיצד התייחס אז ספיבק להצהרה המוזרה של חברו, אביאם סלביציסקי (שם משפחתו הקודם של סלע). אבל, אם לשפוט לפי ההסתברות, הוא אומר, גם לדברים הללו התייחסנו בכבוד הראוי. הוא היה טיפוס, שתמיד מתכוון מאוד למה שהוא אומר, ובדרך־כלל מגשים בעקשנות את השאיפות שלו.

השבוע, כשלשכת מפקד חיל־האוויר נראית רחוקה כל־כך מאביאם סלע, הרבו חבריו של האיש בחיל־האוויר ומחוצה לו, להיזכר ולהזכיר את הנבואות הללו. הם דיברו על־כך בצער, שנשמע אמיתי. „חיל־האוויר לא יכול להרשות לעצמו לוותר על על אביאם סלע, גם המדינה לא", אמרו. בשנים האחרונות איבד החיל כמה „אייסים", כמו אשר שניר ז"ל, שנחשב כבעל סיכויים טובים בהתמודדות על תפקיד מפקד החיל, ונפטר ממחלה ממארת לפני חודשים אחדים. כמה סלע וכמה שניר כבר יש.

חלק מחבריו לא הסתפק בדיבורים. כמה עשרות מהם נפגשו, בצעד שהוא תקדים בחיל־האוויר, עם יצחק רבין. הם לחצו על רבין לקדם את סלע בתפקיד ולא להפוך אותו לשעיר לעזאזל בפרשת פולארד. דקות ספורות לאחר שהודעת ההתפטרות שלו שודרה במהדורת „מבט", ביום ראשון, התארגן „לובי".

לא הכל ראו את הפעילות הזאת בעין יפה. גורמים בטחוניים כינו זאת בשם „פגישות המחאה". שלחו רמזים עבים על חוסר הרגישות של קציני החיל לבעיות לאומיות. חברי ועדת החוץ והביטחון של הכנסת מיהרו לברר אצל רבין בדאגה מה פשר ה„מרי" בחיל־האוויר.

לא נוטשים חבר

„על מה הם מדברים", הגיב השבוע אחד הקצינים, מיוזמי הפגישות. „פעלנו כמו שחונכנו בחיל־האוויר מהיום הראשון: לא נוטשים חבר במצוקה".

סיפור הולך עם זה, על תקיפה במלחמת ששת הימים, בה נפגע ונטש אחד הטייסים. „כוחות האוייב רצו מכל עבר לגבעה עליה צנח. אתה חושב שמישהו מהטייסים שחגו מעל, היסס לרגע או המתין להנחיות? מייד התארגנו לחפות עליו. ריתקנו כאש תופת את כל מי שניסה להתקרב. חיפינו על המסוק שנכנס לחלץ אותו, תוך סיכון עצמי עצום, עד שהוא חולץ בשלום.

„זה בדיוק מה שעשינו, או לפחות ניסינו לעשות, במקרה של אביאם. הוא נמצא במצוקה נוראית. הוא חשוף עם ידיים כבולות בראש גבעה. מכל עבר רוצים את ראשו. האמריקנים מובילים והפוליטיקאים שלנו אחריהם, עם „אנחת ההקלה", שהשמיעו אחרי התפטרותו. אנחנו רק נחלצנו לעזור".

נראה, שיש משהו באיש הזה, ש„מדליק" את האנשים, שדרכיהם הצטלבו בדרכו. נראה, שהותיר אחריו שובל של ידידי אמת, אפילו של מעריצים. קשה למצוא מישהו בחיל־האוויר או מחוצה לו, שיאמר עליו מילה רעה.

חבריו של סלע דיברו עליו השבוע בצער: „חיל־האוויר לא יכול להרשות לעצמו לוותר על עליו. גם המדינה לא". (משמאל) אביאם בן 16. חבריו. הבנות אהבו אותו. הוא היה נער יפה, עם עיניים חכמות.

ההרגשה החמימה הזאת מוכרת לו עוד מגיל צעיר. אביאם סלביציסקי נולד לפני 41 שנה בשכונת פועלים בחדר הכרמל. אמו נפטרה ממחלה ממארת עוד כהיותו בן 10. אביו, פקיד בחברת חשמל, גידל לבדו אותו ואת אחיו, מנחם (מנצי), המבוגר ממנו בחמש שנים.

אביאם ומנצי (היום עורך־דין במשרד עורכי הדין סלע־צדוק), גדלו בבית, שעיצב במידה רבה את תכונות האופי שלהם. זה היה בית חם, שבו הקפידו מאוד על משמעת וסדר. בית מאורגן מאוד, נקי ומטופח, שסימני תקופת השמל לא ניכרו בו כמעט, נזכר אחד מחברי ילדותו. שמו המקורי, אביאם, ניתן לו כדי להנציח את הורי אביו, שנספו בשואה במזרח אירופה. אביאם גדל כילד יחיד [illegible] וממושמע.

תיסמונת הראש והידיים

בבית הספר הריאלי בחיפה, שבו למד, זוכרים גם את הצד [illegible] של אישיותו, זה שלא ניכר בו מאז החל לשרת בחיל־האוויר. [illegible]

„היה נער יפה תואר ומלא שמחת חיים", נזכר אחד מחבריו [illegible] ולחבורה. „הוא לא הבריק בלימודים ומעולם לא התנהג כמו [illegible] טפרים. הוא לא היסס להשתובב. פעם נקרעו מכנסיו והוא [illegible] כמה ימים עם מדבקה פרחונית על ישבנו. פעם נתפס באמצע [illegible] משעמם, כשהוא משליך מכנסיים מתות לשולחן ולובש את [illegible] הספורט לקראת השעור הבא.

„הבנות אהבו אותו. הוא היה ילד יפה, עם עיניים חכמות. [illegible] זוכר, שקינא בו תמיד על הצלחותיו אצל בנות המין השני [illegible] בתיכון, גם בתנועת ה„צופים" ובמיוחד, לאחר שהחל את קורס [illegible]

האהבה לטיס קיננה בו מאז שעמד על דעתו. חבריו זוכרים [illegible] חדרו עם המון צילומי מטוסים מודבקים על הקירות. בכל [illegible] עסק בבניית טיסנים ומטוסי־נייר. הוא חלם על חיל־האוויר [illegible] בשקיקה כל מה שניתן היה על החיל, על קרבות־אוויר ומטוסים חדשים. בשלב מסויים הצטרף לגדנ"ע אוויר וכאשר היה [illegible] צורף למישלחת גדנ"עי אוויר, שיצאה לסיור בארה"ב, במסגרת תכנית לחילופי נוער. היה זה ביקורו הראשון, מבין רבים, [illegible] ואפשרויות הבלתי מוגבלות.

יולי 1963, בית הספר לטיסה של חיל־האוויר. בקורס הטיס [illegible] היה „בסדר", כהגדרתם של חבריו לקורס. לא מבריק במיוחד, [illegible] אחר שנולד עם ידי טייס, אבל טייס טוב, שביצע את כל המשימות [illegible] שהוטלו עליו, באופן משביע רצון, כתוצאה מעבודה קשה ומאומצת.

קצין בכיר במילואים, שהיה ממדריכיו של סלע בקורס, [illegible] „תיסמונת הראש והידיים" בקורס טיס. יש טייסים, שמגלים [illegible] בינונית בטכניקת הטיסה, אבל מתבלטים בכושר החשיבה [illegible] בדרך־כלל, הם מתגלים מאוחר יותר כטייסים מעולים. [illegible] מאוחר יותר בקורס ולאחריו גילו באביאם את תכונות [illegible] וההכלה הבולטות שלו.

היום לא מכירים את חשפה הזאת בבית־הספר לטיסה [illegible] חיל־האוויר. אבל אחד מחבריו לקורס של אביאם טוען, כי [illegible] בפירוש ראה בשירות בחיל האוויר מעשה חלוצי חיוני. „הוא [illegible] להקניט אותי על שהצליח ל'הפיל' אותי בקרב אוויר ולהזכיר [illegible] היה הוא עושה במקומי. הוא לא עשה זאת כדי להשוויץ או [illegible] זה היה איכפת לו מאוד. הוא לא הפסיק לדבר על כך. [illegible] חייבים לשמור על הפער האיכותי עם האוייב ושאם יום אחד [illegible] הפער הזה, אפשר להתחיל לארוז מיזוודות".

בתום הקורס צורף אביאם סלע לקורס מטוסי [illegible] פיקד עמוס לפידות, היום מפקד חיל־האוויר. שנה לאחר [illegible] „מיסטרים" ומשם – לטייסת ה„מיראז'ים".

מלכודת לרוסים

כטייס „מיסטר" השתתף במלחמת ששת הימים בתקיפת [illegible] התעופה במצרים. הוא שירת אז בתל־נוף, הבסיס [illegible] שנים כמפקד, וממנו התפטר בימים אלה. באשר [illegible] ה„פנטומים" הראשונה נמנה סלע עם ראשוני הטייסים [illegible] בטייסת ה„פנטומים" בכל התפקידים, החל מקצין [illegible] על הטייסת.

כסגן מפקד טייסת ה„פנטומים" השתתף בשנת [illegible] המפורסם נגד הטייסים הרוסים, שנפלו למלכודת [illegible] הישראלי. חמישה מטוסים רוסיים הופלו באותו [illegible]

יעקב חסדאי

פתאום הם התעוררו

היצור החי הראשון שפתח את פיו ודיבר אמת היה הנחש. הדברים שאמר אל חווה נכונים: „כי ביום אכלכם ממנו ונפקחו עיניכם". הלקח לדורות הבאים הוא העיקר – לא רק האמת חשובה, חשוב גם לדעת – מי אומר אותה, ומדוע?

■ ■ ■

את הלקח הזה צריך לשוב ולהזכיר כששומעים את חברי ועדת החוץ והבטחון מוליכים ומרמזים כי האחריות נטפלת על הדרג המדיני וכי לא יהיה מנוס מהסקת מסקנות אישיות, ואולי „כל המנהיגות הוותיקה צריכה ללכת". כל הדברים האלה, כנראה, אינם רחוקים מן האמת, אבל מי אומר אותם?

חברי ועדת החוץ והבטחון שיתפו פעולה עם הממשלה בהסתרת האמת על מלחמת יום־הכיפורים; עד היום הם לא עשו דבר להסקת מסקנות צבאיות ממלחמת לבנון; דו"חות מזויפים על מצב הצבא ומערכת הבטחון הלכו לידם בדרך לגניזה, והם שמרו על שקט. הם גם אינם מגלים עניין רב בשאלה לאן נעלם הכסף שנתקבל מאיראן, הלך לקונטראס, ואולי למקומות אחרים.

בעניין השב"כ לא שמענו ולא ראינו את חברי ועדת החוץ והבטחון אלא רק באותם שלבים, שנדמה היה, שאפשר לעשות מהפרשה רווח פוליטי. ברגע שנתברר, כי שמיר יצא מהעניין, הם חברו לקבור את הפרשה בכבוד.

אפילו פרשת פולארד לא עניינה אותם במיוחד במשך שנה וחצי. הם לא התעניינו מה מוסרים שליחי הממשלה לארה"ב ומי הם שליחי הממשלה...

■ ■ ■

ופתאום הם התעוררו, למה? ריח הקריירה עלה באפם. פתאום הוברר להם, שאפשר להסתר מחוקקים שמפריעים בדרך, ואז, כמובן, מתפנה מקום לבאים בתור.

והזדמנות כזאת הם לא יהססו להחמיץ.

■ ■ ■

הם אינם מחדשים דבר. בעצם הם חוזרים על תסריט שנעשה מקובל אצלנו – המימסד נכשל בעניין לאומי חיוני. העם, זועם ומר נפש, מחפש את האחראים ותובע שישלמו את המחיר. המימסד מתפתל, כל עוד הדבר אפשרי, וכשאי־אפשר להתחמק יותר, זורקים אל הכלבים את הקורבן שירצה את המולך. העם נרגע והפוליטיקאים חוזרים לעסקים הרגילים.

כך זה התחיל במלחמת יום־הכיפורים, נמשך במלחמת לבנון ובמשבר מניות הבנקים, ומתחיל עתה מחדש בפרשת פולארד.

■ ■ ■

הבעיה כמובן אינה של הפוליטיקאים; הם כבר למדו לחיות עם השיטה החדשה. הבעיה היא של העם. יש לקח אחד שצריך להבין ולשנן – הבעיה איננה של מנהיג זה או אחר ולא של מפלגה מסויימת. לפנינו מיבנה פוליטי שלם, הכולל מוסדות, ערכים ודפוסי התנהגות, שפשט את הרגל. נניח שההנהגה הוותיקה תפרוש – מי יבוא במקומה? תלמידיהם וחניכיהם, שבמשך שנים יצקו מים על ידיהם, והם ימשיכו באותה הדרך.

■ ■ ■

החברה הישראלית צריכה לצאת לדרך חדשה: פוליטיקה אחרת, תרבות אחרת וערכים אחרים. אבל הדרך החדשה לא תתחיל מתוך המערכת הפוליטית.

[illegible] של האמת אינם רק הדגל אלא גם נושאי הדגל.

בגיל 16 ידע אביאם סלע שהוא הולך להיות מפקד חיל־האוויר ● גדנ"ע אוויר, טיסנים ומטוסי נייר העסיקו אותו יותר מהלימודים בריאלי בחיפה ● בקורס־טיס היה „בסדר" – לא נולד עם ידי טייס ● פרשת פולארד לא היתה, כנראה, חלק מהתיכנון הקפדני בו הוא מצטיין ● קשה למצוא מישהו בחיל־האוויר או מחוצה לו, שיאמר עליו מילה רעה ● התפטרותו היא הפסד גדול יותר לחיל מאשר לו עצמו ● אביאם סלע נכנס להקפאה. עמוקה ככל האפשר, מבחינת חיל־האוויר ● מה מחכה לו עכשיו? הדרכה, למשל

מחולות חיל־האוויר. אשר שניר ז"ל הפיל את המטוס הרוסי הראשון, אביאם הפיל את השני.

על תקופת מלחמת ההתשה סיפר: „היו לנו התפתחויות מרשימות וכשלונות כואבים. יום אחד שכולו חגיגה ולמחרתו – התכנסות פנימה לאחר אבידה של חבר. זו היתה תקופה קשה ורווחה, שבסיומה התעשרנו בנסיון מיבצעי, שלא יסולא בפז".

הפיקוד על הטייסת היה מבחינתו ההזדמנות הראשונה להוכיח את כישוריו ואת כשרונותיו. הכוח וחופש הפעולה שהעניק לו התפקיד „גילה" אותו למעשה בחיל־האוויר.

בשנת 1979 פורסמה בבטאון חיל־האוויר כתבת דיוקן על האיש מבלי לזהותו. בין היתר נכתב שם מפי אנשי הטייסת, כי יש ביניהם המלוצצים ואומרים, שתפקיד מפקד חיל־האוויר אינו התפקיד רם המעלה ביותר, שאליו הוא צריך לשאוף...

כמפקד טייסת החלו לשים לב לכמה תכונות אופי בולטות שלו. ראשית, הניכור המסויים, שקרן ממנו במגעים הראשונים עם האנשים. ביום שבו הגיע לטייסת אמר אחד הצעירים שעימם נפגש: „הוא מזכיר לי רופא שיניים..." אולם, התחושה הזאת, היתה בדרך־כלל עניין, שחלף לאחר תקופת ההיכרות. מהר מאוד התחלפה תחושת הניכור בהערכה. גם כושר הארגון שלו בא לידי ביטוי מושלם יותר.

נחישותו באה לידי ביטוי עם מינויו למפקד בסיס רמון בנגב. בסיס רמון מרוחק באיזור צחיח. אחת הבעיות המרכזיות בהן נתקל, היתה ההסתייגות של משפחות הטייסים מהרעיון של מגורים בבסיס. עיקרה הפעילות של סלע בבסיס רמון בתחום ה„אזרחי" הזה, יכול משהו לחשוב, שהיו לו תכניות להשאר שם לפחות 20 שנה.

ראשית, החליט לפעול למען גיוון הבסיס והפרחתו. כאחוז בולמוס גייס את כל מי שרק ניתן למשימה זו. כל חיילי הבסיס החלו משתתפים בנטיעות חסר תקדים. הוא קבע כלל: כל חייל חדש שמגיע, נוטע עץ בבסיס. אבל גם כל אורח – יהיה רם מעלה ככל שיהיה.

בארכיונים של צה"ל נמצאת תמונה „היסטורית", שבה נראה כספר וויינברגר, שר ההגנה האמריקני, נוטע עץ בבסיס רמון, עם אביאם סלע. זה היה בספטמבר 84', זמן קצר לאחר שסלע שב מארה"ב. לא קשה לנחש מדוע הוכנסה תמונה זו עמוק עמוק לגנזיות. בדרך זו ניטעו ברמון יותר מאלף שתילי־זית.

מעורבותו חרגה מעבר לבסיס עצמו. תוך זמן קצר יצר קשרים הדוקים עם ראשי היישובים בנגב, הנמצאים בשכנות לבסיס. סייע להם והסתייע בהם לארגון פעילויות חברתיות משותפות. שמואל כהן, ראש מועצת מיצפה רמון, נזכר בגעגועים בתקופת סלע כמפקד הבסיס. „מייד לאחר שנפגשנו בפעם הראשונה נוצרה בינינו כימיה. ראיתי, שהוא רואה דברים בראייה לאומית. הוא כאב את בעיות הנגב וגילה איכפתיות אמיתית. שני הבנים שלו, אורן (15) ודן (12), למדו בבית־הספר המקומי יחד עם ילדי מיצפה רמון, עוד לפני שהחלו לשכנע את שאר אנשי הקבע בבסיס לעשות כן. דוגמא אישית לא היתה זרה אצלו. הוא בלי ספק בנוי מחומר שממנו עשויים מנהיגים".

לא רץ לספר לחבר'ה

בעשייה הזאת, שליוותה אותו בכל תפקידי הפיקוד על אנשים, סייעה בידו יהודית, רעייתו וחברתו לחיים, מאז הכירו כשהוא היה טייס והיא חיילת באותה טייסת. יהודית, עורכת־דין מוכשרת, הקריבה ובמידה רבה עודנה מקריבה את הקריירה המשפטית שלה למענו.

גם הדרך שבה רכש את השכלתו, בתחום מינהל העסקים, מתמטיקה וניהול־מערכות, מעוררת התפעלות בקרב חבריו לשירות. לא כל אחד, הם מתנצלים, יכול לעשות את מה שהוא עשה, ובקצב שלו. את התואר הראשון עשה בגיל צעיר יחסית, בשעות הפנאי, כאשר אילוצי התפקידים גורמים גם להתחיל את התואר ולהמשיך אותו בתל־אביב ולסיים אותו בירושלים.

[illegible] התואר השני עשה פה, בשנים 79'-80', באוניברסיטת [illegible] שיצא לחופשת לימודים מסודרת. אבל לא איש [illegible] רק בכך. בתקופת הלימודים באוניברסיטה, עשה [illegible] בבית־ספר בעיתי ברמת־גן להבגרות.

[illegible] חלוקות קצת הדיעות לגבי מידת צניעותו [illegible]

(המשך בעמוד 20)

סנטור דניאל אינויי: להמתין בסבלנות להסברי ישראל

רגיעה זמנית

„כיבוי השריפות" בישראל – התפטרותו של אל"מ אביאם סלע, הורדת הפרופיל ביחסים עם דרום־אפריקה, שיתוף הפעולה בפרשת „אירנגייט" – הניבו עד כה תוצאות חיוביות בארה"ב ● האמריקנים ממתינים עכשיו לסיום החקירות בישראל

מאת אריאל גינאי, וושינגטון

„כיבוי השריפות" בישראל – התפטרותו של אל"מ אביאם סלע מהפיקוד על בסיס תל־נוף; הורדת הפרופיל ביחסים עם דרום־אפריקה; ההבטחה לשתף פעולה בחקירת פרשת „אירנגייט" – כל אלה הניבו עד כה תוצאות חיוביות בארה"ב. השאלה היא לכמה זמן.

התפטרותו של אל"מ סלע, לא זו בלבד שהבטיחה את חידוש שיתוף הפעולה האמריקני עם בסיס חיל־האוויר, שהוא היה מפקדו, אלא גם עוררה בקרב חוגי המימשל תחושת רווחה גדולה.

דו"ח הסטייט־דיפרטמנט על קשריה הצבאיים של דרום־אפריקה עם ישראל נתגלה – בעיקר בזכות פעילותה הנמרצת של ירושלים בנושא – כפחות פוגע משניתן היה לצפות מראש. היתה סכנה, שהקונגרס ינסה, בדרך זו או אחרת, להעניש את ישראל, בגלל שיתוף הפעולה החלקי שלה בחקירת עיסקות הנשק עם איראן. דיפלומטים ישראליים ביקשו מיו"ר ועדת־הסנאט החוקרת את הפרשה, הסנאטור דניאל אינויי, להמתין באורך רוח לתשובות הישראליות על שאלות בדבר חלקה של ישראל בעיסקות הנשק ובעיסקות הפיננסיות המורכבות. לאחר שהושג פסק־זמן כלשהו, המצב השתפר במקצת.

יתנו את הדין

אולם, כל שלוש הפרשיות מכילות בתוכן גורמים, שבהשפעתם האווירה עלולה להשתנות שוב. התפטרות סלע סילקה את המטרד העיקרי ביחסי שתי המדינות. האמריקנים נמנעו מהבעת סיפוק פומבית על צעד זה, כיוון שחששו, שהישראלים יפרשו אותה שלא כהלכה ויחשבו, כי אחריו לא נותר עוד כמעט מה לעשות. למעשה, הם אומרים, אף שמדובר בצעד בכיוון הנכון, הוא רק מחזיר את המצב לקדמותו, כפי שהיה לפני קידומו של סלע על־אף האזהרות האמריקניות. ישראל התחייבה, שכל האחראים לפרשת פולארד יתנו את הדין, והאמריקנים ממתינים עתה לסיום החקירות בישראל בעניין זה. הם גם ממתינים, יש לזכור, לסנקציות, שתתחייבנה מהן.

לא כל אישי המפתח בארה"ב תובעניים כמו בעל־הטור הנודע של ה„ניו־יורק טיימס", ויליאם ספייר, שדרש במאמריו, שכל האחראים לפרשה בישראל, כולל „הדרג העליון", ישאו באשמה ותופעלנה סנקציות נגדם. במילים אחרות – אילוצם להתפטר. אבל מאידך, האמריקנים גם לא יבואו על סיפוקם אם לא ייפגע איש מן הדרג הבכיר יותר. מרפי איתן, ראש הלק"מ לשעבר, אגב, בארה"ב כועסים על משרד הבטחון שלא מאפשר להרולד כץ מתל־אביב, עו"ד בעל אזרחות כפולה, החשוד לדעתם במעורבות בפרשת פולארד, לבוא לוושינגטון ולהעיד בפרשה.

להביך את ישראל

החקירה המעמיקה בפרשת איראן ועדויותיהם של שתי הדמויות המרכזיות, פוינדקסטר ונורת', שייזכו בקרוב בחסינות, עלולה גם היא להביא להתפתחות, שחלקן עלול להביך את ישראל.

ישראל הודיעה לקיים את הבטחתה ולמסור לאמריקנים פרטים מלאים על תפקידה [illegible] בעיסקות [illegible] הפיננסיות – עם איראן. התובע המיוחד לורנס וולש, אינו מסתפק מן ההצהרות בכתב שקיבל עד כה ממשלת ישראל. הוא דורש [illegible] בעדויות בעל־פה.

על כל פנים, אם ישראל לא תמסור דו"ח מלא על תפקידה בשערוריית איראן־קונטראס, היא עלולה להיקלע לצרה. מצד שני, היא עלולה להסתבך בצרות לא קטנות גם אם תמסור דו"ח כזה על חלקה בפרשה.

אשר ליחסים בין ישראל לדרום־אפריקה – כל הבעיות נותרו בעינן. אנשים לא מעטים בוושינגטון ספקניים למדי, באשר לשאלה אם אמנם מתכוונת ישראל לנתק את קשריה עם דרום־אפריקה. עכשיו הם שואלים עתה, כיצד יהיה ניתן לאמת את הצהרות הממשלה בנידון.

הועידה ה־10 של הסתדרות המהנדסים

הזמנה לצירי־הועידה

הנכם מוזמנים לייצג את ציבור המהנדסים בקביעת עתיד ההנדסה והטכנולוגיה בישראל בועידה ה־10 הכללית של הסתדרות המהנדסים.

הועידה תתקיים בימים ג' רד' וד' 7־8 באפריל 87 במלון מרינה (פאן אמריקן) בבת־ים.

אנא ראו הזמנה זו כהזמנה אישית.

הסתדרות המהנדסים בישראל
ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל

ונצאה במחול. לוי ושמיר לפני החיבוק שיוגדר אחר־כך כ„ידידות אכזרית". אכזרית, אומר לוי, כי שמיר קיבל את תמיכתו ואחר־כך פעל נגדו. (צילום: שלום בר־טל)

שמיר עוד לא גמר איתי

מאת אורלי אזולאי־כץ

דוד לוי נכנס לעמדת קרב. בבוקר שלמחרת לא ליקט שברים ולא הוריד פרופיל. מבעד לקול ציחצוח החרבות בלישכתו, ניתן היה לשמוע את המרירות. יש לו „אני מאשים" מפורט מאוד והחלט לא סלחני. הוא מתחשבן עם שמיר, ארנס ושרון, כמי שרק אדם מצוע מסוגל. הוא לא מושיט יד לשלום ולא מזמין פשרה. מרגיש שהחברים שלו בגדו בו. עכשיו, מתוך הסערה, הוא מכין את המלחמה הבאה שלו: כיבוש המקום הראשון בחרות. „השלושה האלה החליטו לחסל אותי וזו פעם ראשונה שכך אני אומר. אבל אני אתמודד איתם אחד לאחד. עוד יהיו הרבה הפתעות".

למה אתה חושב שהם רוצים לחסל אותך?

ניתחתי את התוצאות ותראי. הם היו מוכנים לקבל הכל, אפילו את כהן־אבידוב, רק לא את לוי. הצלחה של שלושת השרים רק מוכיחה כוונה זו. רציתי להתמודד איתם אבל הם חששו. על סמך ההתנהגות שלהם והמעשים שלהם אני קובע חד משמעית, כי הם רוצים לחסל אותי.

אבל שמיר אמר מעל הבימה שאין לו כל חילוקי דעות איתך.

אידאולוגית הוא צדק. אבל באשר למהלכים מעשה וההתנהגות שלו אני קובע, שעוד יהיו לי הרבה חילוקי דעות איתו בעתיד. הוא לא יכול לדבר איתי אחד בפה ואחד בלב. יש לו בעיה. לאור הקואליציה הזאת בינו לבין שרון וארנס, אני צופה כמה דברים מאוד מעניינים.

בשעות הבוקר של הוועידה היתה התייעצות שרים ואתה פרשת ממנה כועס.

בהתייעצות סיכמנו על סדר היום. היה צריך להחליט שקודם יובא להצבעה הסעיף המאפשר שינוי בחוקה, כדי שאפשר יהיה לבחור מ"מ. הלכתי לחדר אחר עם משפטנים. על־פי ספר החוקה התברר שאני צודק. צחי הנגבי, היועץ של שמיר הצטרף אלינו וגם הוא אמר שאני צודק. הוא הציע לנסח מסמך ולהביא אותו לקצב.

ואז?

עסקנו בניסוח המסמך ואז התברר שקצב כבר פתח את הוועידה. התעלמות כזו היא מעשה רמייה.

קצב סיפר שאתה היית האגוז הקשה ביותר בעת התייעצות השרים.

אני לא צריך להתייחס לכל אימרה של מי שכבר איבד את ראשו. קצב הגיע למין הזיות כאלה. אני מציע לו שירד לקרקע ואז ירגיש נורמלי יותר.

הוא גם אמר שלעולם לא יסלח לך על הדרך בו נלחמת בו בשנה האחרונה.

אני משאיר אותו עם חשבונותיו. אין לי עניין איתו, הוא לא פרטנר שלי. אני לא מתכוון להתייחס.

> **דוד לוי תוקף. מרגיש שהחברים שלו בגדו בו. על שמיר: „איך הוא יכול לדבר איתי אחד בפה ואחד בלב". על קצב: „הוא איבד את ראשו והגיע למין הזיות כאלה". על ארנס: „לשונו בוגדת בו ואין לו מעצור"**

חבריך טוענים, כי כאשר הגיעו תוצאות ההצבעה, רצית להתפטר ולוותר על התפקיד

זה לא בדיוק כך. כאשר ראיתי את התוצאות הבנתי שנעשה דבר שהוא חדש בפוליטיקה. השרים לא באו להתמודד איתי. הם שלחו את כהן אבידוב. חשבתי לעצמי אם זו החכמה שלהם, אשאיר את שמיר עם כהן אבידוב כממלא מקומו. אבל בסוף ויתרתי על הרעיון.

רצית להיות מים וזה מה שקיבלת. על מה אתה זועם

על כך שאמרו שנחלתי מפלה. עמדתי מול ברית משולשת וקבלתי 57% מהקולות. מבחינתי זה הישג. למרות הקואליציה שהקימו נגדי, אני אומר לשלושת השרים קחו מה שקיבלתם, חלקו לשלוש ונראה מי ניצח.

זאת אומרת שאתה מרוצה מההישג האישי שלך?

קודם כל התקיימה ועידה והתקיים הליך דמוקרטי. על כך אני מברך. אני לא זה שאמר שיש לו סיוטים והוא לא ישן בלילה, אני לא אמרתי שהתמודדות היא רולטה רוסית ואני לא אמרתי שצריך לדחות את הדמוקרטיה.

בוועידה הקודמת כרתו ברית עם שרון. עכשיו עשו זאת אחרים.

הם עשו ברית עם שרון, שיבושם להם. ראיתי באחד העיתונים על התארגנות שרון כדי להשתלט על התנועה. אם ברצונם של שמיר וארנס לחסל את לוי הם מאפשרים למצב כזה לקרות, אתייצב בכל כוחי לעצור מגמה זו.

אבל אתה היית בעל ברית של שרון.

איני מכיר במושג בעל־ברית. ערב הוועידה הקודמת ראיתי שנעשו תרגילים ויצאתי למאבק. שרון אמר לי, במאבק הזה אני איתך. מכאן ועד מה שהם עשו רחוקה הדרך

אתה מרגיש מרומה?

אני עמלתי כדי שכולנו נבחר פה אחד בשמיר וכך היה צריך להיות. הוא נהג אחרת. אם הוא יאמר שרק חבריו עשו זאת, אז או שאין לו השפעה עליהם, או שהוא לא רצה להשפיע ואני אפעל בהתאם. אני כעסתי כאשר בחורי חרות דיברו השרים על ליבי במילים יפות, ואחר כך פעלו בתכססנות. הכח שלהם ימדד ביום שיצטרכו להתמודד מולי וזה לא רחוק.

לקראת הבחירות לכנסת?

כן, בהחלט.

מה מרתיע אותך לתפקיד ראש הממשלה?

יש לי חלום, אני לא מסתיר אותו ומאמין שיתגשם. אני רוצה בעם ישראל מאוחד.

ואתה חושב שאתה קרוב להגשמת החלום?

בתוכי פנימה, אני מרגיש שאני קרוב מאוד.

בוועידה היה גם קטע רומנטי – החיבוק של שמיר.

כאשר פעלתי כדי שהוא יבחר פה אחד, רחק שמיר את כולם הצידה ופילס דרך כדי לחבק אותי. אני כמובן החזרתי לו חיבוק. כשהגיעו התוצאות והיה נדמה לו שחבריו הכיסו אותי, הוא ניגש אליהם ולחץ את ידם בחמימות.

והוא לא לחץ גם את ידך?

לא, אלי הוא אפילו לא ניגש.

אחרי שהתחבקתם, אמרת שהידידות בינך לבין שמיר היא אכזרית. למה התכוונת?

ראיתי מה קורה בשטח וחשבתי לעצמי, איך שמיר יכול לפעול נגדי וגם להסתכל לי בעיניים. מי שקיבל את תמיכתי ואחר־כך פועל נגדי הוא יותר מאכזרי.

בחוגות אומרים, כי תפקיד ממלא המקום הוא תפקיד סמלי בלבד.

אם בתפקיד הזה אין ממש, למה רצו כל כך למה במשך שנה פעלו שרון וארנס כדי שלא אקבל אותו. אני אומר להם, כל יצהלו ובל יחשבו שרק הם שולטים. יש יחסי כוחות ועל פיהם יוקמו מוסדות התנועה.

איזה תוכן אתה רוצה לצקת לתפקיד?

התוכן הוא קודם כל שאני מספר שניים. הראשון מבין השרים, על פי החלטת ועידה, עם כל המשתמע מכך. עמדתי תהיה מכרעת בכל הנוגע למוסדות התנועה. אני אדרוש ייצוג במוסדות בהתאם לאחוזים שקבלתי.

האם במקרה ושמיר פורש אתה מקבל את תפקידו באופן אוטומטי ללא התמודדות?

אם נלך לבחירות תהיה התמודדות והכל פתוח. אם שמיר ירצה לפרוש בקדנציה הממשלה הקיימת, טבעי שממלא המקום יקבל אוטומטית את התפקיד. כך מקובל. אם השרים האחרים יבשרו בכך, נבשל בזה בבוא העת.

האם אתה מרגיש כי ראשי חרות רוצים להנציח אותך במספר שניים?

אני מכיר את הכוונות ואני מחכה ליום בו כל אלה שמרעילים את האוירה יבואו להתמודד איתי. זאת תהיה התשובה לכל הדיבורים שלהם, וההשמצות מאחורי הגב, וההכפשות. אם השרים האלה היו משקיעים 10% מהזמן שהם פועלים נגדי לפעילות בתנועה הכל היה נראה אחרת.

ומה יקרה בהתמודדות בזאת של ראשי המחנות מולך?

בהתמודדות אגיע למספר אחד.

אתה כינית את ארנס „פרופסור" כאילו היתה זו מילת גנאי. אתה רואה פגם בהשכלה אקדמית?

חס וחלילה. אני מכבד ומוקיר אקדמיה והשכלה. אני מצפה שאדם הנמנה על האקדמיה יפעל על פי כבודה. כשהוא מתבטא במילים כמו „מאפיה" נגדנו, הוא פוגע קודם כל באקדמיה. ארנס, לשונו בוגדת בו ואין לו מעצור. הפגלה באה לידי ביטוי גם במעצורים.

בוועידה דובר הרבה על אחדות. ואם אתה חש כבר את רוח האחדות במפלגתך?

אנחנו פעלנו בהתאם לאחריות ונכון אני רואה אחרות. הפעילות שלהם היא היפך מאחדות. כנראה שאצלם הכל לגיטימי, אבל אני מצפה שבאותה מידה יתייחסו אלי ואל חברי בעתיד: הכל לגיטימי.

חבריך אומרים, כי אחת המטרות שלך היא לחסום את שרון.

אני פועל כחרות שבדרכה אני מאמין ואעשה הכל שדרך זו תשאר ותישמר.

> **שמיר וארנס רוצים לחסל אותי על־ידי ברית עם שרון. הם נותנים לו להשתלט על התנועה**

דווקא שותרי טובתך מצפים שמתכונן להיות ראש ממשלה, שיקום [illegible] בקציני צבא בכירים, באנשי אוניברסיטה [illegible]

יש לי פורומים שונים להתייעצות [illegible] מדענים, גם אנשי אקדמיה, גם אנשי [illegible] מעורה בכל העניינים. עושה שעורי [illegible] כל נושא על בוריו. מה אני יכול [illegible] משכילים, אחד אומר עלי מה הוא [illegible] מעיירת פיתוח. אז מה אני צריך [illegible] אחד אומר למה אני כזה [illegible] כאשר שהמורשת שלי היא כזה. יש [illegible] ובכל אחד רוצה להיות במצעו [illegible] פופולארי לחשוף את דוד לוי. ■

לא מחייך מספיק

מאת ענת טל־שיר

מספרים שכבר שנים הוא מספיד את עצמו, כמה בצחוק, כהומור פנימי בין החברים. היו זמנים שהשוו את יורם ארידור לפנחס ספיר בימי זהרו. ארידור החזיק אז בשתי עמדות שמקנות עוצמה רבה: שר האוצר ויו"ר מזכירות תנועת החרות.

מאז חלפו חמש שנים וארידור של אפריל 87' הוא הדמות הטראגית של הוועידה. השבוע

> **יורם ארידור. שלושה מחנות בשנתיים. כבר לא יו"ר המזכירות**

התמודד שוב על תפקיד יו"ר המזכירות, שבו החזיק שמונה שנים, ונכשל. פוליטיקאי בן 54, בלי מחנה ובלי עמדת כוח מפלגתית.

עם כינון ממשלת האחדות, הבטיח לו שמיר תיק בממשלה ולא קיים. ארידור הנטוש התקרב לשרון. בוועידה לפני שנה תמך בבני בגין שהתמודד מול שרון, מה שנחשב במחנה שרון לבגידה. ועכשיו, בוועידה הזו, שהייתה יותר מלידית מכינוס רוקחים בבודפשט, היה ארידור מועמד מטעם מחנה לוי.

שעות ארוכות ישב במזנון הנקניקיות והקפה־בלי־חלב, מנוכר ומתנשא, לא הסתובב, לא לחץ ידיים. כדאי לשים לב, שלושה מחנות בשנתיים. ואולי הוא באמת לא משתייך לשום מחנה.

בשנים האחרונות החליף כמה משרדים. ממרומי משרד האוצר, ממנו אולץ להתפטר ב־83', נחת בלישכה במגדל שלום. אחר־כך נחת במשרד בבית אמריקה כיועץ של בנק המזרחי (פולו 505, מזכירה, 20 אלף דולר בשנה). שם נפרדו ממנו בלי דמעות ושיגרו אותו ישר לקומה הי"ב במצודה. גם האקספרימנט העסקי בטיסקאי לא יירשם כהצלחה. אחרי המפלה השבוע, יאלץ להתפנות גם מהלשכה במצודה לטובת ארנס. בתוך חרות הוא לא הכשיר מחנה ולא ביסס את כוחו וקשה לטעון שבימיו כיו"ר המזכירות ידעה התנועה ערנה ותנופה.

זה האיש שהביא לביתך את שידורי הצבע, את הטלוויזיות הצבעוניות, הוידאו והמכוניות החדישות; זה האיש שמוצרי הלוואי של ימיו נכנסו לפנתיאון השעוה: אלבין, רייגר־פישמן, יורם גיל, גינדי. זה האיש שהגה את „הכלכלה הנכונה" וממשיך לדבוק בתכנית הדולריזציה כתקליט שרוט.

בנפילתם של ראשי הבנקים עלו הפרלוטריון וגם ארידור לא התאבל. מה יעשה עכשיו? ישחק שחמט מול המחשב, יפמפם במיקטרתו, יגיע לישיבות ועדת הכספים בכנסת ויאבק על חייו בתנועה. אולי יזדקק לחידוש רשיון עריכת הדין שלו. את אות הפרלמנטר הרוץ הוא לא יקבל.

דב שילנסקי החתים אותו על שאלון ההצטרפות לחרות לפני כ־30 שנה. „למספידיו נכונה אכזבה גדולה", אמר השבוע שילנסקי. „הוא מוכשר ומשוריין אידאולוגית אבל יש לו בעיה. הוא לא מחייך מספיק וכשהוא כבר מחייך, זה מתקבל לא נכון".

אם ארידור מתכונן לשמור את מקומו בהתמודדות הפנימית בתנועה הוא צריך לגשת לארון התרופות בביתו, לבלוע כדור נגד אלרגיה, לרוץ מסניף לסניף ולחייך. ■

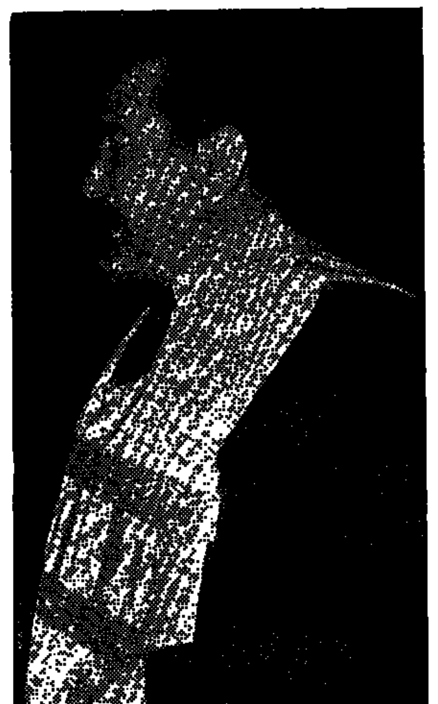

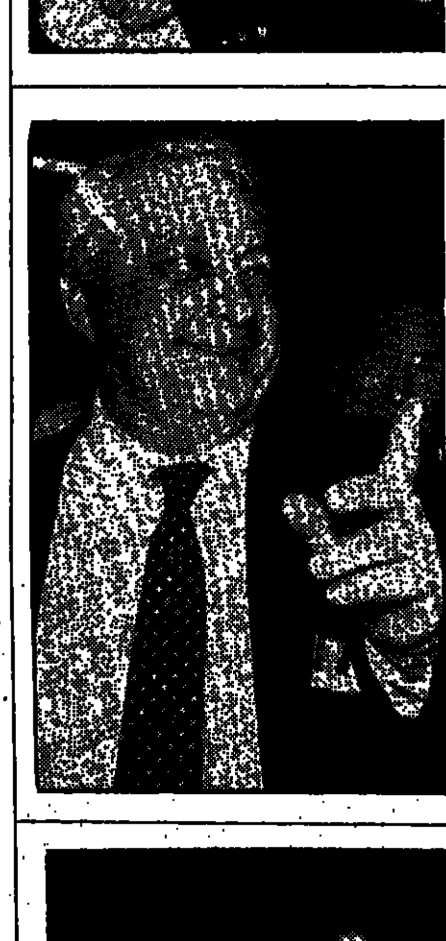

כוכב נולד

מאת בינה ברזל

ביום שני, מייד לאחר ההצבעה, טילפן משה קצב לאמו. „לא ישנתי כל הלילה", אמרה לבנה הבכור.

כשהיה בן 23, נלחם על ראשות המועצה בקרית מלאכי, נתנה אמו ראיון לאחד השבועונים. משה, שהוצג על ידי יריבו כ„ילד שאין לסמוך עליו", נפל מהכיסא. בתעמולת הבחירות ניסה להדגיש את בגרותו והנה הכותרת: „משה באמת ילד טוב".

קצב נבחר והיה לראש המועצה הצעיר ביותר בארץ. בהמשך הפך לשר הצעיר ביותר – 41 בסה"כ.

אב לחמישה ילדים, מאופק, שקט, דק גזרה. תמיד בחליפות כהות. יש לו כפות ידיים עדינות, עיניים שחורות כהות, בשערו זרקה שיבה.

שקט שקט, אבל את ועידת חרות ניהל ביד רמה, בדיוק כמו שתיכנן במחברת, אותה שמר דרך קבע במכוניתו. בקצב מהיר העלה את סעיפי סדר היום להצבעה גלויה. גם את דוד לוי הצליח לעצור. קצב: „אם היתה מתחוללת

> **משה קצב החזיר, אומרים בתנועה, את הכבוד האבוד של חרות. שר העבודה מתעניין גם בחינוך ובחוץ. „מעולם לא איימתי על מעמדו של דוד לוי"**

התפרעות, הייתי מעביר את בחירת שלושה השרים בהצבעה גלויה והייתי סוגר את הוועידה".

אחר־כך כשהכל נגמר. לא פיצוץ, לא גסטון מלכה, אמר שמיר, נרגש משהו: „היום נולד כוכב". הצלחתו בוועידה, אומרים, החזירה לחרות את הכבוד האבוד. אם לא תצוץ הקנאה, סביר להניח שקצב קנה לעצמו מקום בשורה הראשונה במפלגה.

ב־77 הופיע בכנסת תחת דגל המהפכה של הצעירים. הצעירים, רוצה לומר, בוגר אוניברסיטה ותא הסטודנטים של גח"ל, ו/או איש עדות, ראש מועצה מקומית, או ראש עיירת פיתוח.

ב־81 מינה אותו בגין לסגן שר במשרד ראש הממשלה ואחראי לשיקום שכונות. בתקופה ההיא התעמת, לראשונה, עם לוי. שר השיכון רצה את שיקום השכונות במשרדו. קצב סירב. לבסוף היה איחוד והיחסים הגרועים בין השניים הובילו תוך זמן קצר לפיצוץ. קצב טען, שלוי שם לו רגל. בגין התערב, הייתה סולחה, לא אהבה.

אין זה סוד, שראשי חרות מחפשים תשובה הולמת לדוד לוי: איש שייצג את עיירות הפיתוח והשכונות, איש עדות, שיתפוס תפקיד בכיר בתנועה. הוזכר שמו של מאיר שיטרית. קצב הקדים אותו.

קצב נפל לחרות מן השמיים. לפני הבחירות האחרונות כבר תפס את המקום השביעי בתנועה, אחר־כך העדיף אותו שמיר כשר על פני ארידור. לפני שנה בוועידה, קיבל 55 אחוזים וזכה בתפקיד יו"ר הנשיאות, חולף על פני בן־אלישר, מועמדו של לוי.

אחת מהצלחותיו טמונה, דווקא, עמוק במגירה. כשפרס ומודעי רצו להעביר מס על קיצבאות, הפעילו עליו השניים לחץ חזק. קצב נכנע, הסכים, אך הבטיח, שיהרוג את החוק. עד היום הוא לא נדון כלל.

בגיל חמש עלה עם משפחתו מאיראן. המשפחה שוכנה באוהל בקריית־מלאכי והאב פירנס את שמונת ילדיו מעבודתו כשומר במפעל „מרבק", שם הוא עובד עד היום.

לפני שרץ לראשות העיירה שימש קצב ככתב „ידיעות אחרונות". את גילה, אשתו, בתו של מפקד בית"ר, פרדני, הכיר בכנס בני ברית. גילה, אז תל־אביבית, עובדת עד היום כפקידה בבנק־לאומי בעיירה. קצב שומר מסורת, ומקפיד על כשרות. ילדיו לומדים בבתי־ספר דתיים, וזמנו הפנוי מוקדש להם, לאיסוף בולים והגדרות שהוא רוכש בידידים. הוא ממעט לנסוע לחו"ל.

אתה רוצה להיות ראש ממשלה?

לא חשבתי על כך ואיני חושב. השאיפה שלי היא להישאר חבר ממשלה בתפקידים מקבילים. השטח בו אני עוסק מרתק אותי. [illegible] גם חינוך.

מדיניות חוץ?

גם זה.

מה הסיכוי שלך למלא תפקידים אלה?

זה תלוי בתנועה. אם נרכיב ממשלה, אני בטוח שחרות תתן לי תפקידים אלה.

האם חרות רואה בך תשובה ללוי?

איני רוצה להיות תשובה ללוי. אני מצטער שאין בינינו שיתוף פעולה.

איך אתה מסביר זאת?

לא בגללי. מעולם לא איימתי על מעמדו. תמיד הייתי מוכן לקבל את הבכורה שלו. אבל לא הרגשתי צורך לומר לו: אני מכיר בבכורתך. הייתי דווקא רוצה שיתוף פעולה עמו. אני חושב שבהרבה תחומים, כמו הכלכלי והחברתי, אנחנו רואים עין בעין. הסיבה שאין בינינו שיתוף פעולה היא: לוי.

האשמת את לוי, כי לא סייע לך בהכנות לוועידה.

קיבלתי גיבוי משמיר, ארנס ושרון. כולם הבינו שהתפקיד שלי קשה ואני נתון ללחצים. לפני שלושה חודשים פניתי ללוי וביקשתי שישתף עימי פעולה. לוי לא השיב. אחר־כך התנגד לכל הצעה לסדר, הגיש נגדי שבע עתירות, שאגב נפסלו, לבית־דין.

איך אתה מרגיש אחריה?

מועקה של שנה ירדה מעלי. חשבתי שהתנועה בסכנה של ממש. הייתי בחרדות, הציקו לי גם ההתקפות הפרועות של דוד לוי.

תהיה מעורב בהרכבת מוסדות התנועה?

כן.

האם יורכבו לפי יחסי כוחות?

אין יחסי כוחות. הוועידה לא הכריעה. אנחנו רוצים לברוח מסיעתיות. אם יתחילו מאבקים על הרכב ההנהלה והמזכירות וייתכן שנאלץ לקרוא להכרעת חברי המרכז.

אתה חושש מנסיונות של לוי להשיג ייצוג לפי יחסי כוחות?

בחרות אי אפשר להכתיב. או שיש הסכמה ומביאים הסכם משותף, או שאין הסכמה ומביאים להכרעה בהצבעה.

אתה מרגיש חזק יותר עכשיו?

חושב שכן. אני נהנה מתמיכה ממושכת וגדולה. ■

ומה עם הסינרמה?

מרגיז את שרון כשאומרים שמחנהו הוא הקטן בחרות. „מדוע כשכותבים על אחרים זה גדול, וכשכותבים עלי זה קטן?" שאל השבוע. אבל על הגוף שהועמד לרשותו, המרכז, הוא לא יוכל להתלונן. הוא הגדול ביותר, גם בהשוואה לכל מפלגה אחרת.

עכשיו נשאלת השאלה, איפה ימצאו אולם שיהיה רחב מספיק להכיל בתוכו את ישיבות המרכז. בגלל מאבקי המחנות הפכה חרות את כל אלפיים ומאה ציריה לחברים במרכז החדש. ההצטרפות הצפויה של הליברלים תגדיל את המרכז בעוד כ־1000 חברים.

השבוע הזכירו את היכל התרבות בתל־אביב. צ'יץ, אמר שרון, יעזור לי. לשניים, מתברר, עבר משותף בחדר צר בירושלים. הם למדו יחד ונהגו לאכול פעם בשבוע במסעדה. פעם שילם שרון, פעם להט. ■

זהירות הגורילה

משומרי הסדר ביקשו להתייחס לצירים בנימוס. קודם כל לשכנע בעדינות ורק במקרה חירום להפעיל כח.

בבדיקה מוקדמת של חברות השמירה שהציעו עצמן, נפסלו מייד אלה שהיה בהן שמץ של תוקפנות.

החברה הראשונה שנפסלה, הכריזה שתביא „גורילות". שנייה הודיעה, כי תביא נגמ"ש לשטח. נפסלה גם חברה שלאחר שכבר הוזמנה, התברר שלבעליה יש קשר עם אדם שהואשם בקשר עם ראשי הפשע המאורגן בארץ.

האיש, אמנם, זוכה. אבל, חלילה, שלא תעלה אפילו המילה אלימות. ■

סיכה דוקרת

ח"כ מאיר כהן אבידוב, הסתובב השבוע כמו חתן, חוגג את 45 האחוזים שלו. אמרו לו: דוד לוי אמר שאתה מתמודד קש שהציבו נגדו, ענה: „אני לא הייתי קש. אני הייתי הסיכה".

אחר־כך אמר, שאם לוי דורש ייצוג של 55 אחוזים במוסדות, הוא, אבידוב, רוצה רק את חלקו: 45 אחוזים. הוועידה, אגב, של ויולט אפלו מונה ארבס. ■

הרצוג: בלי הטפות־מוסר

מאת יוסף שביט

„אני לא רוצה שמישהו יאמר לי 'אל תיסע לגרמניה' ואחר־כך ייכנס ל'ב.מ.וו.' שלו, ילווה קבוצת כדורגל לגרמניה, או יגייס שם כספים למפלגתו ● המקרה של טרוריסט ערבי שונה מזה של אסירי המחתרת. הם אינם מהווים סיכון בטחוני"

אדוני הנשיא, ביום ב' הקרוב אתה אמור לפתוח את ביקורך הממלכתי בגרמניה. האם אתה נוסע לשם בלב שלם?

חיים הרצוג: כן, בהחלט. צריך לזכור, שאני לא סתם קם ונוסע לגרמניה. אני נוסע לגרמניה 35 שנה לאחר הוויכוח הגדול על השילומים, אשר הביא לכך שגרמניה המערבית היא כיום המדינה הידידותית ביותר לישראל, פרט לארה"ב. שני ראשי־ממשלה מישראל כבר ערכו ביקורים ממלכתיים בגרמניה ושלושה ראשי־ממשלה מגרמניה ערכו ביקורים ממלכתיים אצלנו.

ומעל לכל: נשיא גרמניה המערבית, שהוא, מבחינתי, אחד מחסידי אומות עולם בכל הקשור ביחסי שתי המדינות ובזכר השואה, התקבל פה לפני שנה וחצי בכל הכבוד הראוי לראש מדינה ידידותית. הוא הזמין אותי לביקור־גומלין, והעניין הובא לפני הממשלה, שאישרה זאת פה אחד. לכן, הביקור לא בא באופן פתאומי, אלא כהמשך טבעי להתפתחות היסטורית.

● כאשר ביקר הנשיא רייגן בביטבורג, הזדעזעו רבים בעולם כולו. להבדיל אלף־אלפי הבדלות, האם אינך חושש שעצם ביקורך בגרמניה עלול להתפרש במתן הכשר לעם הגרמני?

בשום פנים ואופן לא. ברצוני לציין קודם כל עניין אישי: לא גיליתי את השואה עכשיו, כפי שעשו רבים אחרים. גיליתי אותה כשהיה עוד מסוכן מאוד לגלותה. לחמתי בחלק מהקרבות העקובים מדם על אדמת גרמניה ונפצעתי שם. הגעתי למחנה ברגן־בלזן וראיתי במו עיני את הזוועה הנוראה. לכן, אינני זקוק להטפות־מוסר בנושא הזה.

נשר מוטל בבוץ

לגופו של עניין, לא מדובר בסליחה או מחילה. אין כלל בכוחו של בן־אנוש לסלוח. היחידים, שיכולים לסלוח, הם המתים או אולי ריבונו של עולם – אבל לא אנחנו. הגישה שלי מתבססת על מה שקבע בזמנו דוד בן־גוריון: לא לשכוח לעולם את העבר. אבל, עם־זאת, לזכור שהצו הקדוש של קורבנות השואה הוא לשמור על הדבר היקר ביותר שיש כיום לעם היהודי – מדינת ישראל, ולחזק אותה בכל דרך שהיא. לכך מיועדים הקשרים עם גרמניה. צריך גם לזכור, שאני מבקר בגרמניה חדשה, ששבעים אחוז מאוכלוסייתה לא נולדו עדיין בתקופת הנאצים או היו רק ילדים.

● כמי שסיפרת, דרכה כף־רגלך על אדמת גרמניה לראשונה ב־1944. מהו הזכרון החזק ביותר שלך מאז?

רגע המעבר של נקודת־הגבול מהולנד. לעולם לא אשכח את הרגע הזה. היה שם בית־מכס קטן. המחסום, שעליו התנוסס הנשר הנאצי, היה מוטל בתערובת של שלג ובוץ. ראיתי בכך משהו סימלי. לא אשכח את הרגשות, שהתעוררו בי באותו רגע. הבנתי, כי נפלה לידי זכות גדולה, שכמותה היתה רק למעט מאוד יהודים.

● ומאז ביקרת בגרמניה?

כקצין צה"ל ביקרתי בגרמניה ב־1958 והייתי אורח הצבא המערב־גרמני, הבונדסוור. הייתי בין הקצינים הישראליים הראשונים, שהתאמנו שם. אחר כך, כשעסקתי בתעשייה, ביקרתי בגרמניה כמה פעמים. גם הוזמנתי להרצות לפני המועצה למדיניות־חוץ בבון.

● ולא היו לך שום קשיים רגשיים בביקורים הללו?

אתה צריך לזכור, שבפעם הראשונה נכנסתי לגרמניה בסערת הקרב. הרסנו כל עיר בדרכנו. אחר־כך שירתתי עוד שנה וחצי בחיל־הכיבוש. היו לי אז הרבה הזדמנויות להוציא את כל מה שהצטבר בתוכי.

לא סיכון בטחוני

● האם אתה מבין לליבם של אלה, המתנגדים נמרצות לביקורך בגרמניה?

אני מבין ומעריך כל מי שמשמיע את התנגדותו, בפרט אם הוא ניצול שואה, אך בתנאי שיהיה עקבי בעניין הזה. אני לא רוצה שמישהו יבוא ויאמר לי „אל תיסע לגרמניה!" ואחר־כך ייכנס ל„אאודי" או ל„ב.מ.וו." שלו, ייסע עם קבוצת כדורגל להתאמן בגרמניה, יטוס לשם בענייני מסחר, יבקר כבונדסטאג ויגייס כספים גרמניים למפלגתו או למוסד כלשהו בישראל.

אלמלא נמתחה ביקורת על ביקורי, הייתי מודאג ביותר. אני מקבל בכבוד ביקורת כנה ואמיתית מאנשים שסבלו. כל מה שאני מבקש הוא, שבוויכוח הלאומי בנושא הזה נהיה עקביים.

● תסכים אתי, אדוני הנשיא, שבכל הקשור ליחסי ישראל־גרמניה אי־אפשר להתייחס רק למישור הראציונלי?

בוא ונדבר גלויות: גרמניה היא כיום המדינה החשובה ביותר באירופה והיא אחת החשובות ביותר מבחינה כלכלית בעולם כולו. היא חיונית כיום לקיומנו. אבל בכל ביקורי בגרמניה לא אשכח לרגע את העבר. בברגן־בלזן אומר קדיש. אני מאמין שכל ששת המיליונים יהיו אתי וילוו אותי בביקור הזה. אני על כל פנים, אחשוב עליהם כל הזמן.

● האם אתה חש שבביקור זה, בניגוד לכל ביקוריך

(המשך בעמוד 18)

הנשיא הרצוג: ששת המיליונים יהיו איתי

אנחנו, אומרים פעילי העלייה מבריה"מ, מדברים על יציאת מצרים, על 400 אלף יהודים. הרוסים מזכירים 11 או 12 אלף, כמו מישהו שגווע מרעב ומציעים לו חצי פרוסת לחם ● „עכשיו, אם לא נתמוך בתוכנית, יגידו שהסירובניקים לא יוצאים בגללכם" ● גליה גולן, סובייטולוגית: גורבצ'וב רוצה, בעצם, לשפר את המצב הכלכלי בארצו. הוא חייב לעבור דרך הלובי היהודי בארה"ב ודרך הסכמי פתיחת שערים

מאת אריאלה רינגל־הופמן

אנחנו, אומרים פעילי עלייה מבריה"מ, מדברים על יציאת מ... בנוסח החדש. על 400 אלף יהודים, על רבים אחרים ה... לפתיחת השערים. ועכשיו באים אלינו עם 11 או 12 אלף יהו... כמו מישהו שגווע מרעב ומציעים לו חצי פרוסת לחם. חצי פ... לחם זה גם משהו, אלא, שאת הרעב זה לא משביע ומגו... הפחד, שאולי בזה יסתיים הסיפור. בחצי הפרוסה.

במשרדים שלהם, בירושלים – במרכז המידע על יה... בריה"מ, בתל־אביב – במועצה הציבורית למען יהודי בריה"מ, עוקבים בדריכות אחרי המהלכים הסובייטיים האחרונים. ... חשדנים, לא ממהרים להצטרף לחגיגה. הם באו משם, הם מכ... את הדוב הרוסי.

„המצנו בעולם שמות של 11 אלף מסורבי עלייה", אומר יורי שטרן, דובר מרכז המידע. „אמרנו: יש לנו הוכחה, שאלו רוצים לצאת ולא נותנים להם. היום משתמשים במספר ו... אומרים: לאלו ניתן אישורי יציאה, ושוכחים את השאר. מה ש... היום בבריה"מ זו התקדמות, ואפשר לתת כמה מחמאות לגורב... אבל זה עדיין לא מצדיק את המחיר שבריה"מ דורשת".

מחמאות לגורבצ'וב

השבוע האחרון החזיר לכותרות הראשיות את שא... בריה"מ, ואת יחסי ישראל־בריה"מ. הידיעות בדבר יציאת... של 11 אלף סירובניקים, הטיסות הישירות לארץ, ... ללימודי עברית ויהדות ולהסמכת רבנים, פתיחת ה... ואפילו חילופי משלחות קונסולריות, כשלב ראשון ב... הקשרים הדיפלומטיים – כל אלה מיקדו את תשומת הלב...

„בציבור רואים בזה פריצת דרך", אומר שטרן. ... הפעילים שהיו בפגישה עם נשיא הקונגרס היהודי העולמי, ... ברונפמן, ביום חמישי שעבר, יצאו מאוכזבים. ברונפמן ... אותה בקטן, ומוכן לראות בכמה רבנים עם הסמכה תחליף ל... יציאה כולל.

„עלינו, עכשיו, כמדינה, להחליט אם אנחנו רוצים ... למטרת־העל שלנו. 11 אלף סירובניקים זה לא סוף־פסוק. ... הוא, שאנחנו בעצמנו שיחקנו עם המספר הזה. עכשיו ... נתמוך בתוכנית, יגידו, שהסירובניקים לא יוצאים ב... עומדים בהסכם".

פעילי העלייה נזהרים שלא לעשות שימוש במונחים ... עדיין לא מהפיכה, עדיין לא תפנית של ממש, ... אומרים, בדרך למטרת־העל שלו, מוכן לשלם גם מ... ליהדות העולם.

גם פרופסור גליה גולן, סובייטולוגית, ממרכז „... בריה"מ של האוניברסיטה העברית, בוררת בזהירות את ה... שבהן היא משתמשת.

„השאלה", היא אומרת, „לא מה יקרה עם 11 אלף ה... שיורשו לצאת מבריה"מ, אלא מה הלאה. „זה קודר משמע... מאותתים, שהם מעוניינים לשפר את היחסים עם ה... ישראל וגם מוכנים לעשות משהו בנידון. דובר סובייטי ... לפני שבועיים, שהם מוכנים לתת לסירובניקים לצאת ... שהם מוכנים לאפשר להם להגיע בטיסות ישירות ... הייתי רואה מחווה לישראל".

פתיחת שערים

בשנות ה־70, אומרת גולן, פתחה בריה"מ את ש... אלף יהודים יצאו אז. הסובייטיים טענו כי הם רומ... סטיבנסון, וואנק וג'קסון, שבאו אחר־כך, ושהטילו ... האשראי האמריקאי לרוסיה. היום, אומרת גולן, גורבצ'וב ... לחזור על אותה טעות. הוא מנסה להבטיח את עצמו.

גולן, כמו סובייטולוגים אחרים, אומרת, כי מ... של גורבצ'וב הוא כלכלי. הדרך לשיפור המצב ה... עוברת את הלובי היהודי בארה"ב, ומתועלת ל... פתיחת שערים.

בריה"מ תנסה לעשות את המינימום. לא ... הבעייה היהודית, לא פתיחה מלאה של השערים ... שהמערב לא צריך לעשות לוצא מכם יותר ... אומרת, שישראל צריכה לקחת מה שאפשר לקחת ... ללחוץ והלאה, על כל פנים, לומר שמה שהובטח ... זה לא מדוייק".

עוד לא יציאת מוסקבה

– האם את אומרת שבריה"מ מבקשת להינצל מבחינה כלכלית, ולשם־כך היא משלמת את המס הנדרש בעולם המערבי, או שגורבצ'וב באמת יוזם מדיניות פנים וחוץ חדשה?

„בריה"מ מצויה במשבר כלכלי קשה מאז המחצית השנייה של שנות ה־70. החידוש הוא, שמדובר הפעם במנהיג, שמוכן לנסות גישה חדשה: גיוס ההמונים למען מטרה כלכלית, שלא באמצעות ... והגבלות אלא במסגרת ליברליזציה מסויימת, המתבטאת גם בחקיקה, בשינויים בתוך המפלגה וביתר פתיחות. הייתי אומרת, שיש לו יותר כבוד לאזרח הרוסי".

איך משתלבת ישראל בתוך התהליך הזה?

„גם אם הנושא היהודי עומד בין שתי המעצמות, יש כאן מחווה לישראל. במסגרת הכללית של שיפור וחידוש יחסים עם ארצות אחרות, בעלות אוריינטציה מערבית ברורה, כמו נסיכויות המפרץ וערב הסעודית, בריה"מ מנסה כבר יותר משנה לחדש את הקשר עם ישראל. באופן ספציפי, כדי להיכנס לתהליך השלום והוועידה הבינלאומית, ובאופן כללי, כדי להרחיב את האופציות הפוליטיות במזרח התיכון".

גורבצ'וב, על פי גולן, פועל איפה בכמה מישורים, כאשר העניין היהודי הוא חלק מתוכנית כוללת, בוודאי לא מטרה בפני עצמה.

השאלה, היא אומרת, אם יתנו לו לעשות מה שהוא רוצה. בינתיים, כמו לוליין חכם, הולך גורבצ'וב לאט ובזהירות, לא שולח את רגל ימין קדימה לפני שהתייצבה רגל שמאל.

ביגון: תמשיכו ללחוץ

מאת ענת טל־שיר

בישראל שוררת התרגשות גדולה נוכח מה שמכונה כאן „מיפנה היסטורי" בעמדת הקרמלין. האם אתם בבריה"מ שותפים להתרגשות?

צריך לראות מה יהיה המחיר שהשלטונות ידרשו בעד הרשיונות ליציאת היהודים והאם יש גם סירובניקים ברשימת אלה שיותר להם לצאת. אנחנו חוששים כאן, שהסירובניקים לא ברשימה. פקידים במחלקת הוויזות אמרו לחברי, שמרבית הסירובניקים לא יורשו לצאת אלא בעוד כמה שנים. הם הזכירו את שנת 1992.

– ביום רביעי נפגשת עם מרגרט תאצ'ר.

זו היתה פגישה לבבית ונעימה, אבל גברת תאצ'ר היתה עצובה מאוד, כי אידה נודל לא הגיעה למיפגש. ההזמנה לא הגיעה לנודל, על־אף שנשלחה כבר לפני שבועיים על־ידי השגרירות הבריטית.

– מתנהל כאן ויכוח אם לקבל בברכה את הצעדים הראשונים להטבת תנאיהם של יהודי רוסיה או להמשיך לתבוע בתוקף לשחרר את כל מי שרוצה לצאת משם. מה דעתך בנושא?

נדמה לי, שיש לנקוט גם בדרך הזו וגם בדרך הזו: לדרוש את שיחרורם של 11 אלף היהודים הראשונים וגם ללחוץ למתן זכות עלייה לכל מי שרוצה. אלה שהפגינו בירושלים צודקים. עשרות אלפים או 20 אלף זה לא מספר משמעותי. הם אולי חמישה אחוזים מכלל היהודים שרוצים לצאת. אנחנו לא נסתפק בזה. יש סכנה, שהשלטונות הרוסיים יחסמו את היציאה אחרי הגל הראשון.

– אתם מרגישים בשינוי כלשהו ביחס השלטונות אליכם בימים האחרונים?

באופן כללי יש שינויים – בתעשייה, באמנות, בספרות וכו', אבל הם לא מורגשים בטיפול בבעיית היהודים. אמנם, יש כמה סימנים טובים, אבל זה עדיין לא משמעותי. למשל, עשינו כמה הפגנות והמשטרה לא פיזרה אותנו. הם לא נוגעים בנו. זה סימן טוב, אבל זה עדיין רחוק מאשרת עלייה לכל מי שרוצה לעלות. אתם מחכים לנו?

– בכיליון עיניים. במשרד הקליטה הוכנה כבר לפני שנה תכנית־אב לקליטת רבבות עולי בריה"מ. אבל לא כל מי שיוצא יגיע הנה. השבוע פורסם בישראל שבחודש מרץ 87' יצאו את בריה"מ כ־470 יהודים ורק 126 מהם הגיעו לישראל.

אוהו, זו צרה גדולה. זה לא טוב.

– למה הם פוסחים על ישראל וטסים לאמריקה?

יש כמה סיבות. ראשית – רוב היהודים כאן אינם מרגישים כיהודים. הם נולדו והתחנכו בבריה"מ ואינם יודעים דבר על יהדות: לא מסורת, לא דת, לא ערכים ולא שפה או ספרות. כשהם מקבלים ויזה, בשבילם זו אפשרות לברוח מכאן ולא חשוב לאן. הם מעדיפים, אולי, מקום שבו החיים טובים יותר.

שנית – יש יהודים ברוסיה, שאינם יודעים מה באמת קורה בישראל ואיך אתם חיים. כותבים כאן על המדינה שלנו, ארץ־ישראל, רק דברים רעים מאוד.

שלישית – אולי בישראל לא עושים כל מה שצריך לעשות. לי קשה אומנם לבקר מכאן, אבל לפעמים אנחנו שומעים, שלעולים קשה מאוד בישראל.

– נפגשת גם עם אדגר ברונפמן ומוריס אברם, מנהיגי יהדות ארה"ב?

כן, בשבוע שעבר. הרגשנו שהם אופטימיים, אבל יש עוד הרבה מה לעשות. קשה להאמין, שהשלטונות יגלו טוב־לב ויעניקו אשרות ללא לחץ אינטנסיבי. הם מבינים יותר טוב רק כשמפעילים עליהם כוח.

– אז אתה אומר לנו בעצם, שצריך להמשיך ללחוץ במקום להתבשם מההישג?

בדיוק.

– מדברים על שיעורי עברית, על מסעדות כשרות ועל סמינר לרבנים במוסקבה. אתה מאמין למשמע אזניך?

חברי ואני נשפטנו ונכלאנו בגלל לימודי עברית, שהם עבירה פלילית. קשה לי להאמין, שכל זה באמת יקרה.

– שמעת שהצעקות לישראל יעברו דרך בוקרשט?

ומי שלא ירצה להישאר בישראל? אתם לא פוחדים שיהודים ישוטו מלוד ישר לניו־יורק? צריך לעשות שיהיו חיים טובים בישראל.

– יוסף ביגון, האם בפסח השנה תהיה עבורך משמעות חדשה למשפט „לשנה הבאה בירושלים"?

בוודאי. אנחנו נעשה כנראה שני „סדרים", אחד בביתנו והשני עם חברים. חג פסח כשר ושמח לכולכם.

... ביגון ואשתו: „אתם מחכים לנו"

היומנים האבודים של ב.ג.

על יומני ב.ג. חל חיסיון לתקופה של 30 שנה. רק עתה הותרו לפירסום יומני 56. תעלומה: לאן נעלמו המחברות של החודשים ינואר עד יולי?

מאת אביבה שאבי

יומניו של דוד בן־גוריון משנת 1956, שהותרו עתה לפירסום, כוללים, למעשה, רק מחציתה של שנה, מן החודשים יולי ועד דצמבר. חלק ניכר מן היומן, מינואר ועד יולי, חסר, ואין יודעים איפה הוא. מיכאל בר־זוהר, שכתב את הביוגראפיה של בן־גוריון, וניתנה לו גישה אל יומניו, אומר, שכבר אז לא נמצאו היומנים הללו בארכיונו הפרטי של ב.ג. הזקן עצמו לא זכר אם רשם יומן

ב.ג. על פרשת כפר קאסם:
„ניגשתי לכנסת ומסרתי הודעה על מקרה כפר קאסם. שפרינצק הוסיף מילים אחדות ונעל הישיבה. תופיק טובי צעק: אתם מרצחים. שלחתי בעניין זה מכתב לנשיאות הכנסת"

בימים ההם, או שהמחברת הלכה לאיבוד. במחברתו ציין: היומן מתאריך זה עד תאריך זה חסר.

חיפושים אחר היומנים האבודים לא העלו עד כה דבר. לפני כשבועיים, מספר טוביה פריילינג, מנהל ארכיון המכון למורשת בן־גוריון, התגלה צילום של מחברת אחת, מן ה־10 עד ה־30 ביולי. החומר שעודנו חסוי, נמסר להדפסה, וייפתח לעיונו של הציבור הרחב, בעוד חודש, לכל המאוחר.

על יומני ב.ג. חל חיסיון לתקופה של 30 שנה. בכל שנה מתיר ארכיון המכון לפירסום שנה נוספת מתוך היומנים. ב.ג. ניהל ביומניו רישום מדוקדק של כל אירועי היום, ואף רשם בסוף כל מחברת אינדקס לפי נושאים. בכתב־יד צפוף, מסודר, קשה לפיענוח, נעדר מילת הקישור „את" וה' הידיעה, העלה על הנייר שיחות, פגישות, טריוויות של היום, רכילויות, הרהורים, ושיבץ בציטוטים מכיתבי פילוסופים יווניים. הוא ניחן בזיכרון אדיר, והיה מסוגל לרשום סטנוגרמה של פגישה שנכח בה בדייקנות מירבית, מה שהופך את יומניו למקור היסטורי ממדרגה ראשונה.

המכון למורשת בן־גוריון שוכן בשדה־בוקר, בתוך מבנה חדיש, מעוגל, שקירותיו מצופים קרמיקה כחולה, באמצעיתו של כתם דשא גדול. לא הרחק משם מצויים קברותיהם של פולה ודוד בן־גוריון. ארכיון המכון שואב את מעמדו המשפטי מחוק ב.ג. שהוחק בכנסת ב־76', והוא מוגדר כשלוחה של גנזך המדינה. יש בו ספריה מרווחת, שירות אדיב וחייכני, ואף מציעים לך כוס קפה. בספריית הארכיון אפשר לעיין בצילומים של דפי היומן, מלווים בתעתיק מודפס, להקל על הקריאה. כתב היד המקורי הופקד בכספת, בארכיון צה"ל בגבעתיים.

החלק הארי של יומני 56' עוסק, כצפוי, במבצע סיני ובהכנות למלחמה. אין בהם גילויים מרעישים, אבל הם מאפשרים הצצה מרתקת לעולמו של הזקן, שהיה אז על סף שנתו ה־70, ולהתלבטויותיו טרם היציאה למלחמה. ישנם קטעים שנשארו חסויים גם היום, והם מסומנים בבלוק שחור. הצנזורה באה מטעמים ביטחוניים וכדי לא לפגוע באנשים חיים (מה עוד שלא כל מה שכתב בן־גוריון ביומנו היה אמת). טיעון כשלעצמו משונה למדי, בהתחשב בעובדה, שהדברים פורסמו בחלקם בביוגראפיה שכתב בר־זוהר. לדוגמה, מידע סודי שמסר לו איסר הראל, אז ראש המוסד: „בא איסר. חלה בדלקת הריאה. זה כשבוע קם ממחלתו...". או רמז על אי סדרים כספיים שהיה מעורב בהם משה שרת, שב.ג. הדיחו מראשות הממשלה: „פנחס ספיר (שר המסחר והתעשייה) סיפר לי, כי משה בהיותו רה"מ... מכיוון שמשרד המסחר והתעשייה נותן לו 5,000 דולר, רצה המבקר לבדוק החשבונות".

לשונו של ב.ג. תמציתית, מדוייקת, נעדרת רגשנות, גם כשהוא מדבר באנשים שקרובים ללבו. לפעמים לשון של קודים. לפעמים יצויין שם האיש בראשי תיבות בלבד. יש שהוא מבטא במשפט נמרץ אחד את דעתו על האיש שמדובר בו. כך הוא כותב על מרדכי מקלף, הרמטכ"ל לשעבר, לאחר ועידת סבר, שדנה עם הצרפתים בתוכנית המלחמה: „זיאמה (ארן) הציע לגייס את יגאל ידין ומקלף כיועצים. קיבלתי הרעיון על יגאל. הדעות של מקלף אינן תשובות".

או ההתייחסות לפרשת כפר קאסם: „בשתים עשרה ניגשתי לכנסת ומסרתי הודעה על מקרה כפר קאסם. שפרינצק הוסיף מילים אחדות ונעל הישיבה. תופיק טובי צעק: אתם מרצחים. שלחתי בעניין זה מכתב לנשיאות הכנסת". ובמקום אחר: „קראתי את צור לברר אם אלוה ירחמהו נאמר ע"י יסכה (שדמי) או לא. זה נאמר לדבריו לאו דווקא למלינקי אלא למפקדים. בכל אופן נאמר שלא יתנהגו בסנטימנטליות". אף מילה על הטבח שבוצע במקום.

מתוך היומנים עולות עמדותיו בשאלות של חופש העיתונות, דת ומדינה, צבא וביטחון. „הגוי הדתי", הוא כותב „אינו משמר יהדות שבטי בלבד. בגופו גנוזה גם מהות תרבותית". בין הלאמת התעלה וההמתנה להגעת אוניות הנשק הראשונות מצרפת (במסגרת מבצע „גאות"), הוא דן עם היועץ המשפטי לממשלה, חיים כהן, באפשרות להגיש תביעת דיבה נגד ישעיהו לייבוביץ, על שכתב נגדו מאמר ב„הארץ" בנושא שורת המתנדבים. „מעניין כי את האלוהים שלו יצר בדמותו ובצלמו", כותב ב.ג. באירוניה מושחזת על לייבוביץ. „כשאתה קורא את ספרו על המצוות בזמן הזה מצטייר לפניך האלוהים של לייבוביץ כרודן אכזרי ושרירותי, שאין לפניו אמת וצדק, חסר רחמים. כל התכונות שמנו נביאינו באלוהי ישראל, אלא אהבת השלטון ושעבוד האדם לרצונו השרירותי".

ימים אחדים לאחר שסיפר לעורכי העיתונים באמצע עיניים על משלוחי הנשק, „במטרה שישמרו על הסוד", הוא קובע דעתו על חופש העיתונות בארץ: „איני יודע אם הנוהל המשפטי המשונה בישראל: אינו עוזר למפיצי דיבות. אין הרבה ארצות שבהן חופש העיתונות כה גדול. למעשה, הוא מגיע לידי הפקרות, ולא רק

בשבועון המזוהם הנקרא העולם הזה". „הארץ" פירסם לבסוף הודעת הכחשה.

בעיצומן של התקפות הטרור של הפידאיונים בגבול מצרים, הוא מנהל שיחה ארוכה עם הרמטכ"ל משה דיין, על אריק (שרון). „לדבריו אין לאריק תקנה בגדוד הצנחנים. הוא יזלזל בכל הצבא ובכל איש, וגם מפקדיו מתקוממים נגדו. הסברתי למשה מדוע אני סבור שיעשה עוול אישי לאריק אם יוצא מהצנחנים. יש לתת לו שאנס לשנות דרכו". ועוד על תפיסת מרגלת אמריקנית מסוריה,

השנה: 1970. המקום: תעלת סואץ. בשנת 56' ביקש ב.ג. לתת לשרון „שאנס לשנות דרכו" (תצלום: דוד רובינגר)

ועל ביקורה של הגברת אורוול, „אלמנת הסופר הידוע. התפלאתי למראה הצעיר. והיא הסבירה הדבר: היא כ־15 שנים צעירה מבעלה. מתאוננת על אירופה, לרבות אנגליה החולה בנוורוזיס". ועל זריקה, שהמציאה ברוסיה, המרעננת חיי אדם זקן, שאדנהאור הגרמני מתכוון להשתמש בה כדי לכהן עוד עשר שנים.

מן היומנים עולה דמותו של בן־גוריון כמנהיג הססן שנגרר אחר עוזריו השאפתניים, שמעון פרס ומשה דיין. בפברואר 55', שב

ב.ג. על ישעיהו לייבוביץ:
„את האלוהים שלו יצר בדמותו ובצלמו... כשאתה קורא את ספרו מצטייר לפניך האלוהים של לייבוביץ כרודן אכזרי ושרירותי, שאין לפניו אמת וצדק, חסר רחמים..."

משדה־בוקר אל משרד הביטחון. הרקע למלחמה היו פעולות הפידאיון, הכנות מצרים למלחמה נגד ישראל, והטלת המצור על השיט הישראלי במיצרי טירן. לאחר הלאמת התעלה שאף ב.ג. להשיג את חיסולו של נאצר. באוגוסט הוא מתייחס ביומנו לאפשרות ש„בריטניה וצרפת כאילו התחילו לחסל את נאצר", ומוסיף: „משום מה קשה לי להאמין שאמנם איזן (ראש ממשלת בריטניה) אכן יבצע את זממו". מסתבר, שבן־גוריון חלם על סיפוח חצי האי סיני, שהוא לא ראה בו חלק ממצרים: בשיחה עם גי מולה, ראש ממשלת צרפת, הוא מספר לו על „גילוי נפט רב בדרום סיני (במערבה), וכדאי לקרוע חצי האי הזה ממצרים שלא היה שייך לה. שהאנגלים גזלו אותו מהתורכים כשחשבו שמצרים בכיסם".

בוועידת סבר, ה־22־24 באוקטובר, עם ראשי הממשל הצרפתי, שבה סוכם על התוכנית המלחמה הצרפתית והישראלית ב־29 בחודש, העלה ב.ג. תוכנית נועזת, שפורטה היטב ביומנו קודם: חיסולו של נאצר,

אחר כך חלוקתה של ירדן בין ישראל ועיראק, הפורדנית, שתחתום על הסכם שלום עם ישראל, ותיישב את הפליטים על אדמתה, קיצוץ גבולות לבנון, ומסירת חלק ממנה לסוריה וחלק עד נהר הליטני, לישראל. בשאר השטח תקום מדינה נוצרית. „אמרתי להם שלנו הסואץ לא חשוב כל כך: הסואץ שלנו הם מיצרי אילת ואנו רוצים לכבוש חוף אילת עד האיים בדרום (טירן וסנפיר) והאיים בכלל. שאלו למי שייכים האיים. אמרתי שעד לפני שנים אחדות היו (שטח הפקר), כי הם שוממים ואין בהם מים. אם כי עד המאה השישית היתה שם מדינה יהודית עצמאית שיוסטיניאן קיסר כבש אותה". האי טירן כונה בפיו בשם יוטבת. מכאן קצרה הדרך לביטוי „מלכות ישראל השלישית".

באותה פגישה הציע הגנרל שאל לביים התקפה לילית של חיל האוויר הישראלי על באר־שבע ולהפציץ אותה, ולהאשים בה את מצרים כדי שתהיה עילה לכוחות האוויר הצרפתיים והבריטיים

להיכנס לפעולה. בן־גוריון הגיב בסערה. „הודעתי בשמי הפרטי כאחד היהודים – שלא נוכל לתת יד למרמה כלפי העולם... איני רואה כיצד נוכל לרמות העולם ולביים דבר כזה".

במהלך המלחמה שכב ב.ג. חולה במיטתו. וממיטת חוליו הוא עולה, בניגוד להוראת רופאו, לירושלים למסור סקירתו הצבאית בכנסת על „המערכה הגדולה ביותר בתולדות עמנו". „תחילה" הוא כותב, „נראה כל הדבר כהזייה, אחר כך כאגדה, ולבסוף כשלשלת פלאים". ובאותה נשימה, על האיגרת ששלח לו הנשיא בולגנין, ר"מ בריה"מ: „אלמלא היה שמו חתום הייתי יכול לחשוב שזו נכתבה על ידי היטלר".

ב.ג. נתון ללחץ גובר של האמריקנים לסגת מסיני, ולאיום מצד הרוסים: „היה זה חלום בלהות. מרומא מפריס ומוושינגטון רודפת זו אחרי זו ידיעות על זרם מטוסים ו„מתנדבים" סובייטים לסוריה על הבטחה להפציץ את ישראל אם הסורים והירדנים יצאו למלחמה כנו...". הוא מחליף איגרות עם הנשיא אייזנהאואר, שבהן הוא מביע את נכונותו לנסיגה. בלשון יבשה הוא כותב על הסנקציה של הבריטים שסירבו להקדים את כניסתם לאזור התעלה: „קרה מה שקרה והפעולה הבריטית במצרים לא הצליחה ונאצר קיים".

בעצם הימים ההם הוא הולך לצהלה לשוחח עם משה דיין על המורל בקרב קציני הצבא. „אמרתי למשה שעזבתי את שדה־בוקר אך ורק מפני שלרגל כישלון במצרים חששתי לדמורליזציה בצבא. ידעתי כי לסקוב, למרות כשרונו ונקודותיו לא ירכוש אמון המפקדים, כי חסרה לו אהבה לצבא. ואני מדבר כידיד – אולי הידיד היחיד שיש לרמטכ"ל – יש לשנות ולהשכיח הלך רוחו בצבא".

ב.ג. צפה שהמלחמה הבאה תהיה מסובכת יותר, עם הרבה נפגעים, שכח העורף עלול להיפגע, ולא תהיה לנו עזרה חיצונית. „אין להסיק לקח אסטרטגי ממערכת סיני", כתב בדפים האחרונים של יומן 56', „כי היא בוצעה בתנאים שלא יחזרו, והחזרה רק של פעולה יותר מורכבת".

חץ מסילבי קשת

שעת הערפדים

כיוון שהלכתי לוועידת חירות רק בתור אנתרופולוגית־מציצנית, היה לי זמן רב לחמלה־לאיד וצקצקנות לשון לעמיתי בתקשורת, הכתובה והאלקטרונית.

הם הגיעו בכוח מתוגבר, ויעד מוגדר. כל כתב ממונה לכסות מחנה מסויים. זה לפרשנות, וזה לצבע ואווירה וראיונות אישיים. אחרים צוידו במכשירי קשר. רק שניים באו עם מעבד התמלילים הקטן שלהם.

עד לספירת הקולות, כאשר התברר כי דוד לוי אכל אותה מיריב מצחיק כמו מאיר (המרטש) כהן־אבידוב – הרגישו עמיתי שלגביהם, שקט, הוא באמת רפש.

לכל היותר, יכלו לגחך, כאשר היו"ר, משה קצב, העביר להצבעה את 14 עיקרי האמונה של המפלגה, כמו בפוליטביורו. כולם הרימו ידיים.

או לצחוק כאשר קרא שמיר בפאתטיות מעל הבמה: דוד לוי! אני נגדך? אתה נגדי? ביג דילן

מישהו מצא תחליף עלוב לגסטון מלכה. הוא סיפר שבנצי מורדוך, יו"ר אחד הסניפים של דרום תל־אביב, איש של דוד לוי, ניגש במסדרון אל אחד מוקני התנועה, קירב אליו את פניו ואמר: אתה עוד חי?

אנטי־אירוע, גנחו כולם. האמבולנס שחיכה בחוץ, היה מובטל. הגורילות מחברות האבטחה, בתלבושת שחורה, היו תלתולים.

אז מה נשאר לכתבים לעשות? לתחות איזו משמעות יש לעובדה ששמיר, מעל הבמה, קרא לדוד לוי, ולא הזכיר את ארנס ושרון. או שקצב הזכיר את שמיר־ארנס שרון, והתעלם מלוי.

לא נותר להם, אלא לדווח כל שעה על האי־אירועים, ולשבח את העזרה שהושיטו להם המארגנים. מירב הנוחיות. חדרים נפרדים לתקשורת הכתובה והאלקטרונית, כדי שלא יפריעו אלה לאלה. מספיק טלפונים. תיקים מסודרים. מקומות ישיבה נוחים.

וברגע של האקשן המקצועי, אחרי ספירת הקולות, כאשר הסיכה, כהן־אבידוב, הוציא את האוויר מדוד לוי, היה להם קצת בשר. ראיונות אתו. הקובלנות שלו על ידידות אכזרית, והאזהרה שלא יעזו חבריו השרים לחבקו שוב.

אולם זה כבר היה בשעה שהערפדים נמוגים אל תוך הערפל, ולכן כבר לא הייתי שם.

ראינו אותם

התקציב אושר, בלי פתרון לחינוך ולבריאות. בהנחה שיימצא.

חברי הכנסת יוצאים לפגרה ארוכה, ואני מאחלת לחברי שדולת הגימלאים, מקרב הקואליציה, שלא יידעו רגע מנוח.

השדולה הזו קמה, כזכור, אחרי שהתארגנה רשימה עצמאית של גימלאים, המבקשת לרוץ לכנסת, כדי להגן על האינטרסים של עצמה.

הח"כים של השדולה יכלו להצדיק את קיומם, השבוע, לתיקון העושק המחפיר של הגימלאים עובדי המדינה, שהפנסיה העלובה שלהם נשחקה ב־26.7 אחוז. ועדת הכספים הכירה בעוול. שר האוצר הליבראלי, הודיע שהוא לא מוכן לפצות אותם ב־147 מיליון ש"ח.

בהצבעה על התקציב, ויתר ח"כ מפ"ם, יאיר צבן, על הפיליבסטר, ופנה בקריאה נרגשת אל חברי השדולה בקואליציה, להפר את המשמעת הקואליציונית, ולהצביע בעד הצעת תיקון לפצות את הגימלאים. הם הורידו את ההסתייגות. מלבד חברי האופוזיציה, כמובן.

השדולה הזאת, כדי לנסות לנקות את מצפונה המלוכלך, מבטיחה שתגיש הצעת חוק לפיצוי על השחיקה. זה ייסחב חודשים ארוכים. מה הפריע להם, לכל הרוחות, לדאוג להצעת החוק הזאת לפני הגשת התקציב?

כי מדובר בגימלאים. לא כוח. אין להם שום סנקציה להפעיל.

נהג מונית

לא מעניין אותנו, שנהגי המוניות אונם מרוצים מהעלאת דמי־הנסיעה שאושרה להם. עובדה היא, ששוב הם חולפים על פנינו ביעף במכוניות ריקות, מבלי לזכות אותנו במבט. וכשאנו קרבים לתחנה, הם צועקים עלינו מרחוק: לאן? וכבר

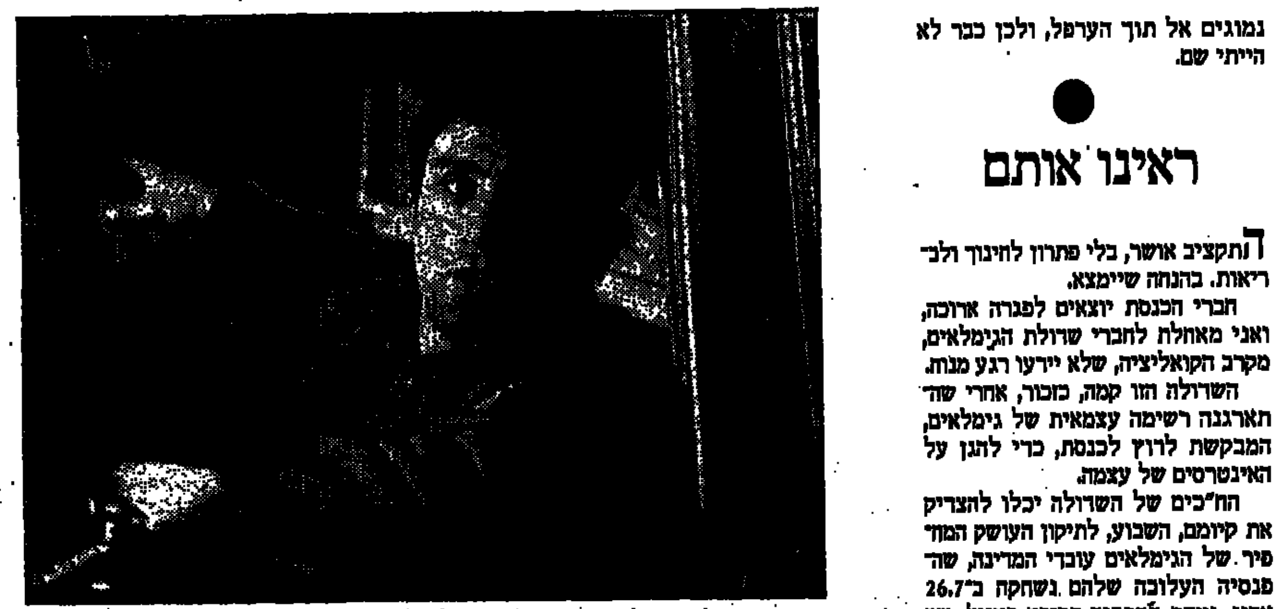

■ שוב הם חולפים על פנינו ביעף. בתצלום: רוברט דה נירו בסרט „נהג מונית"

מרוגזים, כשאנו מסרבים לצעוק את מחוז היעד שלנו, מעדיפים לגשת אליהם, ולומר להם בשקט, רק כדי לשמוע לא! פסקני.

רותי לוי, אשה צעירה, ניגשה ב־28.3 ב־11.20 בלילה, לתחנת המוניות „הבימה" וביקשה מונית. מלבד הסדרן, היו שם שני נהגים, את ה„ערב טוב" שלה, קטע אחד לאוזן לדבריו. לי יש כבר נסיעה, אמר לה, הוא יקח אותך.

ניגשתי אליו בנחמדות, מספרת רותי, ואמרתי ערב טוב. הוא היה גבר מרוצה וזועף. הודעתי לו לאן אני רוצה להגיע. הוא אמר, יש לי משהו לגמור כאן, תחכי 10־5 דקות ואקח אותך. חיכיתי ברוח נמוכה 12 דקות. ראיתי אותו יוצא לפתח, סיגריה בפה, וידיים בכיסים. שאלתי בקול קטן, אם אנחנו כבר נוסעים. לא, אמר לי בלי־רגש. קיבלתי הזמנה מהקרייה. אנחנו עובדים איתם. אבל אני הרי מחכה לך, וכבר עברו 15 דקות. יכולת להגיד לי. הנסיעה שלי קצרה, קח אותי קודם, ואחר כך תיסע לקרייה.

קחי אוטובוס, לכי ברגל, זה לא רחוק, הוא משיב לי בכביסול. שום מונית לא עברה משך כל הזמן. ניסיתי עוד לרכך אותו אם הבת שלך היתה עומדת

בשעה כזאת בתחנת מוניות ואיזה נהג היה אומר לה לכי ברגל, באיזור שבשבוע אחד היו שלושה מקרי אונס, איך היית מרגיש?

את יכולה להלשין עלינו, פטר אותי. מספר המונית שלו הוא 2020325.

שילמדו לדבר

לא יכולתי שלא להנהן בראשי להסכמה, למיקרא מכתבה של הגברת תמר כהן ב„דבר", שם היא קובלת על תרבות הדיבור בתיאטרון העברי. „...איזו שפה! איזה היגוי! מלבד בליל של צעקות מראשית ההצגה ועד סופה – לא נשמע דבר! גם אלה היושבים בשורות הראשונות מתקשים להבחין בין המלים ואינם מצליחים להבין מה נאמר שם".

זה מחזיר אותי כמה שנים אחורה, כשבתי היתה עוד ילדה קטנה, ויום אחד כשרציתי קצת שקט, הצעתי לה ללכת לסרט עברי. אני לא יכולה, אמרה. אין שם תרגום בעברית. תרגום בעברית לסרט עברי? הם כל כך צועקים שאני לא מבינה כלום, אמרה. אני צריכה תרגום כתוב.

השבוע נזדמן לי לראות, בחברת ילד קטן, סרט וידאו מצויר, בדיבוב עברי. כשלא צעקו, השחקנים, שהשאילו את קולם, הם ליעלעו. לא הבנתי מלה.

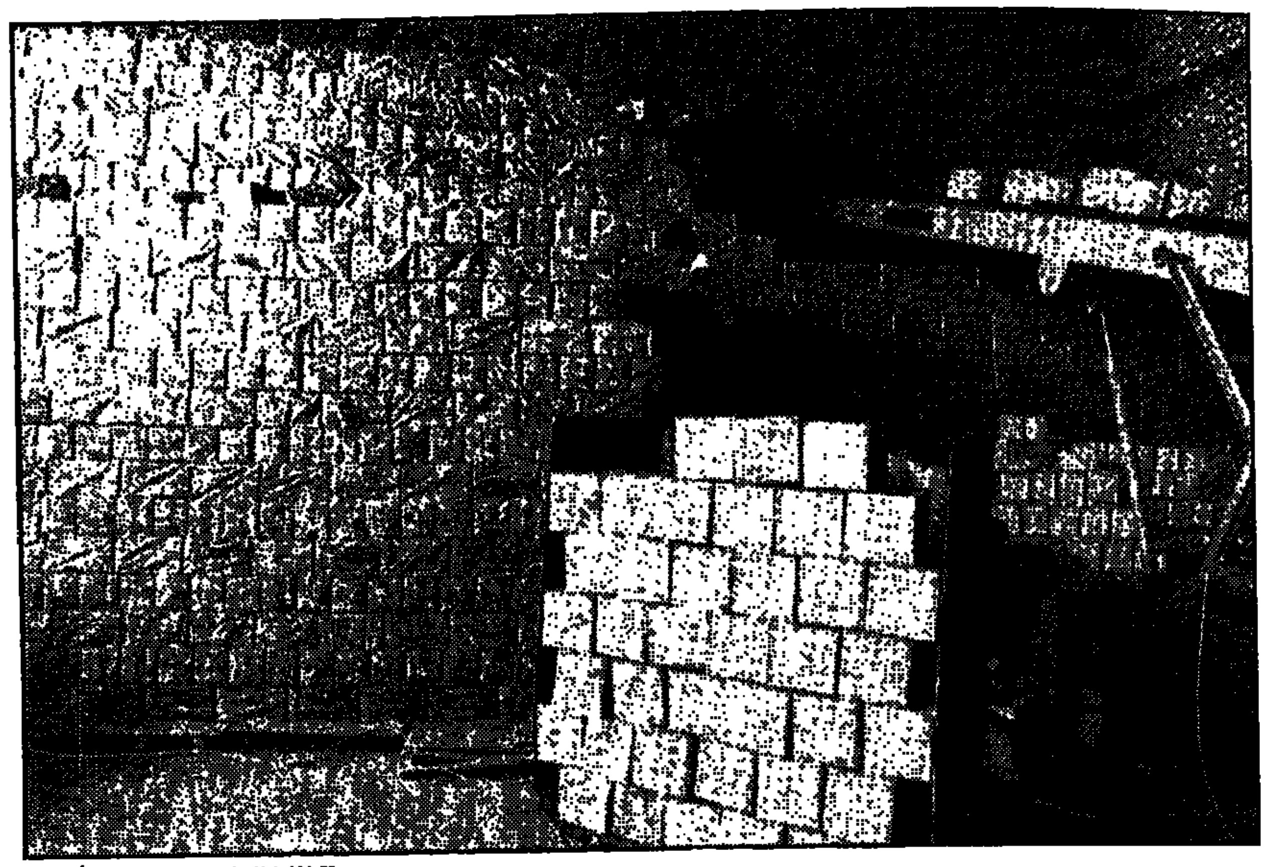

■ נניח שהייתי כן רוצה לקנות מצות לפסח. הייתי צריכה לחפש הרבה

מצה שבורה

נניח שהייתי כן רוצה לקנות מצות לפסח, באריזה המשפחתית הגדולה בניירי הזהב. הייתי צריכה לחפש הרבה עד שהייתי מוצאת חבילה שלמה.

כל שנה חוזר הסיפור. יחס מזלזל של המייצרים, „מצות אביב", ו„מצות ישראל", האורזים את המוצר הזה בנייר שנקרע ברגע שהוא מגיע למרכולים. ועד שהוא מגיע הביתה, רוב המצות הן שבורות. שלא לדבר על כך שבעטיפה המוזרה הזאת, שאיננה נסגרת אחרי פתיחתה, לא ניתן לשמור על פריכותן.

האנציקלופדיה היחידה העדכנית והחדשה

כל מה שצריך לדעת ב-4 כרכים!

האנציקלופדיה הכללית, המקיפה והמעודכנת ביותר בשפה העברית. אנציקלופדיה תמציתית ונוחה לשימוש מיידי.

★ 4 כרכים (3 כרכי ערכים ועוד כרך מוספים)
★ יותר מ-23,000 ערכים
★ יותר מ-145,000 נתונים בכרך המוספים
★ יותר מ-2,100,000 מילים
★ כ-6,200 תמונות ומפות, בצבע ובשחור לבן
★ 73 עורכים מדעיים ומאות מחברי ערכים

כל תחומי הידע.
עשרות אלפי ערכים במגוון תחומים: מדעים מדויקים, מדעי הטבע, מדעי החברה ומדעי הרוח, טכנולוגיה, גיאוגרפיה, ביוגרפיות, אמנות, אופנה, תזונה, משחקים ועוד. כעשרים אחוז מן הערכים עניינם יהדות, ציונות וארץ ישראל.

★ אנציקלופדיית "שולחן" לעיון מהיר ותמציתי.
★ מאגר המידע העדכני ביותר הקיים בישראל.

בואו למפגש הכרות עם האנציקלופדיה החדשה והמקיפה ביותר ביריד הספרים הבינלאומי בבנייני האומה בירושלים (7-12.4.87), ובכל חנויות רשת "כתר".
לחותמים בירידי — כל ספרי "כתר" החדשים עד סוף השנה ב-33% הנחה! ברשת חנויות "כתר".

האנציקלופדיה הישראלית הכללית
חדשה ומקיפה

בית הוצאה לספרים טובים
כתר

עשר פצצות זמן כלכליות מתקתקות במשק הישראלי ● אחדות מהן, כמו ייצור הלביא ומפעל מנועי בית־שמש, דורשות התייחסות מיידית. בנושאים כמו העלייה הצפויה מבריה"מ, חובות המושבים והמחירים במשק – איום הפיצוץ נדחה במקצת ● השקט שאחרי אישור התקציב השבוע – אשליה מסוכנת

מאת גדעון עשת

התקציב: עשרה מוקשים

השקט המיוחל שכלכלת ישראל כה זקוקה לו, נראה השבוע לאנשי האוצר, אחרי ההצבעה על התקציב, קרוב מתמיד. גם במשרד האוצר וגם במשרד היועץ הכלכלי לראש־הממשלה נשמו לרווחה: התקציב אושר והרפורמה במסים בכנסה לתוקפה.

סוף־סוף, אמרו שם, שקט. שקט כלכלי. הם שכחו כי שקט אינו מבטיח, למשל, כי פצצות זמן אינן מוסתרות מעל ומתחת לפני השטח ומאיימות להתפוצץ. וכאלה יש, והרבה.

אחרי שנים של תכניות כלכליות, המופעלות לעתים מזומנות – המערכת הכלכלית של ישראל משוועת לתנאי רגיעה, שיקטינו את חשש הציבור מפני שינויים תכופים. אבל, התענוג הזה נראה גם היום, אחרי ההחלטה על התקציב, רחוק כתמיד. נכון, ההחלטות הכלכליות העיקריות כבר התקבלו, אך פירוק פצצות הזמן הכלכליות אינו רק עניין של החלטה. כאן צריך ביצוע. ובכל הנוגע לביצוע, קיים ספק גדול לגבי יכולה של הממשלה.

ואלה הן עשר פצצות הזמן העלולות לטלטל את התקציב שאושר השבוע בכנסת:

• לביא כי ימריא: השבוע טס כבר אב־הטיפוס השני של הלביא, אך עדיין אין לדעת אם, בבוא הזמן, יהפכו אבות־הטיפוס גם למטוסים של ממש. העמדה שהתגבשה בצה"ל היא, כי למערכת הבטחון, אין מקורות כספיים למימון הפרוייקט ולייצור כמות המטוסים המתוכננת לשנים הקרובות. שר הבטחון גורס, כי יש להפוך את הלביא מ„פרוייקט צבאי" ל„פרוייקט לאומי". במילים אחרות: אגף התקציבים באוצר מתבקש להוסיף עוד כסף.

כסף קטן

חשוב גם לזכור, כי טרם הסתיים הוויכוח אם המטוס בכלל נחוץ, במיוחד לאור תווית המחיר הצמודה לזנבו. אם תתקבל עמדתו של רבין, תשאר רק שאלה קטנה: מאיפה יימצא הכסף. אפילו את „הכסף הקטן" החסר היום לתקציב הבריאות – 35 מיליוני שקלים – לא הצליחה הממשלה עד כה למצוא. קשה להניח שמיליארדי השקלים הנדרשים לייצור הלביא יימצאו פתאום בין סעיפי התקציב.

• מושבים כי יפלו: השבוע דיווח הממונה על התקציבים באוצר, אהרון פוגל, כי הושגה התקדמות גדולה בפתרון משבר המושבים. אם תתקבל עמדתו העקרונית של פוגל יצטרכו המושבניקים לעבור מהפכה של ממש: ביטול למעשה של חלק גדול מקודשי־הקודשים של תנועת המושבים – הערבות ההדדית. נכון להיום, מושבניק ערב לרעהו ומושב ערב לשכנו. למהפך כזה דרושות שנים. בינתיים, תידרש הממשלה להוציא כסף מן הקופה הציבורית כדי לפרוס את החובות. ההוצאה הזו לא רשומה בתקציב שאושר השבוע.

• „סולל בונה": לכאורה, בעייה מתחום ההסטוריה הכלכלית. רק לכאורה. תכנית ההבראה שמעלה אומנם, אך לא במלוא הקיטור, אפילו אם תקציב המדינה לא יידרש שוב להשתתף בהבראה מורשת – לרעיון המועלה עכשיו, כרבר איחודה של „סולל בונה" עם „שיכון עובדים", השלכות כספיות לקופה הציבורית הצמוקה. על־פי הרעיון, הפסדי „סולל בונה" יקוזזו מרווחי „שיכון עובדים", מכיוון שהפסדי הראשונה גדולים מרווחי השניה, תוצאת האיחוד תהיה אי־תשלום מס הכנסה על־ידי החברה המאוחדת. דרך אלגנטית לחליבת קופת המדינה.

• עולים, עולים: הכל מקווים, כי מדיניות הליברליזציה של גורבצ'וב תביא לגל עלייה מברית־המועצות. בהקשר זה סיפר השבוע הכלכלן ראול טייטלבאום את הבדיחה הבאה: בתום שבוע למלחמה בין בריה"מ ובין סין הסתמן יתרון לסובייטים בשדה הקרב. מאות־אלפי סינים נהרגו ועשרת־אלפים נפלו בשבי. בתום השבוע השני נהרגו עוד כחצי מיליון סינים ומספר השבויים גדל למיליון. בתום השבוע השלישי שיגר מנהיג סין שדר לאוייבו הסובייטי: „מתי אתם נכנעים?"

אם הסינים במשל של טייטלבאום הם הסובייטים של היום, יש להניח שהמשל מוגזם. אבל, ברור, כי לפחות בתחום אחד ייקשה על ישראל לקלוט את העולים הצפויים: אין עבורם תעסוקה של ממש, שלא לדבר על המחיר. לפי אומדני משרד הקליטה – 10.000 עולים יעלו למדינה כ־200 מיליון דולר. האוצר נוקב בסכום גדול יותר. ומה נעשה עם מדובר ב־100.000 עולים?

10.000 עולים

• המנועים הרועמים: בהשוואה למחירי העתק של הלביא, של גרעונות המושבים, של איחוד „סולל בונה" ושל העלייה מבריה"מ – נראה מחיר של הפעלת מפעל מנועי בית־שמש, כמה מיליוני שקלים מדי חודש, נמוך להדהים. אין ספק, שאם מנועי בית־שמש היתה בעייתו היחידה של המשק, לא היתה המדינה מתקשה לתחזק את המפעל המפסיד.

מנועי בית־שמש הוא סימפטום לכושר ההחלטה של ממשלת האחדות הלאומית. מדובר במפעל קטן, עם כמה מאות עובדים בלבד, שמרביתם מרוכזים בעיר אחת. מה יותר פשוט מלסגור את המפעל ולהורות לשלוש חברות ממשלתיות גדולות להקים מפעלים תחליפיים בבית־שמש? עובדה – לא עושים את זה.

• תקציבי החינוך והבריאות: התקציב אמנם אושר בכנסת, אך פתרון למחלוקת סביב כ־140 מיליון שקל שמבקשים משרדי החינוך והבריאות – אין. התקציב, כפי שאושר, מורחב ומעורער, לפחות בהשוואה לתקציב השנה שעברה. חוסר יכולתן של הממשלה ושל הכנסת למצוא, בתוך תקציב של 40 מיליארד שקל, סכום כה זעיר, מלמד על שבריריות התקציב.

המחירים: באוצר מעריכים, כי מחודש מאי יירשמו מדדי מחירים מזעריים. אם המחירים יעלו בשיעור גבוה יותר, האינפלציה, יש להניח, לא תקטן.

בשנה שעברה אמרו לנו כי 2־1.5 אחוזים לחודש מבשרים יציבות. התוצאה: הפיחות של ינואר וההתייקרויות. היציבות, אם כן, היא אשליה. פערי המחירים בינינו לבין העולם, שאתו אנו עומדים בקישרי מסחר, יחייבו אותנו לפחות את השקל ולחרוש את עליית המחירים.

• סיוע־אמריקני: התרגלנו בשנים האחרונות, שהסיוע האמריקני נמצא תמיד במגמת עלייה והוא ניתן [illegible] אלמלא פרשות פולארד, איראן [illegible] אפשר היה לחשוב כי הסיוע, בגודלו הנוכחי, מובטח לעוד כמה שנים טובות.

[illegible] בעיות כלכליות משלה. האמריקנים מתחילים להשיג, כי הבעיות הכלכליות שלהם נובעות מהגרעון העצום, והסיוע לישראל איננו עוד פרה קדושה.

• בתחום הרגיש של מטבע חוץ, גם ירידה של 200 מיליון דולר בסיוע יכולה להיות בעלת השלכה כלכלית לא נעימה. בישראל לא נערכים ברצינות לאפשרות שכזו.

• פדיון המניות הבנקאיות: הבעייה האמיתית בנושא זה היא, שבמקור הכוונה היתה שהבנקים, ולא הממשלה, יפדו את המניות מרווחיהם השוטפים. מאחורי מדיניות הריבית הגבוהה של בנק ישראל עמד, כנראה, השיקול, לפיו ריבית גבוהה פירושה יותר רווחים לבנקים, ויותר רווחים משמעם יכולת הבנקים לפדות את המניות.

מאזני הבנקים לשנת 1986 מראים תוצאות עגומות. הבנקים יתקשו לגייס כסף בחו"ל עם מאזנים עגומים שכאלה. אם הבנקים לא ימצאו את הכסף, תאלץ הממשלה, עם תקציבה המצומצם, להתערב בנושאים שכרגע היא נמנעת מלעסוק בהם. ומאיין יבוא הכסף?

• כולנו נזדקן: שני מסמכים שהוכנו באוצר בשנה האחרונה הצביעו על כך, שקרנות הפנסיה ההסתדרותיות תהיינה במצוקה בסוף המאה הנוכחית.

ובאשר לפנסיה התקציבית: הממשלה אינה מבטחת את עובדיה. כל תשלומי הפנסיה באים מהתקציב הרגיל. בכיצת „תשלומי התקציב הרגיל" הוו מבוססות, עם הממשלה, גם הרשויות המקומיות ורשויות ציבוריות אחרות.

פצצות הזמן מתקתקות. במשרד האוצר לא יודעים עדיין כיצד לנטרלן. בסך־הכל נראה, שבממשלה אין בכלל נכונות להתמודד ברצינות עם בעיות, שכרגע אינן נראות בוערות. בקיץ 1985, כאשר המצב במשק נראה על סף בעירה כללית, נרתמה הממשלה לתכנית הייצוב. מאז, נראה, יצא האוויר מהמפרשים.

פתוח במוצ"ש עד 10:00

במוצ"ש 4.4.87 יהיו חנויות היפרשוק תנובה הבאות, פתוחות מצאת השבת ועד 10:00 בערב

● רב־מכר (צומת גלילות)
● פתח־תקוה
● נתניה
● חדרה
● ראשון לציון
● אשדוד
● רחובות א. התעשיה ברנר (ליד צומת בילו)
● אשקלון
● טירת הכרמל
● עפולה
● טבריה
● ירושלים (גבעת שאול)

קנו היום ושלמו ב־1.6.87

הרבה יותר בהרבה פחות

היפר שוק תנובה

פנחס סוויסה בחברת הוריו בדירתם שבמושב אדרת. „קצין בכיר אמר לי: אין לך מה לחפש יותר בעבודות בטחון. זו החלטה מגבוה." (תצלומים: אסף פוקר ושאול גו[...])

„ניסו להפוך אותי למטורף"

המשטרה לא הרפתה מפנחס סוויסה, קצין מג"ב לשעבר, שדרש לחקור הריגת עציר ערבי בלבנון. היא הפכה אותו ממאשים לנאשם ● נפתח נגדו תיק פלילי ונמנע ממנו לקבל עבודה כאיש ביטחון ● הקצין הבודק, שמונה בעניינו, נחשד בפלילים ויצא לגימלאות ● נרקמה נגדו עלילה כאילו ניסה להתאבד בבית המעצר, שהוגדרה לאחר מכן ע"י המשטרה כ„טעות בתום לב..." ● כתבה שנייה ואחרונה בסידרה

מאת מרדכי גילת
מרסל זוהר ושרה ארנון

בפברואר 85', עוד לפני שנאלץ לעזוב את ביתו שבמושב אדרת, כתב פנחס סוויסה מכתב מרגש לנשיא המדינה. במכתבו תיאר את שהתרחש בקיץ 84' בפלוגת משמר־הגבול בצידון, גולל את הרקע לפרישתו מהיחידה וסיפר על הסתבכות אחד ממפקדיו בהריגת עציר. שוטר זה ירה בעציר לבנוני, שראשו היה מכוסה בשק וידיו כפותות, וגרם למותו.

„מעשה זה", כתב סוויסה, „נוגד את המוסר היהודי ואת עקרונות היסוד, שעליהם מושתתת המדינה. הוא ויעזע אותי ולא נתן לי מנוח. עשיתי כמיטב יכולתי להביא העניין לבירור ראוי, בלי שהדבר יפורסם ברבים ובלי לגרום נזק למדינה.

„ימים רבים לאחר מכן, כשנודע למפקד בכיר במשמר־הגבול (במכתב מצויין תפקידו) דבר פגישתי עם מפקד גדוד צנחנים – החל מסע רדיפות שהפך את חיי לגיהנום. אותו מפקד כינה אותי בנוכחות אחרים בכינויים בוטים, שהנייר אינו סובל. בין היתר הבטיח, כי ירדוף אותי עד שאאלץ לעזוב את החיל".

סיבובי ראווה בכפר

סוויסה לא הסתפק במכתב זה ובאמצע אפריל 85' פנה גם לקצין קבילות השוטרים, דוד אורן. הוא האמין, כי למשטרה יהיה עניין לחקור בפרשה, ברצינות וביסודיות, וכי נציב קבילות השוטרים יתייחס לנושא בכובד ראש. חודש לאחר מכן התברר לו עד כמה תמים היה לחשוב כך: „לא ייערך בירור בעניינים, שקרו לדבריך בעת שהותך בלבנון, מחוסר סמכות לברוס", כתב לו קצין הקבילות [...]. תשובת הקצין, דוד אורן, הסתמכה ברצינות על פקודות המשטרה: „נושא לקבילה הוא מעשה הפוגע במישרין בשוטר הנפגע או מונע ממנו במישרין טובת הנאה..."

„המעשים האלה, שפורטו בקבילתך", מנמק דוד אורן את החלטתו, „לא פגעו בך במישרין".

לשון אחרת: פרישתו של סוויסה ממשמר־הגבול לא היתה [...] פועל יוצא מהריגת העציר בלבנון וממעשים חמורים אחרים שעליהם התריע. אין כל קשר. איש גם לא פגע בו במישרין...

אגב, מכתב התשובה נשלח אל סוויסה יומיים אחרי ששני שוטרי משמר־הגבול „ביקרו" בביתו שבמושב אדרת והתעללו בו. סוויסה נקשר לג'יפ משמר־הגבול, נגרר אחריו עשרות מטרים ונערך לו – כאשר היה כבר בתוך הג'יפ – מסע השפלה. השוטרים ערכו [...] סיבובי ראווה, צפרו מספר פעמים ו„הזמינו" את התושבים להצגה.

למען אלה שלא קראו לפני שבוע את הרשימה הראשונה – תזכורת קצרה: המשטרה טוענת, כי שני אנשי משמר־הגבול [...] בסיור רגיל במושב אדרת וכי פנחס סוויסה התגרה בהם. זאת, אחרי שביקשו לבדוק רישיונות של טרקטור. לטענת המשטרה תקף סוויסה את שני השוטרים ולכן נלקח לחקירה במשטרת בית־שמש. הוא לא נגרר אחרי הג'יפ, קובעת המשטרה, וטענותיו בעניין שימוש בכוח נמצאו בלתי מוצדקות.

המשטרה הפכה, איפוא, את סוויסה ממאשים ל...נאשם: [...] נגדו לפני שנתיים תיק פלילי (בגין תקיפת שוטרים, כביכול) [...] הגישה כתב אישום. יש לה, לטענתה, זמן.

מדוע, אם כן, לא נעשה הדבר הזה? אם סוויסה אכן תקף שוטרים כטענת המשטרה – מעשה חמור לכל הדעות – מדוע אין ממהרים להעמידו לדין? מדוע נערכה, לטענת המשטרה, התפייסות בינו לבין שני השוטרים „המותקפים"? מדוע שיחררה אותו המשטרה ללא חקירה וללא ערבות? מדוע, רק אחרי ששודר ברדיו דבר ההתעללות בו, חזרו השוטרים ה„מותקפים" לביתו כדי להחשידו בתקיפתם?

תגובת המשטרה: „אנו מתייחסים לתיק הזה כמו אל כל תיק רגיל. אם נזרז את הגשת כתב האישום, עוד יגידו, שאנו מתנכלים לסוויסה".

החלטת המשטרה, היוצרת סחבת בתיק זה ומשאירה אותו פתוח זמן רב – מותירה יותר מסתם תחושה רעה. הסיבה: באמצעות התיק הפתוח מונעת המשטרה מסוויסה קבלת עבודה במוסדות ציבור. סוויסה, מתברר, החל במחצית השנייה של שנת 85' ללמוד באוניברסיטה העברית בחוג ליחסים בינלאומיים ולמדעי המדינה. כדי לממן לימודיו, ביקש לעבוד בלילות בעבודות שמירה.

ב־16 במארס 85' התקבל סוויסה לעבודת שמירה בחברה „[...] גלילות", עבר בה שבועיים, ונאלץ לעזוב. הסיבה: כאשר פנה קצין הבטחון הארצי של מינהל הדלק למשטרה וביקש לתת לסוויסה רישיון לנשיאת נשק – נתקל בסירוב. המשטרה הודיעה לו חד־משמעית, כי אינה מאשרת את הבקשה. לטענתה, התיק הפלילי הפתוח נגד סוויסה מונע את אישור הבקשה.

„זו החלטה מגבוה"

חודשים ספורים מאוחר יותר, ביולי 85, ניסה סוויסה מזלו בתע"ש ירושלים, ולאחר מכן במוזיאון ישראל. הוא התקבל לעבודה [...] המשטרות, נקלט מיד, אך כעבור שבועות אחרים – מאותה [...] – אילצה אותו המשטרה לעזוב. היא פשוט התנגדה [...].

„[...] לקצין בכיר במרחב ירושלים" (השם שמור במערכת), [...] סוויסה, „וביקשתי את עזרתו. אמרתי לו: 'תפסיקו עם [...] האלה. זה לא מכובד'. הקצין היה אדיב, ניסה לעזור, אך [...] בפגישה השנייה שהיתה לי איתו, היה גלוי לב עוד יותר: '[...] התיק שלך", אמר, „יכולה המשטרה להחזיק פתוח אפילו חמש [...] כמה שהיא רוצה. בזמן הזה לא תוכל להיות נהג מונית, נהג [...], או לעבוד בגופים ציבוריים. כמרוקאי אל מרוקאי אני אומר [...], שאין לך מה לחפש יותר בעבודות ביטחון. זו החלטה מגבוה".

[...] סוויסה הבין, לדבריו, כי ידיו של קצין זה קשורות. לכן פנה אל [...] מרחב ירושלים עצמו, תת־ניצב חיים אלבלדס. אלא שגם [...] לא פתר הבעייה. להיפך: הוא הגן על עמדת המשטרה [...] וכתב לסוויסה תשובה קצרה: „... עמדתנו בעינה עומדת, כפי [...] במכתבינו הקודמים... הטיפול בפנייתך (בעניין רישיון [...] נשק ביחידת האבטחה של מוזיאון ישראל) יחודש רק בסיום [...] ההליכים המשפטיים נגדך בתיק פ.א. 480/85".

[...] סוויסה, סגן בחטיבת מילואים קרבית, אומר על כך באירוניה: [...] זה צריך להיות אם לא נקמה? איזה מן סיפור זה? כשאני יוצא [...] למילואים, מפקיד בידי צה"ל לא רק נשק אישי אלא גם אחריות [...] חיילים נושאי נשק. כשאני מבקש ללמוד ביום ולהתפרנס בלילה [...], אני מסוכן. הופכים אותי לפושע, סכנה לציבור..."

[...] התנכלות המשטרה לא מנעה מסוויסה לסיים בהצלחה את שנת [...] הלימודים הראשונה באוניברסיטה, אך בשל חוסר יכולתו לממן [...] בשנה השנייה, נאלץ להפסיקם. במקביל, לאורך כל התקופה [...] הוסיף לנהל המאבק, כדי שפרשיות צידון ייחקרו. הוא דרש [...] הדין עם אלה שביצעו בו את „נקמת משמר־הגבול".

[...] התלונה של סוויסה, לגמרי באופן טבעי, אמורה היתה להיחקר [...] על ידי מבקר המשטרה, אלוף (מיל.) אברהם ארז. הוא הכתובת. אלא, [...] המטה הארצי הפקידה אותה בידי קצין ממשמר־הגבול [...] סנ"צ. השיטה: המשטרה חוקרת את עצמה.

[...] סוויסה: „זאת היתה, כמובן, בדיחה. היה ברור לי שתהיה מריחה. [...]: אני לא מוכן שקצין ממשמר־הגבול יבדוק הנושא. הקצין [...] השיב לי: אם תרצה או לא תרצה – אני אחקור. לא הסכמתי [...] איתו פעולה".

[...] הקצין שבו מדובר, חקר מספר אנשים, מצא את תלונת סוויסה [...] מוצדקת ופרש לגימלאות. הפרישה נעשתה בעקבות חשד, כי [...] מעורב במעשים בעלי אופי פלילי. ביקשנו את דובר המטה [...] לאשר או להכחיש, אם הקצין הבודק נחשד בפלילים ולכן [...] מהמשטרה – אך הוא סירב. „השאלה הזאת איננה רלוונטית", [...] הדובר. „אין לה קשר לעניין".

שאלה: בכל זאת, האם הקצין נחשד בפלילים?

תשובה: „אני שוב אומר, זה לא רלוונטי. אם הוא פרש או לא [...] – זה לא משנה. חוץ מזה, הוא פרש כבר לגימלאות. זה הכל".

שאלה: באיזה גיל?

תשובה: „זה לא רלוונטי... אני לא עונה... חוץ מזה, המימצאים [...] לא מתבססים על החקירה שניהל הקצין הבודק הראשון, כי אם [...] על החקירה שניהל קצין בודק נוסף, סנ"צ משה ונטורה. לכן אני [...] שזה לא רלוונטי לתקוף עכשיו את הקצין הבודק הראשון".

תגובת הקצין הבודק הראשון: „לא הייתי חשוד בשום עניין [...]. פרשתי לגימלאות בגיל 55. לא מוכן לדבר על הבדיקה [...]".

[...] ביום הורדת החומר לדפוס, אישר קצין בכיר: „הקצין הבודק פרש [...] החשדות נגדו. החקירה נגדו, בנסיבות אלה, הופסקה".

[...]"ח מפרשת בלאס

[...] לכמה חברי כנסת, שגילו תחילה עניין בפרשה, שאלו שאלות ומיהרו לזנוח העניין (ראה מסגרת) – לא הודרו ח"כ יוסי שריד לרדת מהנושא. טענת בר־לב, כי מדובר „בחייל בעייתי", לא הרשימה אותו. לפני חודשיים ביקש שריד מבר־לב להורות על חקירה חוזרת של הנושא ו„כדי לא ללכת לאיבוד" – דברי שריד – להתמקד בבדיקת עניין הגרירה והשימוש בכוח. בקשת שריד נענתה, אלא שגם הפעם לא הופקדה המלאכה בידי מבקר משרד המשטרה. במקום זאת החליט ראש אגף החקירות, כי קצין מטעמו, סנ"צ משה ונטורה, הוא שיבדוק הנושא.

ונטורה מועסק באגף החקירות בבדיקת פרשיות פנימיות שונות (קצין בודק) ואינו נחשב ל„מסוכן". קצין זה מסוגל, כאשר הממונים עליו חפצים בזאת, להגיע לחקר האמת ולהעלות אותה על הכתב. אבל, כאשר מדובר בתיק שחשיפת האמת בו עלולה לפגוע ביוקרת המשטרה – יש לו בעניין בעיה. הוא עלול להסתבך.

זה גם מה שקרה לוונטורה בפרשת איש העסקים דוד בלאס. ונטורה התבקש לחקור חשד, כי ראש צוות החקירה הראשון בפרשה, רב־פקד פרידמן, ניסה „למרוח" החקירה. הוא ליקט עובדות, העלה אותן על הכתב בדו"ח מיוחד, והצביע על מעשים חמורים. אבל, כאשר הגיע לכתוב את פרק הסיכומים וההמלצות, שכח פתאום את כל העובדות החמורות, שהוא עצמו גילה, אסף וכתב. מי שמעיין בדו"ח שהכין, מגלה סתירה מדהימה בין העובדות להמלצות. ונטורה המליץ לא להעמיד לדין את הקצין פרידמן.

טעות בפרט שולי

אגף החקירות דאג בשעתו לפרסם רק את המסקנות וההמלצות, תוך שהוא מנסה לגמד את שנתגלה באמת במהלך הבדיקה. רק מאוחר יותר, כשהדו"ח המלא הגיע לבית־המשפט, התברר מדוע ניסתה המשטרה להסתירו מעיני הציבור. ונטורה, שהמלצתו בתיק בלאס נדחתה על־ידי הפרקליטות (עתה עוסקים בהכנת כתב אישום נגד פרידמן), אינו מצטייר מהדו"ח הזה באור ורוד ביותר. אפשר ללמוד מהדו"ח הזה מדוע הופקדה בידיו גם חקירה זו.

לפני שבועיים, כאשר שאלנו את דובר המטה הארצי, אם ממצאי החקירה הועברו כבר לידיעת ח"כ שריד – השיב בשלילה. כעבור ימים אחדים מיהר אלי לוזון, עוזר שר המשטרה, לדווח בכתב על תוצאות הבדיקה. במכתבו מפרט לוזון את שמות 18 העדים שנחקרו, מספר כי „גם העדויות וגם בדיקות הפוליגרף מצביעות על כך, כי אין ממש בגירסת המתלונן" וכותב, כי גירסת סוויסה אינה נכונה.

בהיעדר כלים לבדוק מה עשתה בדיוק המשטרה וכיצד חקרה, נטה תחילה ח"כ יוסי שריד להאמין, כי הבדיקה נוהלה הפעם כהלכה. הוא לא העלה בדעתו כי מעלימים ממנו עובדות חמורות, שנתגלו בחקירה – לרבות עלילה חדשה, שנרקמה נגד המתלונן. עלילה זו נועדה לקעקע את אמינות סוויסה וליצור לו דימוי של בלתי יציב בנפשו.

כדי להבין עד כמה חמורים הדברים, כמה קשה לסמוך על עדויות אנשי המשטרה בפרשה – כמו גם על אופן ניהול החקירה, על המסקנות ועל בדיקות הפוליגרף – יש להביא כאן סיפור אחד לדוגמה. בעדות לפני סנ"צ ונטורה, סיפר מפקד הכוח היושב בגיזרת יהודה, רפ"ק דוד יעקובי, כי ביום „תקיפת" השוטרים בידי פנחס סוויסה – היה האחרון עצור, כביכול, במשטרת בית־שמש. לטענתו, סוויסה היה כלוא במקום עד לשעות הבוקר הקטנות, ניסה להתאבד בתא המעצר ונפצע בצווארו. רפ"ק יעקובי ידע לספר גם בעדותו, כי מספר שוטרים (הוא אפילו ציין את שמותיהם...) אספו את הפצוע המתאבד מתחנת בית־שמש והעבירו אותו לטיפול בבית־חולים „שערי־צדק" בירושלים.

כאשר חקר הקצין הבודק את סוויסה, ביקש ממנו להתייחס לסיפור. סוויסה, המום מהעלילה החדשה, השיב לו: „לא היו דברים מעולם. אין דבר קל מזה לבדיקה. זוהי פשוט עדות שקר".

סוויסה ביקש לראות אם מישהו באמת העז למסור שקרים כאלה, עיין בעדות רפ"ק יעקובי ונדהם לגלות, כי הקצין הזה, בנוסף לסיפור ההתאבדות שלא היה ולא נברא, תיאר אותו כחייל בעייתי, מטורף ועוד סיפורים מהסוג הזה.

„זה היה דבר נורא", מספר סוויסה, „הייתי ממש בשוק. ונטורה הרגיש, שתפסתי את יעקובי עם המכנסיים למטה וניסה לסגת: 'תראה', אמר לי, 'יכול להיות שהקצין הזה טעה. אולי הוא התכוון למישהו אחר'".

„יעקובי לא טעה", ממשיך סוויסה, „הוא מכיר אותי ואת משפחתי טוב מאוד. לא מהיום ולא מאתמול. ניסו פשוט להפוך אותי למשוגע, לבלתי אמין, לאחר קוקו או משהו כזה. לצורך העניין המציא יעקובי את הסיפור. לא היתה לו סיבה אחרת".

האם רפ"ק יעקובי אכן מסר עדות שקר?

מתגובת המשטרה עולה, כי זה באמת מה שקרה. אלא, שהמשטרה אינה משתמשת במלה „עדות", שלא לדבר על המילה „שקר". לדבריה, זהו „פרט אחר בעדות" וכי „הפרט הזה נתגלה בדיעבד כבלתי נכון", ממש עניין שולי.

שאלה: „לעלילה על ניסיון התאבדות אתם קוראים 'פרט אחד בעדות'?"

דובר המשטרה: „זה מתוך עדות שלמה".

כיוון שמסירת עדות שקר לפי החוק, היא עבירה פלילית חמורה – ביקשנו לברר אם נפתחה בעניין זה חקירה נגד הקצין המעליל. ועוד שאלה הצגנו: האם סנ"צ ונטורה, כקצין בודק, המליץ לנקוט נגד רפ"ק יעקובי בהליכים פליליים.

תגובת המשטרה: „לא ננקטו נגד יעקובי הליכים פליליים. גם לא היתה המלצה לנקוט כבאלה. רפ"ק יעקובי טעה בתום לב..." ●

[...] למצות הדין עם אלה שנקמו בי".

החכ"ים לא פעלו

האם חברי כנסת ואישי ציבור מוכנים להירתם למאבק, כמו זה שאליו נקלע פנחס סוויסה?

לגמרי לא בטוח. לאורח סוויסה, על כל פנים, יש סיבות טובות לפקפק בכך. הדוגמאות הבאות מדברות בעד עצמן.

● ח"כ פנחס גולדשטיין (ליכוד) שלח בסוף שנת 84' מכתב לשר המשטרה, חיים בר־לב. לדבריו, לא הגיש שאילתא בכנסת, כיוון שלא רצה, שהעניין ייצא החוצה. „אמרו לי, שהעניין בטיפול, וזה סיפק אותי", אמר גולדשטיין.

האם עקבת אחרי העניין מאז?

„לא. חשבתי, שבזה תם תפקידי".

● ח"כ אלעזר גרנות (מערך) כתב לסוויסה במאי 85', כי שר המשטרה הבטיח לו לבחון את הפרשה לעומקה. „ביקשתי את תשובתו", כתב ח"כ גרנות, „ואדאג לכך כי העניין לא יישכח. בכוונתי לעשות כל שביכולתי, כדי שהאמת תצא לאור ויעשה צדק עם הנוגעים בדבר".

כיצד דאג, אם כן, ח"כ גרנות, שהעניין לא יישכח?

לא דאג. „אם פונים ל־20 חברי כנסת", הסביר, „אין שום ערך לפעולה שלי. אני לא מוכן להכנס למרוץ שליחים בעניינים שכאלה. כשהפנייה היא אישית, אני אשרוד חומות...".

● ח"כ צ'ארלי ביטון (הדר"ש) ניסה, לדבריו, להפעיל את ח"כ דוד ליבאי, יו"ר ועדת הכנסת לביקורת המדינה, כאשר ראה, לדבריו, ששום דבר לא זז, פנה לעוזר שר המשטרה. זה הסביר לו, אחרי בדיקה, כי מדובר בריב בין קצינים בכירים.

מדוע הוריד פרופיל בטיפולו בפרשה?

„אין לי כמעט מה לעשות. מתעללים בבן־אדם ואתה הופך להיות חסר אונים. מה זה חבר־כנסת, אם אין אחריו תיקשורת, שתתמוך בו? לדעתי הוא פשוט חסר כוח, ממש לא שווה..."

● ח"כ (לשעבר) מרדכי בראון (ר"צ) נזכר, כי לפני שנתיים וחצי, בהיותו ח"כ, הוכנס בסוד המקרה. מה בדיוק עשה אז? „אני כבר לא זוכר", הוא אומר, „אין לי שום מושג בעניין הזה"... „אני כבר לא חבר־כנסת... תרדו ממני..."

● ח"כ מוחמד ותד (מערך) נקרא לסייע לסוויסה רק לפני חודשיים. „זאת היתה שיחת טלפון חטופה", הוא אומר, „וסופר לי בה, כי רודפים את סוויסה. העברתי את זה לסיעת מפ"ם בכנסת".

– כיצד תמשיך לגלגל את העניין?

„הדרך היחידה שלי לבדוק את העניין היא לפנות לחבר מסוים בוועדת החוץ והבטחון. להטיל עליו את המשימה. אתם רוצים לדעת למי אני מתכוון? לאלעזר גרנות ממפ"ם..."

● מי שבכל זאת התייחס ברצינות לנושא ומבטיח גם עתה, לא להרפות ממנו, הוא ח"כ מרדכי וירשובסקי (שינוי). „הנושא הועלה לדיון בוועדת המשטרה של הכנסת", אומר וירשובסקי, „העומד בראשה, „וזוכה להתייחסות רצינית. זוהי אחת הדוגמאות לבאורה לברור השאלה כיצד חוקרת המשטרה את עצמה. צריך לברר עד תום. זה לא משחק ילדים".

גאולה כהן/ לקרוא לדברים בשמם

יהודים תמורת שטחים

בנפשי יוצאת לעליית כל יהודי לארץ־ישראל, ובמיטב אמונתי עשיתי ואני עושה למען גאולתם של יהודי ברית־המועצות – אבל לפני שהחגיגות יתחילו ואנחנו נתחיל להשתכר, אני רוצה לקרוא לדברים בשמם:

אם עד היום ניהל שמעון פרס את המשא־ומתן על חלקי ארץ־ישראל בסיסמה של „שטחים תמורת שלום": קצת שלום – קצת שטחים; הרבה שלום – הרבה שטחים; מהיום מנהל פרס את המשא־ומתן גם בסיסמה של „שטחים תמורת יהודים": קצת יהודים – קצת שטחים; הרבה יהודים – הרבה שטחים.

■■■

בשוק המכירות כמו בשוק מכירות: לא תמיד עוברת הסחורה ישירות מידי הספק לידיו של הקונה; לפעמים דרוש מתווך. הקמת מדינה פלשתינאית עוברת דרך ועידה בינלאומית; הדרך לוועידה בינלאומית מחייבת את צירופה של ברית־המועצות; הדרך לצירופה של ברית־המועצות עוברת דרך ה„שטחים הכבושים"; שחרור ה„שטחים הכבושים" מחייב שחרור „יהודים כבושים"...

נכון, מאוד לא מתוחכם; אבל לשמעון פרס ולשליחיו היוצאים רצים בהולים מלפניו, אצה מאד הדרך: השלום, אומנם, עוד לא כל־כך הולך וקרב, אבל הבחירות – כן. לבחירות האלה צריך להספיק להצטייד במה שיותר „הסכמות" בינלאומיות לוועידה הבינלאומית: לא רק ירדן מוכנה – גם הפלשתינאים; לא רק מצרים – גם סוריה; לא רק ארצות־הברית – גם ברית־המועצות.

לבחירות האלה, כהן יקרא פרס לבוחר לתת למערך „מנדט להמשיך בתהליך השלום", הוא רוצה להגיע עם מה שיותר „קבלות" מהשטח.

הערבים כבר מזמן הבינו את הרמז: מצרים וירדן – בהסכמה שבשתיקה מצד אש"ף – התגייסו למאמץ הלאומי שלנו כנגד הרוסים: שלח את עמי...

לדב הרוסי הכבד זה לקח קצת זמן – אבל גם הוא מבין היום סוף־סוף, שיהודי ברית־המועצות שבידיו אינם עוד רק בבחינת אסירים אלא גם בבחינת בני־ערובה.

■■■

המקדמה על החשבון כבר יצאה לדרך, ומעתה, כמו בכל מקח וממכר, יתמקחו רק על גובה המחיר: כמה יהודים שווה אריאל? כמה שלום שווה בית־אל?

אלה אצלנו, המשתעשעים באשליה שכך, יותר מהר משחשבנו, יהיה לנו פה מחר שלום, שכך, יותר הרבה משחשבנו, יהיו לנו פה מחר יהודים – חייבים לשאול את עצמם אם כך תהיה לנו פה מחר גם... מדינה? האם, כשנפתור כך את בעיית „הדמוגרפיה" לא נפתור כך סופית גם את בעיית ה„גיאוגרפיה"...

■■■

אז למה אתה מחכה עוד מר שמיר?

איש לא יוכל לומר מחר „לא ידעתי". אתה לא רק ידעת, אתה גם הזהרת... אבל אתה, יצחק שמיר, אינך יושב היום רק על תקן של „מזהיר לאומי" – את זה עושה היום „התחיה" טוב מכם – אלא על תקן של ראש ממשלת האחדות הלאומית. אותך ישאלו מחר לא אם הזהרת – אלא מה עשית? למה לא עצרת? הריצה המתדרדרת היום של פרס, איננה ריצת מכשולים; המסלול הוא חלק. כל מבקשי רעתנו משתפים עם פרס פעולה ומפנים לו את הדרך.

למה עוד אתה מחכה מר שמיר?

למה אתה לא שם לו רגל?

דידי מנוסי

אֵיכוּת חַיִּים 2

בְּיוֹם ד' אַחֲרוֹן
קָם אָדָם בַּבֹּקֶר
וְרוֹאֶה שֶׁהוּא עַם
עִם תּוֹסֶפֶת־יֹקֶר,
וְעִם הַפְחָתוֹת בְּמַס,
וְעִם מְחִירִים קְפוּאִים,
וְעִם „תּוֹדָה" וּ„בְבַקָּשָׁה"
שֶׁאוֹמְרִים לוֹ הַקֻּפָּאִים,
וְעִם מְשָׁרְדִים הַנַּעֲנִים
לְאֶזְרָח הַפּוֹנֶה,
וְעִם אִידְסַבְּדִילִים
לְאוֹטוֹ חוֹנֶה,
וְעִם כִּבּוּד הַבְטָחוֹת
שֶׁמִּלָּה הִיא מִלָּה,
וְעִם אֲדִיבוּת בָּרְחוֹב
גַּם בִּשְׁעַת־הָמֻלָּה,
וְעִם טֶלֶפוֹן תָּקִין,
וְעִם עִיר נְקִיָּה,
וְעִם אָבִיב בָּאֲוִיר
מִזְרִיחָה עַד שְׁקִיעָה...

בְּיוֹם ד' אַחֲרוֹן
קָם אָדָם כָּרָגִיל
וּמְגַלֶּה שֶׁהַיּוֹם
הוּא רִאשׁוֹן בְּאַפְּרִיל.

אֲבִיאָם סֶלַע

אָז קָם גַּם לְפֶתַע
טַיִּס וְאַלּ"מ
מְפַקֵּד אֵין שֵׁנִי לוֹ
(לְדַעַת כֻּלָּם),
מֻכְשָׁר וּמָסוּר
וְעָנָו לְהַרְשִׁים
וְלָכֵן גַּם נָדִיר
בְּמִצְבּוֹר הָאִישִׁים.

הוּא קָם וּבוֹחֵן
פָּרָשָׁה שֶׁל שַׁמָּה
שֶׁיֵּשׁ לוֹ בָּהּ חֵלֶק
אֲבָל לֹא אַשְׁמָה,
וְאוֹמֵר לְאוֹתָם
שֶׁהֶעֱלוּהוּ הָהָרָה:
„אֲנִי מִתְפַּטֵּר
כִּי אַתֶּם חֲרָאוּ"

וְהֵם – שֶׁעֶרְכָּם
מוּל הָאִישׁ – קְלִפַּת שׁוּם,
מַצְדִּיעִים לַגִּבּוֹר
הַנָּקִי מֵאָשׁוּם
(כְּשֶׁלִּבָּם רַק תָּמֵהַּ
עַל מַה שֶּׁעָשָׂה
כִּי אֶצְלָם, הִתְפַּטְּרוּת,
זוֹ מִלָּה גַּסָּה) –
וּמוּכָנִים בְּכַוָּנָה
[illegible]

אליהו עמיקם

THE JEWISH AGENCY FOR PALESTINE

שתי מגרות מרכזיות לחרות־ישראל קיימו הבריטים בארץ: האחת בבית־הסוהר המרכזי בירושלים, השנייה – במיבצר עכו.

מאות שנות־אור צעירות הוחזקו מאחרי סורגים אלה. כאן, באפלולית התאים, תסס חזון הגאולה, כפרי הגפן בייקב. התאים היו מצויידים, כות התאים בגופו של כל חי, בקלטבים (רצפטורים) לקליטת מסרי התחייה, אשר שודרו אליהם בקרני שירתו של אורי צבי גרינברג וכיוונו את פעמיהם.

„אני רואה איך הללו הולכים לתליה/ ושחרית ירושלים כשעות פניהם" – ראה אותם המשורר הולכים לגרדום, בטרם יילכו.

מרום היתה אמורה לעלות שחריתו של הבית השלישי.

■■■

אבל לא כך רצה גורלו של העם היהודי. העם לא בנה לו בית. הוא הקים מדינה – מדינה „פלורליסטית". מה זהו זה מין תחנת־מעבר לבאים וליוצאים, לעולים וליורדים – ממקום למקום, מעולם לעולם, מזמן לזמן. זה מקום רעש, המולה ומהומה בלתי־פוסקים. תחנה איננה בית.

משום כך נשאר העם היהודי כאשר היה. אם נביא בחשבון, שערב רצח־העם, בסוף המאה ה־57, לפי ספירתנו, ובסוף שנות השלושים, לפי מניינם – היו בעולם ח"י מיליון יהודים בקירוב, נוכל להגיע באורח סכמאטי למאזן דלקמן (בקירוב):

שליש העם נשאר באירופה, באין ברירה. הוא נרצח. היה לעשן ולאפר. שליש נשאר באמריקה, כיש־ברירה. הוא לא נרצח עדיין, אבל מעדיף להישאר בגלותו, מתוך הנחה שלהירצח הוא עלול בכל מקום.

מחציתו של השליש הנותר אושפה במדינה, שקראה לעצמה מדינת־ישראל וחשבה את עצמה למדינה ציונית. מחציתו השנייה של אותו שליש, העדיפה גם היא להישאר בתפוצותיה העומדות עתה בתור לירידה מן העולם. תחילה יורדים מן הארץ ואחר – מן העולם. נעלמים כיהודים.

כך נמשכת ההשמדה. מלאך המוות היהודי שקוע עתה, ראשו ורובו, בחידוש הציוד ומגיע במאמציו להישגים מהפכניים. הוא מחליף את הגזים הכימיים בגזים „אינלקטואליים". הגזים הכימיים תוקפים בעיקר את דרכי הנשימה. יורשיהם ה„אינטלקטואליים" – את הנשמה. והם אפקטיביים הרבה יותר.

התמונה: פחות מרבע של העם היהודי חי על פחות מרבע השטח של הבית הלאומי היהודי בארץ־ישראל, כפי שהוקצה בידי חבר־הלאומים, קודמו של או"ם, פה אחד.

במלים פשוטות: מדובר כאן בחלק של עם החי בחלקה של ארץ – עם־חלוקה במדינת־חלוקה. תופעה נדירה זו היא תוצאה של תהליך חלוקה (או התחלקות או התפלגות) בלתי־פוסק. משהו דומה ניתן להבחין בתהליך פִּשְׂיָתָם של הסרטן או של ה„איידס" בגופו של החי.

במקום אותות החיים וגאולתם, שקלטו יושבי התאים בבתי־הכלא הבריטיים, תוכפים והולכים עכשיו מסרי הצד־האחר – מסריו של תהליך הידוע בציבור בשם־הצופן: תהליך השלום. בעליו של אותו תהליך כבר השתלטו על כל המשדרים במדינה. כל העמדות כבר תפושות בה.

■■■

וכל זה מסביר, מדוע, מייד עם קום המדינה, הפכו בעליה את מיבצר עכו לבית־משוגעים ואת בית־הסוהר־המרכזי בירושלים למזבלה של ניירות הסוכנות־היהודית.

הם פחדו, כפי הנראה, כי שני הגרדומים, שניצבו בלב שני האתרים הללו, ייהפכו לאנטנות רבות עוצמה, אשר תוספנה לשדר את שנקלט בתאי הכלא, במשך שנים רבות, ותשבשנה את קולותיהם של משדרי החלוקה.

הניירות, שדחסה הסוכנות לתוך התאים, כללו רובם תוצר של ענף מן החשובים בענפי הייצור הישראלי: ייצור המשכורות. חלק מן החומר היוותה ניירת מכתבים, שנשאה את השם המקורי של הסוכנות היהודי מלפני קום המדינה:

The Jewish Agency for Palestine

שם זה תורגם לעברית: „הסוכנות היהודית לארץ־ישראל", ורק בעברית הוזכר שמה של ארץ־ישראל. בכל השפות האחרות הופיע השם – „פלסטין". אפילו ביידיש: „פאלעסטינא־אמט" או בקיצור: "פאלאמט".

עם קום המדינה נטשה הסוכנות את ארץ־ישראל (לא רק בשמה) וקראה לעצמה – „הסוכנות היהודית לישראל". אולם גם בקודמת חל שינוי, שכן „הסוכנות־לפלסטין" אינה עוד יהודית.

הסוכנות להקמת פלסטין היא גויית מעיקרה – מובארק, חוסיין, חמן, מיטראן, גורבצ'וב, תאצ'ר, ויצמן, דראושה, קרטר ובוכותו – גם אסר.

אמנם יש גם יהודים באותה הסוכנות־הבלתי־יהודית־לפלסטין. לכאורה, הם חלוצי הג'האד, רצים אצים, תוקעים תקיעות גדולות ותרועות בכל שופרות־השלום – הם היזומים. אבל, בפועל, יהיה מעמדם מעמד של קוואסים, כפי שהיה מעמדה של הסוכנות בימי ויצמן – היא צעדה, בטקסים, לפני הנציב העליון, כשמטה כסף (או לירות סטרלינג) בידה.

■■■

ומי יודע? יתכן שאותם אנשי הסוכנות, שדחסו את הניירות של הג'ואיש אייג'נסי פור פלסטין לתוך התאים הסמוכים לתא־הגרדום בכלא ירושלים, ראו את עצמם כשומרי מלאי לעתיד.

אולי חשבו: יום יבוא והסוכנות תחזור אלינו או אנחנו אליה – מין שיבת־ציונ(ות). הלא כל ימיהם שמעו, כי מדינה פירושה – פאשיזם. והנה באו ימים ועינינו רואות אותם נוהלים בהדרה אל הג'ואיש־אייג'נסי, שתפחה בינתיים ותהי לגואיש־אייג'נסי.

צופים במראה זה גם אנשים, שישבו בתאים ההם, לפני מילויים בניירות הסוכנותיים. הם חזו מבשרם כמה קשה היה להפוך סוכנות־יהודית לממשלה של מדינה יהודית ריבונית. עכשיו עלולים, חלילה, בניהם לחוות מבשרם איך הופכים ממשלה יהודית לסוכנות.

תאוצת הזחילה גוברת. עוברת את מהירות הקול. אלה, שלפי סיפורו של אצ"ג, גרשו את המשיח משערי ירושלים, רצים עכשיו – ממש באותו מקום – סביב ג'ימי קרטר, משיח פלסטין.

זה האיש, אשר שיחרר את ישראל מסיני ועומד לשחרר אותה גם מארץ־ישראל, וסביבו פלוגות הקוואסים היהודים, שלפי השמועה, כבר התחיל גיוס לשורותיהם גם בליכוד.

■■■

סיפור האסון־במשיח, שבו עסקנו בטורים אלה, התחיל, למעשה, ביום האסון – הוא יום החורבן, שבו נולד המשיח. כלומר, מה שסיפר אצ"ג, באותו הילד בציון המושפלת, התייחס בעצם לסופו של הסיפור.

סופו של הסיפור חופף את התחלת התקופה, שנועדה להיות תקופת הגאולה – שיבת־ציון. תקופה זו מתחלקת לשני פרקים: הראשון, שהתחיל בהצהרת־בלפור ונסתיים בשואה; השני, שהתחיל בהכרזת העצמאות ועומד להסתיים ב... ועידה בין־לאומית לעצמאות פלסטין.

בראשיתו של הפרק הראשון (1917) שמע עם ישראל את שופרו של המשיח. בסופו – את תזמורת אושוויץ.

בראשיתו של הפרק השני (אייר תש"ח) שמע ישראל אותו קול שופר. בסופו – הוא שומע עתה את תזמורת או"ם, לפי המנגינות הידועות.

את הפרק הראשון ניתן להגדיר כפרק הסוכנות, כי היא הובילה את העם מראשיתו עד סופו של אותו פרק, הידוע גם בכינויו הספרותי: מפעליזבניין.

הבא אחריו הוא פרק המדינה. אם להשתמש במונח מדוייק, הרי יהיה זה: מדינה בבעלות הסוכנות, כשהכוונה לסוכנות כיישות פוליטית־פילוסופית־היסטורית (לא של דולצין, כי אם של ויצמן).

■■■

בעוד עשרה ימים נוכל לקרוא דפים המסבירים את עיקרו של הסיפור כולו, על כל פרקיו, והוא: מי שבילה את פרקה – יבלה את שואתה [illegible]

כאיו[illegible] – במחזר גבות, כי קיום הוא [illegible]

[illegible]

הערות בשוליים

הרב מנחם הכהן

שוויצריה הקטנה

מצב לאומי: „אושר תקציב המדינה".
– הרבה תקציב ומעט מדינה.

★

„שלח את עמי": גורבצ'וב יתיר עליית מספר מוגבל של יהודים".
– מן המקרא: ויאמר פרעה: „לכו נא הגברים..." ויאמר משה: „בנערינו ובזקנינו נלך, בבנינו ובבנותינו"

★

עלייה וקוץ בה: „סיכויים של ממש לפתיחת שערים מבריה"מ":
– הסימנים: מחריפה המחלוקת וגובר חוסר שיתוף הפעולה בין הסוכנות למשרד הקליטה.

★

אין זו אגדה: כאשר ציטט הנשיא בביקורו בשוויץ את אימרתו של הרצל: „בבזל יסדתי את מדינת היהודים", נזכרו לא מעטים אצלנו בחשבון הבנק שלהם.

★

האורקל מדלפי: „הדלפות חסרות תקדים מתוך דיוני ועדת הכנסת, החוקרת את פרשת פולארד".
– מחלת הפה והדלפיים.

★

ועדת ת"כירה: „הצעה בכנסת לחקור את ההדלפות מועדת חוץ והבטחון, באמצעות מכונת אמת".
– פוליטוגרף

★

שקלים, זכור, פרה, החודש: כששואלים היום נער בישראל מהן ארבע פרשיות? הוא עונה: שב"כ, פולארד, איראן ודרום־אפריקה.

★

מין את מינו: מן העתונות: „ח"כ האגודה מגן על האפרטהייד בדרום אפריקה".
– לֹא בְּחִנָּם הוֹלֵךְ אֲגוּדָאִי אֵצֶל הַבּוּרִים.

★

„דימוקרטיה" במיטבה: דובר חרות: „הוועידה היתה שיעור בדימוקרטיה".
– לא הרביצו מכות, לא עקרו דוכנים ולא הפכו שולחנות.

★

ותשקוט הארץ: גם „יום האדמה" עבר השנה בשקט יחסי, ללא־התפרעויות וללא הפרעות סדר.

★

היזהרו בבני עניים: „העלאת שכר הלימוד, תסגור האוניברסיטאות בפני תלמידים בני משפחות מעוטות הכנסה".
– פירוש רש"י – רבי שלמה יצחקי: „העני מצטער על בניו יותר מן העשיר, לפי שאין לו שמחה אחרת" (מ[illegible] כד).

★

מפוקו של טור[illegible] „כתבים פדגוגיים" של יאנו[illegible] קורצ'אק[illegible] סופר לי מעשה בתלמיד האוניברסיטה שהת[illegible] לימודי הרב־טוראי: „כאן [illegible] הסטודנט, זה לא א[illegible] כאן צריך לחשוב"

1,500,000 תוך שנה

תוך שנה הפך הרב־מכר ל... רב־מכר!

היפרשוק תנובה
הגדול בישראל!

היפר שוק תנובה

כן, מיליון וחצי מבקרים היו וקנו ברב־מכר, במשך השנה הראשונה.
מיליון וחצי קונים שיודעים לבחור במקום הנכון לריכוז הקניות.
מיליון וחצי קונים שמעדיפים קניה נוחה, חניה בשפע, מבחר עצום, אוירה נעימה, שירות אדיב ומהיר, וכמובן - מבצעים והוזלות כל השנה.
מיליון וחצי קונים מרוצים שהפכו את הרב־מכר ל... רב־מכר. ואתם?

מוצרי חשמל ואלקטרוניקה
טרקלין חשמל

מזון מהיר
בורגר ראנץ'

בית־קפה וקונדיטוריה
קפה מוצארט

דברי מתיקה עלית
הפינה המתוקה

גלידות סנוקרסט וטנא נוגה
מיסטר גלידה

חריטה, תיקון נעלים, שכפול מפתחות
"רק רגע"

פיצוחים
גת - גבעת חיים

הלבשה וכלי־בית

ספרים ועיתונים
סטימצקי

תכשיטים
PADANI

קוסמטיקה נקיון ובריאות
סופר־פארם

מתנות

אופנה
אופנת

ניקוי יבש
קשת

צעצועים

אביזרי אופנה
Paula de Paris

מכשירי כתיבה

שתילים ופרחים
בונסאי

מרכז הקניות הטוב ביותר בסביבה רב־מכר

צומת גלילות כביש החוף. שעות פתיחה א'-ה': 9.30-22.00; ו': 9.00-15.00; מוצ"ש: מוצאי השבת עד 22.00

עמוס קינן

של מי את, ארץ יפה

שלום לך, ארץ ישראל היפה.
אני לא יודע של מי את, אבל נדמה לי שאני מתחיל לדעת, של מי אינך.
ובכן, את כמעט של שום כלום. ובוודאי לא של אלה המתיימרים לריב על הבעלות עליך. אולי הסיבה לכך היא, שהבעלים לא כל כך אוהבים אותך, כפי שחשוב להם לשלוט בך.
הציונות שבאה לגאול אותך, אדמה אהובה, גם פצעה אותך. בין כיבוש השממה וייבוש הביצות, נעלמו גם פיסות של נוף, של אדמה, של מים ושל אוויר מארץ ישראל. חלק מהמעוות לא יוכל לתקון וחלק מהאבידה לעולם לא יחזור.
בצד היהודי של מאבק הבעלות על ארץ ישראל, קיימת לפחות התחלה של מאמץ אינטלקטואלי להתמודד גם בנושא האהבה, ולא רק הבעלות.
ההתחלה, צנועה מאוד, היא רשות שמורות הטבע והחברה להגנת הטבע.
לא מי יודע מה, אבל משהו. פה ושם, במאמץ, מצליחים להחזיק בפינת גוף שנמסרה לתליין, הלא הוא הבולדוזר העברי.
פה ושם עדיין לא יבש עץ שפעם היה שתול על פלגי מים.
כמה פרחי בר שנעלמו, חזרו אל נופי הארץ. כמה זנים של בעלי חיים על ספי־הכחדה שוב מוצאים את מחייתם במעט הטבע שנותר.

★

ביום האדמה, הייתי בגליל.
לא בהפגנה ולא בעצרת פוליטית. ביום האדמה, הלכתי לבקר את האדמה עצמה, אדמת הגליל. ראיתי שני גני עדן על ספי־הכחדה.
אני פוחד לתת את נקודת הציון של מה שראיתי. בולדוזר אחד ביום עבודה אחד, יכול להשמיד את מה שעדיין נותר משני גני העדן, אבל אני רוצה לספר מה ראו עיני.
עיני ראו מראה שהוא ייחודי אפילו לארץ הייחודית הזאת. שני גנים ענקיים של פסלים כאבן, מעשה ידיו של אלוהים.
האחד מהם, נעלם מעין רואים הרוהרים על הכביש, הוא מערכת צפופה של כמה מאות גושי סלע ענקיים המגיעים לגובה של שישה מטרים ויותר, ובקוטר של שלושה מטרים ויותר, מרובדים בשכבות אופקיות, מעין פטריות ענק של סלע גיר, ובין פטריה לפטריה, נקיק עמוק זרוע סחלבים, ופה ושם מצוק היוצר אמפיתאטרון סלע טבעי.
חלק עצום מהדבר הנהדר הזה נהרס ללא תקנה, וגם ללא צורך. מישהו, שלמד מאתנו כיצד הורסים, היה תלמיד מעולה. מישהו פרץ דרך – וכרגיל, ללא צורך, משום־מקום אל שום־מקום – ואילו היה רק טורח לפרוץ את הדרך רק עשרים מטרים שמאלה לא היתה כל בעיה – כאן נגמר המשפט.
גם גן העדן השני שראיתי באותו יום, הוא בגליל.
מאוד שונה ואחר מהראשון. לא סלעי ענק, אבל מין STONHENGE טבעי מעשה־ידי הבורא. שטח ענק, כולו מצבות־אבן, מעין שיניים ענקיות של דרקון, שננעצו באדמה.
בימי קדם, פרחה בגן־העדן הזה חקלאות מיוחדת. הביזאנטים, שהיו אדריכלי הנוף הגדולים ביותר של ארץ־ישראל, נטעו בתוך מצבות האבן מטעים של תאנים וזיתים.
הרבה שרידים במקום מעידים על כך.
כאן, הנזק כמעט מוחלט. רק מעט עדיין נותר לפליטה. חריצי הטרקטורים מעידים על כך שיום יום, נמשך ההרס.
אני מניח ובצדק, שהרעב לאדמה הוא המכתיב את ההרס. אני מאמין שעד־כדי־כך רעבים תושבי המקום לאדמה, שלא איכפת להם כלל לקחת אדמת טרשים שאינה ראויה לעיבוד וכמונו, הציונים, להפוך אותה לאדמה מעובדת, ירוקה. כאמור, משהו נלמד מאתנו. ומה נטען אנו, שגזלנו את אדמתם וכמעט ולא הותרנו להם ברירה, אלא להרוס גן־עדן של טרשים ייחודיים לא רק בארץ אלא בעולם כולו.

★

ובכל זאת.
וכאן אני פונה אל יריבי הערבים. אלה מהם שאני יודע שהם אוהבים את הארץ הזאת ואת האדמה הזאת, בדיוק כמוני ולא פחות ממני.
אליך, המשורר ששר על יופיה של ארצו. אליך הצייר, אליך הפסל.
לא אליך, הפוליטיקו.
בואו אתי להגן על זאת ששנינו אוהבים.
לאחר שנציל את מה שנותר ממנה, ורק אז, נתחיל לריב של מי היא, למי היא שייכת ומי הבעלים החוקיים שלה.
אולי אז, גם לא יהיה צורך לריב. מפני, שכמו במשפט שלמה, גם אתה, ידידי הערבי, וגם אני, שנינו לא נסכים לגזור את הילד החי.
אתה שומע אותי שם, אתה איש האדמה?

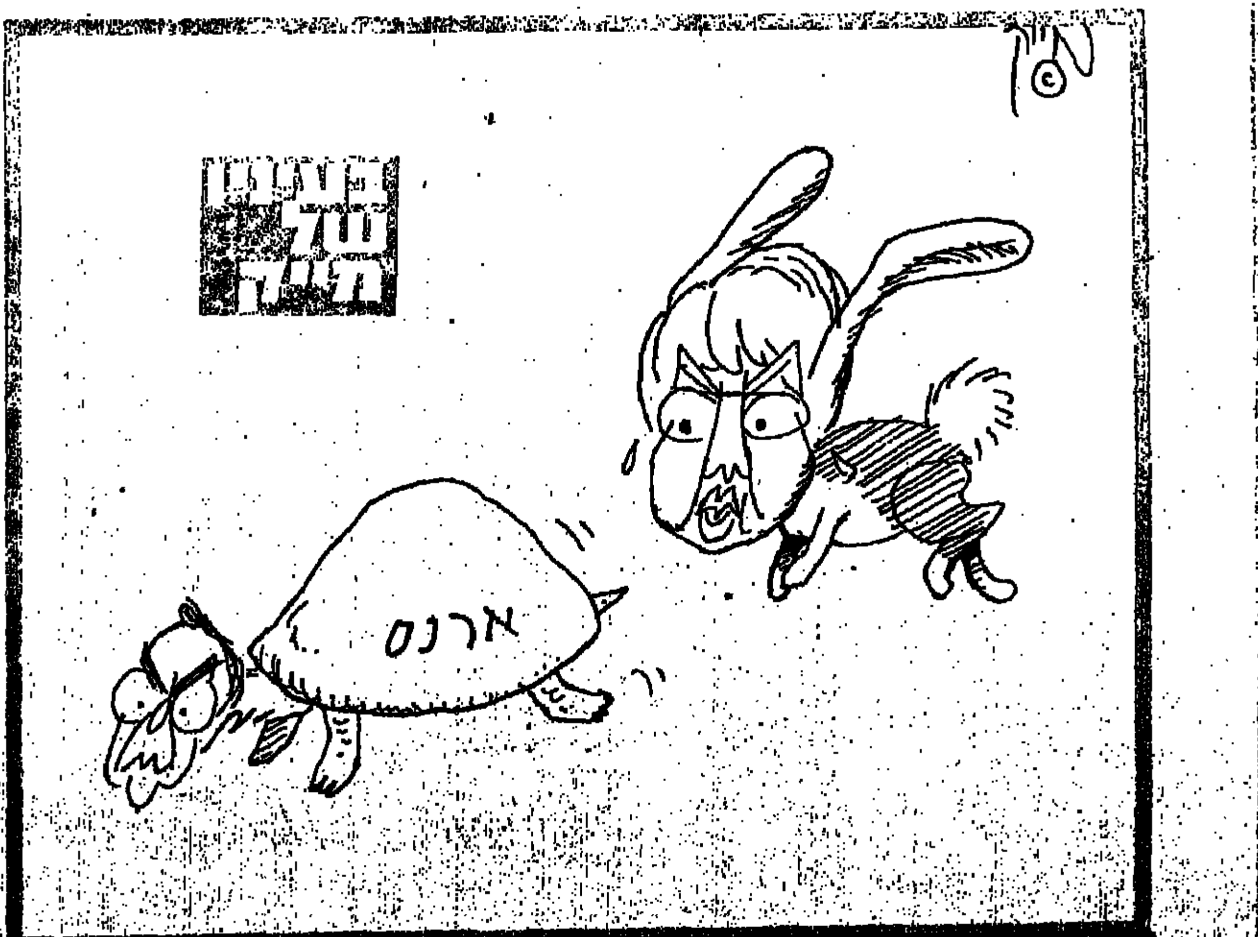

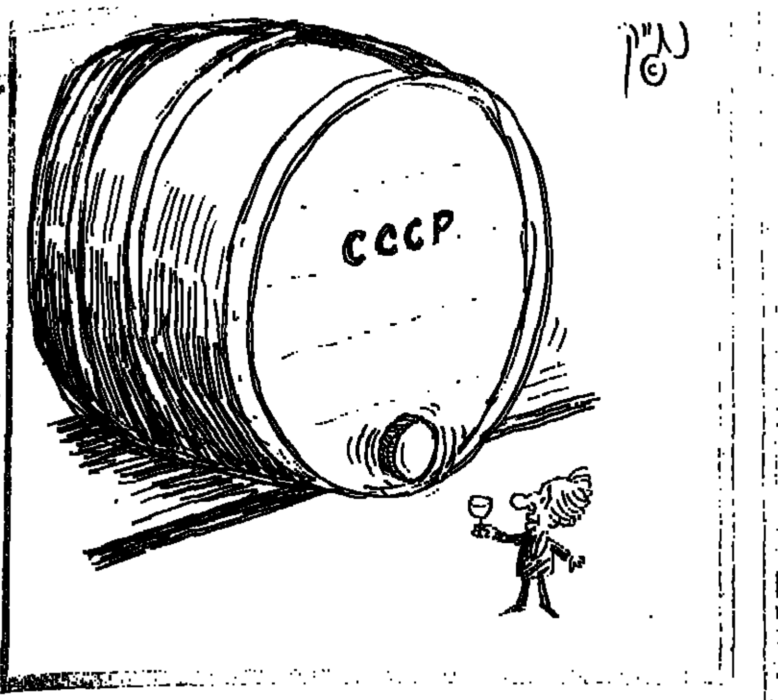

דוד שחם

כסף קטן

כיוון אחר

באסיפה של אוהדיו הבטיח שרון, שאם וכאשר ייבחר להיות "ראש חרות", יפעל בכיוון אחר לגמרי. וכדי להסיר ספק אם הבינו או לא הבינו לאיזה "כיוון" התכוון, הציע, כי מי שאין לו, שיכין נעליים גבוהות.
תפסנו את הרמז וגם את הפרינציפ. השאלה היחידה היא מדוע קורא שרון לכיוון הזה בשם "כיוון אחר". האם לא הלך תמיד בכיוון הזה?

★

מצלמים מגבוה

"גאנדי", היועץ לשעבר למלחמה בטרור, הרים הפעם את עיניו לגובה רב. ב"ישראל שלנו" (שם מצחיק במקצת לעיתונם של יורדים, שהשליכו את ישראל מאחורי גוום) הוא מספר, כי האמריקנים מרגלים בישראל באמצעים מתוחכמים וביניהם גם באמצעות לוויינים.
בפרץ־פתע של יושר אינטלקטואלי הוא מודה, שאינם מצלמים את ישראל בלבד, כי אם את כל המזרח־התיכון, אבל הם מצלמים גם את ישראל, הוא קובל.
אינני רוצה להעמיד במבחן את הלוגיקה הזו. שהרי ברור, כי אי־אפשר לצלם מלוויין את כל האזור מתוך רילוג על ישראל. אבל, האם לא שמע האלוף בדימוס על הסכם השלום עם מצרים, שבו הסכימו שתי המדינות, שהלוויין האמריקני יצלם את האזור, כדי לוודא שלא נעברו עבירות על אותם הסעיפים הקובעים בסיני אזורים מפורזים?

★

המשולש הריק

התגלגלה לידי חוברת הסברה של הקרן הקיימת שפורסמה בשנת 1982 והיא מיועדת לתורמים בחו"ל. בשערה מצויירת מפה של האזור שבין כפר־סבא, חיפה ועפולה. כולה בירוק מרהיב, חוץ ממשולש לבן אחד הבולט בשממונו: הלא הוא איזור ואדי ערה.
שכוונתה של החוברת לשנורר כסף, ברור ממבט ראשון. אבל הנימוקים לצורך בכספי המוכאים בה, צריכים להעלות סומק של בושה על לחיי מחבריה.
מומחים לבטחון נעשו לנו פתאום אנשי הקק"ל. המשולש הריק הזה (ריק מיהודים, כמובן, שכן יושבים בו חמישים וחמישה אלף ערבים – והנושא הזו מזכירה את השורה המפורסמת "ביכר השוק ריקה", שמבר למרנו, הוי כמה למרנו, מה מחירה של האשלייה הזו של הריק נותו) המשולש הריק הזה, הם טוענים, מסכן את ביטחון המדינה. צריך להושיב שם יישוב צפוף של יהודים, שישמור על גבול המדינה, הם ממלמלים. מתוך התעלמות שקטה מן השאלה היכן נמצא הגבול – במקום שבו היה לפני או אחרי החמישה ביוני 1967. והם מבקשים, שיתנו בידם אמצעים להושיב באוור ואדי ערה אלף וחמש־מאות יהודים נוסי פים, על המעטים היושבים שם, בתוך יישוב ערבי צפוף בן חמישים וחמישה אלף תושבים. או, מבטיחים לנו מומחי הביטחון של הקק"ל – ונפתר הבעייה הביטחונית של ישראל. טוב, לפחות באיזור ואדי ערה.
יש החושבים, שכל נימוק יפה לשנור – העיקר שיתנו כסף. ויש המאמינים כי בנימוקים מסויימים צריך להתבייש. אם אנשי הקק"ל אינם מתביישים – אני מתבייש בשמם.

★

פמיניזם פורח

עד עכשיו היינו רגילים לראות את המירבקות המתחכמות ההן בלשון זכר בלבד: "פנו דרך למלך הכביש". או, בלשון פיתוי צופנת משמעות אירוטית: "מתמסר בקלות" וגם, ביתר־גילוי־לבו: "מחפש טרמפיסטית".
עכשיו – אולי בתגובה נשית מסויימת לגילויי הפמיניזם של גברים, המרבים להופיע בימים אלה בעיתונים – מתחילות לצוץ מידבקות כאלו גם בלשון נקבה.
על חלונה האחורי של נהגת אחת ראיתי כתובת כזו: "אם אתה עשיר – אני פנויה". נהגת אחרת לא הסתפקה בכתובת אחת ועל החלון האחורי של הפיאט הנושנה שלה הדביקה שתיים שתרגומן העברי הוא: "המכונית היא טרנטה, אבל הנהגת שבפנים מצויירת בכל הדרוש" (ביטוי מוכר לכל מי שקרא איי־פעם חוברת פורנוגרפית) ו"אם עשית את זה הלילה – תן צפירה".
אפשר כמובן להאריך במשמעויות הפילוסופיות של התופעה הזו. האם יש כאן מרד סמוי של נשים בנהרמות, שהפמיניזם מכתיב להן, רצון להרגיש מחדש את התפקידים של מינן ואמצעי הפיתוי המסורתיים שבידן? או שמא, להיפך, יש כאן התריסה סרקסטית נגד הציפיות שהמין הגברי מצפה מהן.
ההסבר הוא, כמדומני, יותר פשוט. יש שוטים ופתיים לא רק ממין זכר כי אם גם ממין נקבה.
והפמיניסטים יאמרו: מדוע לא? יש גם להן זכות כזו

בועז עברון

החכם, המרשעת והתם

...ם יצחק שמיר, צחי הנגבי, גאולה ...ן, אביטל שצ'רנסקי ורב שילנסקי ...ר של פסח כשהם המומים ומזועזעים מהבשורה כה נכנע שמעון פרס ...וסים.
...אתם תראו את המתרפס הזה, חסר הגאווה היהודית, איך שבעד פגישה עם ...ושתנאיה הוא מוכן להסכים לקבל ...ק 12,000 יהודים מברית־המועצות. ...לא עמד בנאווה על כך שאו ...ל־400,000 לצאת או שבכלל ...א סניפים! ושבכלל שישכחו מוועידה בינלאומית! מי כאן בעל־הבית, ...או הסז וזה בגלל הוועידה הבינלאומית הזאת שהוא מכור עליה, הוא ...להחזיר לערבים את יהודה ושומרון, ...לא סתם שמועה, מה שאומרים ...שלו אמא ערביה – נאום צחי.
...אבל, מה כל השמחה והששון על זה ...אלי יתנו 12,000 היתרי יציאה ליהודים ושיטסו אותם הנה ישר מרוממות זו מלכות מתועבת. אילו היו ...ם רציניים ואילו היה פרס גבר, היה מתנה שיעלו אותם, את כל ה־12,000, למטוסים כשהם כפותים באזיקים ושישלחו את המפתחות לאזיקים בנפרד לישראל, כדי שרק כאן יוכלו להשתחרר ולא יברחו לנו באמצע הדרך לארצות־הברית. אגב, א־פרופו, אביטל, מדוע לא הגיע נתן שלך ל"סדר"? הוא עוד באמריקה? הרי מוזמן כבר שיחררו את יוסף ביגון. לפעמים הוא צריך לקפוץ ארצה לביקור מולדת, את לא חושבת? – כך גאולה.
כאן שאל בדאגה דב החם: אבל מה אם הרוסים יתנו בכל זאת היתרי יציאה ל־400 אלף היהודים שאנו טוענים שרוצים לעלות משם ארצה ושעיניהם כלות לציון, בתנאי שנסכים לקיום ועידה בינלאומית להסדר שלום במזרח התיכון בהשתתפותם?
ואז התנער סוף סוף שמיר משתיקתו רבת החשיבות, שהרי זו דרכם של אנשים נכבדים באמת להמתין עד שהכל יביעו דיעותיהם, ורק אז לפתוח פיהם ולפסוק הלכה:
ידידים יקרים. כל זה דיון בביצה שלא באה לעולם. הרי אם אף יתנו הסובייטים לכל יהודי שירצה בכך לצאת משם, זה לא יגיע ל־400,000 ואף לא לחצי מזה. ואם ייצא רק החצי, נוכל לטעון שהם מונעים את יציאתם של 200,000 האחרים, ובכלל העובדה שרובם עוברים לארצות־הברית מעידה שהם עושים סלקציה בין הרוצים לצאת ונותנים רק לחובבי אמריקה לצאת, כדי לבייש אותנו. ואפילו ייצאו משם 400,000, נטען שיש בברית־המועצות כשני מיליון יהודים וכדי שנסכים לוועידה בינלאומית צריך להרשות לכולם לצאת. ואם יתחילו הסובייטים לגרש את היהודים מרוסיה, כבקשתנו, נכריז שעם אנטישמים המגרשים את יהודיהם כמו שעשו הנאצים איננו מוכנים לשבת בשום ועידה בינלאומית ואיננו מוכנים לקשור איתם כל קשרים. כך גם נקיים בידינו את ארץ־ישראל השלמה, גם נשמור על זקיפות קומתנו וגם נציל את ברוקלין מהצפה של יהודי רוסיה, ובא לציון גואל.

היום ועכשיו

...לשם, לאור העובדה שמכון בוושי... ...ן דירג את ישראל במקום השלושים ותשעה מבחינת "מדד הסבל האנושי" ושוויץ היא במקום הראשון, ...ה במקום ה־31 ופורטוגל במקום ...ת – כלומר שבקובה נעים יותר לפ... ...לחיות מאשר כאן – ואחר כך תמהו מדוע עולים אינם באים ובני ...ארץ בורחים ממנה, שאל עיתונאי ...: "כמה זמן יוכל צה"ל להישאר לא נגוע אם יימשכו הדברים כך, ...על בטחונה של ישראל וכושר ...?"
...עיתונאי נקט לשון זהירה ונקיה. ...שראה איך צה"ל שוקע בבוץ ...מערכה נגד אפס אויבים, לא ...צריך להמתין לדו"ח המפורסם של ...מכון או לזה של ד"ר ולד כדי ...שהצבא נמצא בתהליך של שקיעה מהשיא שהגיע אליו במלחמת ששת הימים, ושהתהליך נמשך מפני שבמקום לפעול בהתאם לממצאי ועדות ולארגן את צה"ל מחדש הקדיש הפיקוד את כל מאמציו להכפשת שמו ולרצח אופיו של ד"ר ולד. כל מי שזוכר איך צה"ל נכנס למלחמת יום־כיפור כשהוא מוכן לחזור על מלחמת ששת הימים, בעוד שהמצרים והסורים למדו ממפלתם ושינו את כל הטקטיקה שלהם והנחיתו עלינו מכה אנושה, יכול היה כבר אז להבחין בשקיעה לעומת העבר.
כל מי ששומע איך הצעירים מדברים היום על צה"ל, על הרתיעה המוסרית שהתעוררה בלב מיטב הנוער כלפי צה"ל ותפקיד הריכוי שהוא ממלא בשטחים, בעוד שפעם היה השירות בצבא בבחינת חוב של כבוד, עול של גאווה (ואלה היו ממיטב הקצינים והלוחמים), אינו צריך כלל לשאול "כמה זמן יוכל צה"ל להישאר לא נגוע". וכל מי שקורא איך ששגעון ה"לביא" "מקרקע את צה"ל" יודע שזו אינה רק פגיעה במוראל, או חוסר יוזמה להתארגנות חדשה, אלא דלדולו החומרי והטכנולוגי של הצבא בגלל שגעון הגדלות של צפרדע שהחליטה להתנפח ולהיות שור.
ובעוד שנים אחרות יתחיל הצבא להרגיש גם בתוצאות הקיצוץ בתקציבי החינוך לכל רמותיו, כשיגדל ויילך מספר הבורים והמבוהמים המגוייסים לשורותיו. וזה שלא לדבר על שקיעת הרמה הטכנולוגית שממנה ניזון הצבא בגלל שקיעת האוניברסיטאות ומכוני המחקר. לא בשמיים היא, אלא קרוב אלינו מאוד.

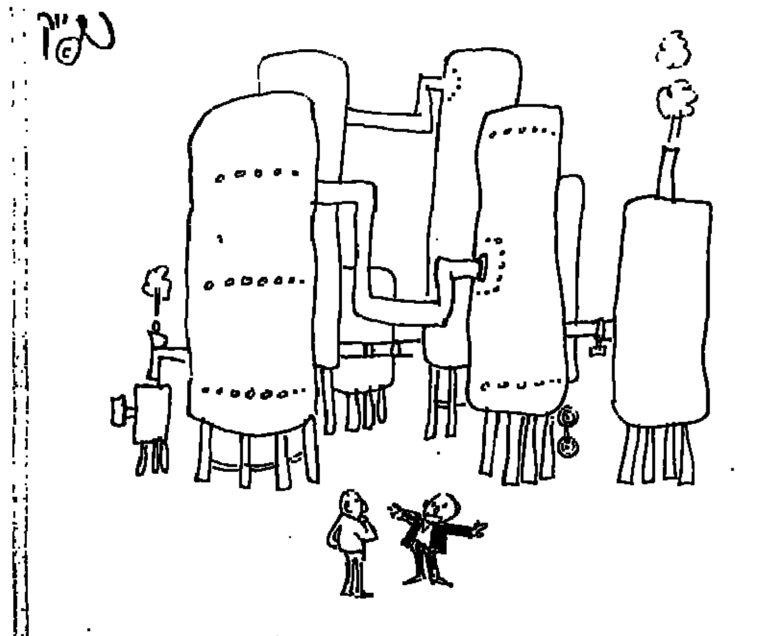

„כאן זה כימיקלים, לא תל־נוף..."

זיוה יריב

הישג כביר

ברגעים אלו, ממש ברגעים אלו, נחרטים בציפורן שמיר הישגיה הגדולים של ועידת חרות. ובעצם, מצע המפלגה לקראת הבחירות הבאות כבר גובש סופית. הנה הוא, בבקשה:
לא שברנו שולחנות.
לא העפנו כיסאות.
לא הרבצנו.
לא הלכנו כסאות.
לא ניטצנו מיקרופונים.
לא גידפנו ולא הורדנו אגרופים.
ישבנו יפה בוועידת מפלגתנו והתנהגנו ממש כמו בני אדם.
ועל כן, האזרח, בהגיעך אל הקלפי – תן לנו את קולך!
הצבע ליכוד! המפלגה שאינה שוברת שולחנות וכיסאות!

בנימין זאב הרצוג

ושוב אני ממריא. עוד לא יבשו שפתי מחלב הקוקוס שלגמתי בטונגה, האי הקטן ביותר בעולם, עוד לא יבש הדיו מכתב החנינה לנאשמי השב"כ, וממסמך הקלת העונש לאסירי המחתרת, ושוב אני ממריא אל־על.
הנה ניצב אני על המרפסת בבאזל, גוחר ממרומיה לעבר הנהר, במקום שבו ניצב קודמי, הוזה מדינת היהודים.
אני נועץ מבט מהורהר בהרים הרחוקים, ואינני יכול שלא לחשוב על כובד הרגע, על סימליות המעמד. אני מלטף בתוגה את סנטרי הערום. אח, אילו היה לי זקן שחור וארוך! או לפחות זקן כחול־לבן.
רוחי סוערת ואוזני קולטות את משק כנפי ההיסטוריה. הרצל־הרצוג, הרצול־הרצג, בנימין־זאב־הרצול. השמות מתמזגים לשלמות אחת, הזמן עומד מלכת. כאן, כבאזל, הקימותי את מדינת היהודים.
רגע שכולו שגב. כמעט כמו אותו רגע הרה־גורל שבו נעצתי דיגלון ישראלי בקערת האננס של מלך טונגה־טונגה, בעוד שפתי לוחשות חרש אנחנו על־המפה, אנחנו על המפית של טונגה־טונגה! אם תרצו אין זו אגדה.
דימעה ניקוות בזווית העין, אך איני מוחה אותה מתוך התחשבות במלווי הצלמים שלא הספיקו להנציחה.
ואולי זה המקום להעיר שמקומו של אדם בפנתיאון גדולי האומה ניקבע לעיתים בזכות מעשה גדול של רגע. אני הנשיא היהודי הראשון שהצטלם כמו הרצל. אפילו לפני טוביה צפיר. ואני תקווה שאכן כך ישפטוני הדורות הבאים.
אבל הזמן אין, ועוד טרם רגעה רוחי הנסערת ממעמד הרצול־הרצג המרומם, וכבר משגר אותי שר ההיסטוריה ליטול חלק בפרק מכריע נוסף בתולדות עמנו – משחק הכדורסל בלוזאן.
לא עצמתי עיין כל הלילה. שפתי ממלמלות תפילה. ליבי הולם בקרבי. אני חש בכל נימי נפשי שרק אם הקבוצה מאסיה עם השחקנים מאמריקה תנצח באליפות אירופה, יתגשם החזון הציוני במלואו.
כממשיכו של חוזה המדינה אני חייב לחזות בניצחון. אני חייב לראות את מכבינו השחורים גוהרים על כוחות השחורות אני חייב זאת למסכת הגבורה של העם היהודי.
ועם תום משחק הכדורסל, שוב אני ממריא. והפעם, הופ, קופצים לברגנבלון.

רק לא זה

מצחיקים אותי האמריקנים האלה. אפילו ללחוץ כמו שצריך הם לא יודעים. מה זה לקצץ בסיוע הכלכלי, להחרים את תלינוף, ולבטל הזמנות מתעשייה הצבאית. על מי זה עושה רושם?
הרי האמריקנים היו יכולים לעשות לנו דבר אחד קטן ולהשיג מאיתנו מה שהם רוצים.
ואז, היינו מסגירים לידיהם מייד את סלע ואיתן ושאר מפעילי פולארד אסורים באזיקים, הודיע המרגל היה מקבל עליו את מלוא האחריות למחדל, היינו מנתקים את הקשרים עם דרום־אפריקה, ומקיימים ללא דיחוי ועידה בינלאומית בהשתתפות אש"ף, איראן וג'ורג' חבש. היינו עושים הכל.
מה שהאמריקאים היו צריכים לעשות, זה בסך הכל לדרוש מאיתנו להחזיר להם את קורץ מגגי ולי גינסון קובי המשחק בלוזאן.

נתן ברון

כאשר יגיעו גרישה ומאשה

המטוס ינחת בלוד בשעת לילה מאוחרת. אורות הזרקורים ישטפו את המסלול. דלת המטוס תיפתח, ולקול תרועות הקהל יתחילו גרישה ומאשה לרדת בכבש־המדרגות.

המונים יתנפלו עליהם, ינשקו אותם, יחבקו אותם, ישירו להם שירים. אישים נכבדים ילחצו את ידיהם ויאמרו להם, שהנה, הולך ומוגשם חלום גדול. יבטיחו להם כל עזרה, בכל שעה משעות היום והלילה, „רק תפנו אלינו והכל יסתדר".

ברעש ובאנדרלמוסיה שמסביב, לא יבחינו גרישה, ומאשה, שאט־אט מתרוקן המסלול מאנשים. מכוניות־שרד מתקרבות, דלתות נפתחות, אנשים בחליפות כהות נכנסים, הדלתות נסגרות – והמכוניות יוצאות לדרכן. האנשים הנכבדים צריכים לעבוד, והם ממהרים. גם הקהל הרב הולך ומתדלדל. פה ושם עוד נותר מעגל קטן של רוקדים, אבל עד מהרה גם הם מתעייפים והולכים.

גרישה ומאשה נותרו לבדם. בגדי החורף החמים, שלבשו השכם בבוקר במוסקבה, מעיקים עליהם בלילה הישראלי החמים. הם מסתכלים אנה ואנה ואומרים אחד לשני: מזל טוב, הגענו לארץ!

■■■

עכשיו מופיע נציג הסוכנות (או משרד הקליטה, או מי שלא יהיה) ומוביל אותם לצריף בקצה שדה־התעופה. פקיד עייף ומנומנם מתחיל למלא שאלונים. גרישה מזיע ומאשה נרדמת על הספסל, ליד הפקיד. אבל המערכת בשלה: שאלות, בירורים, הסברים מפורטים, מה אפשר ומה אי אפשר. גרישה ומאשה מסתכלים אחד בשני: על מה הוא מדבר?

לוקחים אותם למרכז קליטה במרכז הארץ. השחר עוד מעט יפציע. הדרך נהדרת, וגרישה ומאשה מאושרים. אבל במרכז הקליטה הכל סגור. הג'ינג'י עם המפתחות נסע לבר־מצווה של בן־אחותו, וזה שהחליף אותו היה מוכרח לצאת להשתלמות מטעם המשרד. מפה לשם מתעורר מישהו, וגרישה ומאשה מקבלים חדר קטן למשך הלילה – וכך, עדיין בבגדיהם, הם נרדמים.

ובחלומם – ארץ־ישראל, ארץ זבת חלב ודבש. ארץ בה גדל הזית ופורח התמר; הארץ עליה שרו וחלמו שם, במוסקבה ובלנינגרד; הארץ אליה שאפו בתאי־הכלא ובחדרי־המעצר. הארץ הזו, שסוף־סוף זכו לדרוך על אדמתה לאחר כל השנים הקשות, המאבקים, השביתות, ההפגנות, ההתעללויות של השלטון, הפחד והחרדה.

■■■

גרישה ומאשה הם בעלי־מקצוע. הם רוצים לעסוק במקצועם בישראל. הם גם רוצים לגור קרוב למקום העבודה. גרישה מחליט שהוא ינסה להתקשר עם כל אלה, שאתמול בלילה חיבקו ונישקו אותו, והבטיחו לו כל עזרה שבעולם.

„הוא איננו", משיבה המזכירה בטלפון. היא גם חסרת־סבלנות לנסיון הנואש של גרישה לדבר בעברית. העברית שלו טובה, מליצית כמעט, אבל מהוססת, איטית.

מאשה וגרישה מתרשמים, שבישראל עובדים קשה מאוד. כל מי שהם מנסים לדבר אתו – „עסוק" או „בישיבה" או „בסיור מחוץ למשרד". ממש סטאחאנוביצ'ים, מהרהר גרישה בסיפוק. כנראה שכל הסיפורים על העצלנות הישראלית הם שקרים סובייטיים. לך תאמין לתעמולה הסובייטית האנטי־ישראלית, שטענה, שבישראל אנשים לא עובדים, לא אדיבים ולא מאורגנים. מה פתאום!

הגיס והגיסה הישראלים של אנדריי וסוניה, שנשארו עוד „שם", באים לבקר. הם לוקחים אותם לסיבוב בעיר: בניינים גבוהים, חנויות מפוארות, אנשים לבושים טוב, נראים טוב. מה כל הסיפורים הללו על המצב הקשה בישראל?

אבל, בדרך כמעט דרסו אותם שלוש פעמים. פעמיים שמעו נהג זועק לעברם: „חמורו איך אתה נוסעו". לפחות פעם אחת „חתך" אותם נהג משאית והם נאלצו לרדת לשולי הכביש. אפילו במוסקבה, בכיכר האדומה, בלי תרמזורים וסימני־התנועה, לא היו גרישה ומאשה מפוחדים כל־כך.

ואז התחילו הגיס והגיסה של אנדריי וסוניה להדריך אותם: לפקיד הקליטה תגידו כך וכך; לאיש מהסוכנות תאמרו כך וכך; לאנשים מן המשרד ההוא תספרו את הסיפור הזה ולאנשים מן המשרד הזה תספרו את הסיפור ההוא.

גרישה ומאשה הבינו את המסר: אנחנו בארץ, ובארץ – צריך לחיות כמו בארץ.

■■■

כך עבר היום הראשון, והיום השני, והיום השלישי. גרישה ומאשה התחילו להתאקלם. ביום הרביעי הם נסעו ללוד, לקבל את אנדריי וסוניה. הם כבר ידעו מה לומר להם בלילה הראשון, בשדה התעופה, אחרי שהקהל נעלם.

הרצוג: איני זקוק להטפות־מוסר

(המשך מעמוד 6)

הקודמים בחו"ל, אינך מייצג את כל העם בישראל?

אני מאמין שאני מייצג את כל העם היהודי. ממשלה דמוקרטית, המייצגת את כל העם בישראל, סמכה את ידה על הביקור הזה.

● מה יהיה המסר שלך לגרמנים?

מעל לכל, כמובן, איזכור השואה. בכל הזדמנות אדגיש, כי לעולם לא נשכח את השואה. בגרמניה אומרים, כי מאז משפט אייכמן לא היה אירוע אשר החדיר את תודעת השואה לדעת־הציבור הגרמנית והעולמית כמו הביקור שלי. מצפים בגרמניה לכ־600 עתונאים מכל רחבי תבל, ובכלל זה נציגי כל הרשתות העולמיות, שיבואו לשם כדי לסקר את ביקורי.

● מה דעתך על הטענה, כי העיתוי של ביקורך בגרמניה – בעת שבירושלים נערך משפטו של איוון דמיאניוק – אינו מוצלח ביותר?

לדעתי, אין רקע טוב יותר לביקורי מאשר המשפט הזה בירושלים. העם הגרמני יבין, כי השואה אינה רק נחלת העבר. משפט דמיאניוק, בעצם, מתנהל כבר 42 שנה. השלב הנוכחי שלו הוא הוכחה לכך שאיננו שוכחים את העבר.

● בימים האחרונים הסברת, בהזדמנויות שונות, את המניעים להחלטתך לקצוב את עונשם של אסירי המחתרת היהודית, שנידונו למאסר־עולם. הרשה לי לשאול אותך ההקשר זהו האם קיימת אצלך הבחנה בין טרוריסט יהודי לבין טרוריסט ערבי?

המקרה של טרוריסט ערבי, שנידון על אקט מלחמתי שביצע נגד מדינת ישראל, שונה מהמקרה הזה. קיבלתי את חוות־דעתם של הגורמים הבטחוניים ומסקנתם היתה, כי האנשים הללו לא יהוו סיכון בטחוני אם ייצאו לחופשה של 24 או 48 שעות. לעומת זאת, מחבל שהוחזר לכאן כדי ללחום נגד מדינת־ישראל מהווה סיכון בטחוני גם אם הוא יוצא לחופשה של שעה אחת.

● אבל גם אלה וגם אלה רצחו חפים מפשע.

נכון, אבל גם רוצחים פליליים רגילים רצחו חפים מפשע. אסירי המחתרת היהודית אינם נמצאים במצב מלחמה נגד מדינת־ישראל על כל הנובע מכך. לכן, בכל זאת, קיים הבדל גדול מאוד.

בהזדמנות זו ברצוני לציין, כי בכל הנושא הזה התנהל מסע דיס־אינפורמציה, שגם אמצעי־התקשורת נפלו לו קורבן.

ראשית, מי שעקב אחרי הפירסומים השונים בחודשים האחרונים, יכול היה לחשוב, שלא עסקתי במשהו אחר פרט למתן חנינות. האמת היא, שבמשך שנה שלימה כלל לא עסקתי בנושא. שנית, לא נתתי חנינה לאיש מבין אסירי המחתרת. חקלתי בעונשם של שמונה מתוך 29 הנידונים בכך, שחלק מעונש המאסר־בפועל הומר במאסר על־תנאי. החלטתי על כך לאחר ששוכנעתי, כי הם באמת ובתמים מתחרטים על מעשיהם הנפשעים. לפי שעה לא איבוב אותי איש מהם. ועוד משהו, מאז קום המדינה קיים נוהג לקצוב את עונשם של אסירי־העולם. לאחר שקיבלתי את חוות־דעתם של גורמי הבטחון, לא ראיתי סיבה לחרוג ממנו במיקרה זה.

● אדוני הנשיא, התוכל לומר חד־משמעית, כי לפחות בתקופה הקרובה לא תעניק חנינות בלשון לאסירי המחתרת שנותרו במאסר?

אני אף פעם לא מודיע מראש דברים כאלה. הציבור יצטרך, על כן, להסתפק גם להכא במתווה המצוצות מהאצבע.

הודעה ללקוחות תדיראן
באזור המרכז

מספרי הטלפון הישירים
לשרות טלוויזיות, וידאו
03־5575077
מעבדת טלוויזיות, וידאו,
03־5575117
מחסן חלפים טלוויזיות, וידאו
03־5575187
שרות מכונות כביסה, תנורים ומדיחי כלים
03־5575077
מעבדת מכונות כביסה, תנורים ומדיחי כלים
03־5575140

החברה הישראלית לביטוח סיכוני סחר־חוץ בע"מ
The Israel Foreign Trade Risks Insurance Corporation Ltd.

הצטרפות לתכנית ביטוח שער 1987/8

הודעה ליצואנים בענפי תעשיה, חקלאות, תכנון וקבלנות, יהלומים ובתי מלון

הליך ההצטרפות:

1. יצואנים שהיו מבוטחים בביטוח שער בשנת 1986/7 – ליצואנים אלה נישלחו הצעות חיסוי לביטוח. יש למלא את הטפסים המתאימים בשני עותקים ולשולחם לחברה לא יאוחר מיום 30.4.87.
2. יצואנים שלא היו מבוטחים בביטוח שער בשנת 1986/7 – ההרשמה תתבצע בשני שלבים: בשלב ראשון עליכם לפנות לחברה לקבלת טפסי בקשה לביטוח. טפסי הבקשה מלאים וחתומים על ידכם צריכים להגיע לחברה לא יאוחר מיום 24.4.87.
בשלב שני תוציא לכם החברה הצעת חיסוי על סמך הבקשה, ורק לאחר שתענו להצעה תצורפו לתכנית. אנו ממליצים ליצואנים שלא קבלו את הודעות החברה לפנות לפי הכתובת: החברה הישראלית לביטוח סיכוני סחר־חוץ בע"מ, דרך פתח־תקוה 65, קומה 4, תל־אביב, טל. 03־251351.

יצואנים שלא יעמדו במועדים שנקבעו לא יצורפו לתכנית.

מדליה ועדיליון "שמע ישראל"

הברכה ששומרת על עם ישראל בכל הדורות.
החזק אותה קרוב לליבך
והענק אותה לקרוב לליבך.

השי המתאים ביותר לחג הפסח

קולקציה חדשה ועשירה של עדיליונים לחג האביב:

"עץ החיים", "איילת אהבים", "ברכות לבת", "עם ישראל חי", "אקסודוס", "צאתך לשלום", "הנשר והאירוס", "אהבת עולם"

עכשיו עדיליוני זהב ב־3 תשלומים
עדיליון זהב החל מ־150 ש"ח
עדיליון כסף החל מ־38 ש"ח

להשיג בחנויות החברה:
ירושלים: אחד העם 5, טל. 02-668105
תל-אביב: רח' מנדלי 3, טל. 03-227428
ואצל הסוחרים המורשים.

החברה הממשלתית למדליות ולמטבעות

משרד החקלאות ★ נציבות המים
★ חברת מקורות ★ מרכז השלטון המקומי

בואו ליריד לראות ולקנות

אביזרי מים לבית ולגן

בדיזנגוף סנטר

במסגרת המבצע השנתי לחסכון במים

היריד יפתח במוצאי־שבת, 9.4.87 וימשך בימים א-ה, 5-9.4.1987 כל יום בין השעות 10.00-22.00 בקומת הקרקע של דיזנגוף סנטר

ביריד יוצגו וימכרו:

★ אביזרי מים לשימוש ביתי
★ מערכות סינון וטהור מים ביתיות
★ מערכות מים לגינה
★ מערכות המטרה וטפטוף
★ אביזרי גינה
★ עציצים ושתילים
★ מוצרי צריכה שונים

תערוכת כרזות לעידוד החסכון במים

הציבור מוזמן לדיזנגוף סנטר - הכניסה חופשית

ל.ס.מ

ביום שלישי 7.4.87 בשעה 11.00
יוקרן בטלוויזיה החינוכית הסרט
„הדפוס במקצוע יצירה"

ספרי
ידיעות אחרונות

הרובע היהודי בעיר העתיקה
ירושלים

ספר מופת מן היפים והמהודרים בישראל

סיפורו המלא של הרובע היהודי, מתואר במיטב הבקיאות וכשרון־העט של בני הסמכא בנושא, בתוספת שפע מרהיב של צילומים, תעודות ומפות.
הופק עבור החברה לפיתוח ושיקום הרובע היהודי בירושלים עם השלמת מלאכת השיקום ובמלאת 20 שנה לאיחודה של ירושלים.
הספר מתאר את החפירות הארכיאולוגיות ברובע היהודי, את ההיבט הגיאוגרפי־אורבני של העיר העתיקה, את תולדות הרובע היהודי בתקופת שיא פריחתו ובשקיעתו מ־1914 עד 1967.
דגש מושם על מוסדות תורה ותפילה בין החומות, על הרובע היהודי במלחמת תש"ח ועל אגדות המהלכות סביב הרובע היהודי.
פרק נרחב בספר מתאר את שיקום הרובע, התיכנון, האדריכלות והאיכלוס.
בין המשתתפים בספר פרופ' נחמן אביגד, פרופ' יהושע בן־אריה, פרופ' יהודה קרמון, אהרון בי"ר, רמי יזרעאלי, ד"ר נתנאל לורך, ד"ר מרדכי נאור, פרופ' זאב וילנאי, דן עומר ז"ל וגיורא בסין.
העורך: מרדכי נאור, המעצב: נתן קרפ.
בספר 544 עמודים על נייר כרומו משובח, בתבנית 22×28 ס"מ, הכולל חמש מאות צילומים מחציתם בצבע מלא. העטיפה המקיפה את הכריכה מתארת את העיר העתיקה בציור צבעוני, מצילום אויר, משנות העשרים.
מחיר הספר 98 ש"ח

עד 31.5.87 - 85 ש"ח בלבד

שלח נא את הספח או טלפן ומסור את פרטי כרטיס האשראי שלך
03־621064-5 והספר ישלח אליך בדואר

לכ' ידיעות אחרונות ת.ד. 37744 תל־אביב 61376
נא לשלוח אלי את הספר המיוחד "הרובע היהודי" רצ"ב המחאה/המחאות דואר בסך 85 ש"ח
פרטי ______ משפחה ______ טלפון ______
כתובת ______ מיקוד ______
בתוקף עד 31/5/87

פרשת השבוע
ויקרא
מאת מנחם בקר

„ויקרא אל משה..." (א', א')

על דברי הכתוב בפתח הפרשה מעיר רש"י: „לכל דיברות ולכל אמירות („לכל פניית ה' למשה בלשון „וידבר ה'" או „ויאמר ה'") ולכל ציוויים קדמה קריאה („קריאת ה' למשה). יכול („שמא נחשוב) אף להפסקות (שבין עניין לעניין, המסומנות בחומשים באות ס' או פ') היתה קריאה? תלמוד לומר: „וידבר" – לדיבור („לפני דיבור מיוחד, ולפני אמירה או ציווי) היתה קריאה, ולא להפסקות (שבין העניינים). ומה היו ההפסקות משמשות? ליתן ריוח („פנאי, שהות) למשה להתבונן בין פרשה לפרשה ובין עניין לעניין".

לכאורה, יש כאן מקום לשאול: לשם־מה נזקק משה להפסקות „בין פרשה לפרשה ובין עניין לעניין"? הרי הקדוש־ברוך־הוא היה יכול להאציל על משה כוח רוחני מיוחד, שבעזרתו יגיע מיד להתבוננות הדרושה לו בין הפרשיות ובין העניינים הנלמדים, בלי הפסקת זמן כלשהי?

אלא – אומרים חכמי ישראל: ההפסקות שהיו במסירת התורה למשה באות ללמדנו, שלא יסמוך אדם על חריפות שכלו ועלילות מוחו; ואל ייתפס למחשבה שהוא חריף ומהיר לתפוס דברים בקלות יתרה ובלא מאמצים מיוחדים. המציאות מוכיחה, שהרבה תקלות ושגיאות נובעות מפזיזות־יתר ומביטחון מגוזם של האדם במחשבה, בדיבור ובמעשה. ממנהגו של משה רבינו יש איפוא ללמוד את הנחיצות לעשות הפסקה בין פרשה לפרשה ובין עניין לעניין, כי הפסקות אלו הן חלק בלתי נפרד מתהליכי הלמידה והתפיסה.

„נפש כי תחטא ומעלה מעל בה' וכיחש בעמיתו..." (ה', כ"א)

מעירים כאן חכמי ישראל: רבים בזמן הזה, המכנים עצמם „מתקדמים", סבורים משום־מה שבעולם המודרני אין עוד חשיבות לקיום מצוות שבין אדם למקום, והעיקר בעיניהם הוא להרבות במצוות ובמעשים טובים בתחום שבין אדם לחבירו. אולם המציאות היומיומית מוכיחה בעליל, שאנשים המזלזלים במצוות שבין אדם למקום אינם דבקים לאורך ימים גם במצוות שבין אדם לחבירו, ובסופו של דבר מאבדים את המצפן הפנימי, המנחה אותם להיטיב עם הזולת בכל הזדמנות.

רמז למציאות זו מצינו בכתוב הבא: „נפש כי תחטא ומעלה מעל בה' וכיחש בעמיתו" – אם האדם סוטה מדרך הישר ואינו נמנע מלמעול מעל בה' בסופו של דבר הוא יורד שלב נוסף בהידרדרות המוסרית שלו ומגיע למדרגה של „וכיחש בעמיתו"; כי אין להפריד בין מצוות שבין אדם למקום למצוות שבין אדם לחבירו. שכולן מרועה אחד ניתנו ולתכלית אחת נועדו...

ממדרשי חז"ל

„אדם כי יקריב מכם קרבן לה'" (א', ב')

אמר רבי ברכיה: אמר לו הקדוש־ברוך־הוא לאדם זה: אדם? יהא קרבנך דומה לקרבנו של אדם הראשון, שהיה הכול ברשותו („שכל בעלי־החיים שבעולם היו שלו, שהרי היה יחידי בעולם כולו), ולא הקריב מן הגזילות ומן החמסים. אף אתה לא תקריב מן הגזילות ולא מן החמסים („מבעלי־חיים שנגזלו ונחמסו מן הזולת).

„והביא את הפר אל פתח אוהל מועד"... (ד', ד')

אמר רבי יצחק: משל לאוהבו של מלך, שכיבדו בדורון („שכיבד את המלך במתנה) ובקילוסין נאה („בדבר־שבח ותהילה).

אמר המלך: הניחו אותו על פתח־פלטין („שימו את המתנה של אוהבי בפתח־הארמון); כל מי שייצא ונכנס, יהא רואה אותו!

כך „והביא את הפר אל פתח אוהל מועד" („כיוצא בכך מביא הכוהן הגדול את פר החטאת ומתוודה עליו בפתח אוהל מועד).

חסידים מספרים

תורה מפוארה בכלי מפואר

מעשה בדרשן נודע, שהבריות היו מרננים אחריו שמרבה להתרועע עם חוגי ה„משכילים", הפורקים מעליהם עול תורה ומצוות, ושאין הוא נאה מקיים כפי שהוא נאה דורש.

פעם הגיע אותו דרשן לעיר בריסק, שבה ישב על כסא הרבנות הגאון רבי חיים סולובייצ'יק (1853 – 1918). וכשנודע לרבי חיים על התנהגותו המפוקפקת של אותו דרשן, הורה בתקיפות לראשי־הקהל, שלא יניחו לאורח לדרוש בבית־הכנסת הגדול שבעיר.

מיהר הדרשן להתלונן על כך אצל רבי חיים וכה אמר לו: יבוא נא רבינו לשמוע את דרשתי, וייווכח שהיא כשרה למהדרין. שכן כולה מבוססת על מובאות מן המקרא, המשנה והתלמוד; ושזורה פנינים יקרות מספרי המוסר, המקובלים בישראל מדורי־דורות. מה איפוא מצא רבינו פגם בהשמעת דרשתי באוזני הקהל בבריסק?

השיב רבי חיים בקול נרגש לאורחו: גם אם נקבל את כל דבריך כנכונים, לא נשנה דעתנו עליך ולא נתיר לך לדרוש בעיר זו, שהיא עיר של תלמידי־חכמים ויראי־שמיים. שכן עליך לדעת, שבשר שנשחט על־ידי שוחט מומחה והוכשר כדת וכדין לפי כל ההידורים והדקדוקים – הריהו טריפה גמורה, אם מתבשל חלילה בכלי פסול, שלא הוכשר כראוי...

נחיתה קשה

(המשך מעמוד 8)

אביאם. הלשונות הרעות מספרות שאביאם, אמנם לא רץ לספר לחבר'ה, אבל הוא ידאג שמי שצריך לדעת ידע ובזמן. גם העובדה שהוא בין הקצינים הבכירים הבודדים בחיל־האוויר, שאינו נוהג מטעמים עקרוניים, משירותי נהג צמוד, מעוררת לפעמים תגובות של אי־נוחות אצל קולגות, שלא נוהגים כמותו. אחרים, והכוונה למרבית האנשים בחיל־האוויר, רואים בכך המשך ברור לתפיסת הדוגמה האישית של אביאם. לדעתם, גם התפטרותו מבסיס תל־נוף, למרות הגיבוי לכאורה שלו וכה ממפקדיו, היה מעין צעד מתריס של דוגמא אישית כלפי מעלה ואקט של אחריות כלפי מטה, ממפקדי הבסיס וחייליו.

התקופה החשובה והמכריעה, ללא ספק, בקריירה המרשימה של סלע היא תקופת היותו במטה חיל־האוויר, בין השנים 80־83'. בתקופה זו היה סלע במיטבו, לדברי אנשים, שעקבו מקרוב אחרי עבודתו.

סלע הפגין, לדברי חבריו לעבודה, מקוריות ופוריות מחשבתית, בשילוב עם יכולת ניתוח לטווח־ארוך. „הוא היה באמת ראש גדול בתפקיד הזה", מספר אדם ששירת תחתיו ביחידה. „בכושר שלו להבין את כל מרכיבי המערכת ולתת להם מישקל אמיתי היתה לו יכולת חריגה מהרגיל. אין ספק שהוא הטביע את חותמו על המחשבה החדשה של חיל־האוויר".

בתקופה הנדונה היה סלע מעורב בתקיפת הכור העיראקי (יוני 81'), והמלחמה המתמרדת במחבלים בלבנון, ששיאה – מלחמת לבנון.

בחודש מרץ 1983 נסעו יהודית ואביאם סלע לארה"ב. סלע ביקש להשלים שם, בזמן קצר מאוד, כמובן, את הדוקטורט שלו במחשבים. באפריל 84', על פי פירסומים זרים, פגש לראשונה את ג'ונתן פולארד. מרגע הפגישה השתנה מסלול חייו של אביאם סלע לבלי הכר, הרחק הרחק מהנתיב שייעדו לו בחיל־האוויר מתחילתה של הדרך.

אביאם סלע, ייכנס עכשיו להקפאה. מבחינתו, מבחינת חיל־האוויר ומבחינת יועציו המשפטיים – הקפאה עמוקה ככל האפשר. לא רשמית נמסר, שהוא ישמש בתפקידי הדרכה במיכללה לביטחון לאומי ויוזמן מפעם לפעם למשימות מוגדרות במטה חיל־האוויר. באופק הלא רחוק ממתינות לו שתי ועדות בירור ישראליות ומערכת משפטית עוינת בארה"ב. מבחינתו של אביאם סלע הסיפור הזה עדיין רחוק מאוד מסופו.

לשפור השרות
משרדים חדשים...

החל מ־6 לאפריל, נשמח לקבל את פניכם במשרדינו הנוחים והמרווחים השוכנים בבנין **מגדלור,** רח' בן יהודה 1 תל־אביב.
הזמנות טלפון: 03-610 30 50.

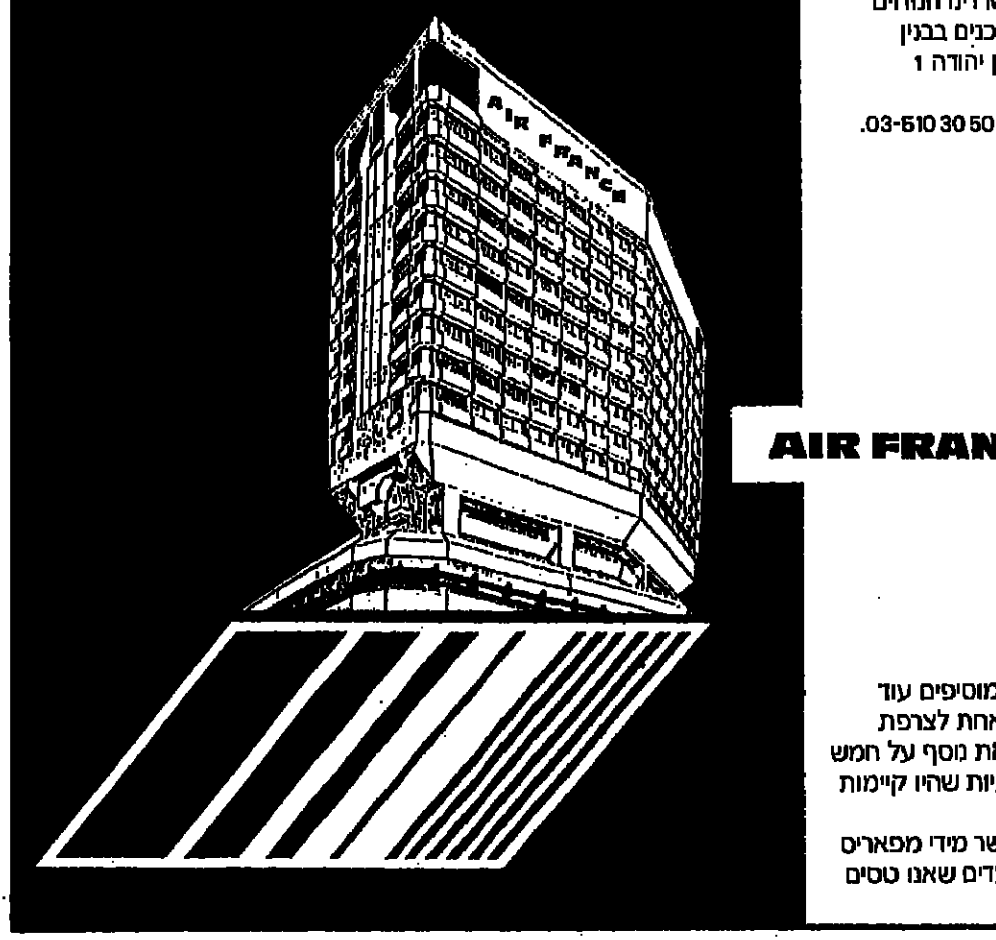

AIR FRANCE

ב־1 ליולי, אנו מוסיפים עוד טיסה שבועית אחת לצרפת כל יום רביעי. זאת נוסף על חמש הטיסות השבועיות שהיו קיימות עד כה.
עם הנחיתה, קשר מידי מפאריס אל כל שאר היעדים שאנו טסים אליהם.

בי"ס תיכון חדרה
חוגג
יובל להיווסדו

לציון האירוע יערך כנס בוגרים ביום חמישי כ"א בסיון תשמ"ז, 18.6.87, בביה"ס.
הכנס יתבסס על ערב חגיגי, שבו יתקיים מופע מתוני ביה"ס ותולדות העיר.
בוגרים, אשר לא קיבלו „מכתב לבוגר" מתבקשים להתקשר בדחיפות למזכירות ביה"ס.
כתובתנו: רח' לבאנבסקי 6, ת.ד. 3222, חדרה טל. 06-331544, 339540/41
כנס הבוגרים יערך בחסות ראש העיר
יחיאל כהנא
להתראות בכנס
הנהלת ביה"ס — הועדה המארגנת

ברכות לבביות
למכללה לסייבטולוגיה ודיאנטיקה
לרגל ההתרחבות והמעבר לכתובת החדשה:
רח' סלומון 7, תל־אביב, טל. 03-373622
עלו והצליחו!!!
מברכים
אזרחים בעד סייבטולוגיה

אגרקסקו – אגף הירקות
Carmel PRODUCE OF ISRAEL
לידיעת יצרני ירקות ליצוא
ניתן לקבל אינפורמציה על מחירים עבור ירקות ליצוא שניקנים ע"י אגרקסקו בעיסקות ים־תיכון או מחירים מיוחדים, בכל ימות השבוע ברציפות משעה 16.00 עד 7.00 בבוקר, בטלפון 03-260226.
אגף הירקות

אוניברסיטת תל־אביב
המרכז לפיתנות על שם פנחס ספיר ליד אוניברסיטת תל־אביב
ערב עיון
הבורסה ושוק ההון
עדי אמוראי – ח"כ, סגן שר האוצר.
אמיר ברנע – פרופסור, ביה"ס למוסמכים במנהל עסקים ע"ש ליאון רקנאטי, אוניברסיטת תל־אביב.
יצחק סוארי – ד"ר, ביה"ס למנהל עסקים האוניברסיטה העברית.
חיים שטטל – יו"ר הדירקטוריון של הבורסה.
מנחה:
איתן ברגלס – פרופסור, אוניברסיטת תל־אביב, יו"ר מועצת המנהלים של בנק הפועלים.
ערב העיון יערך ביום רביעי, ט' בניסן תשמ"ז, 8.4.87 בשעה 19.00 באולם אפטר בבנין נפתלי אוניברסיטת תל־אביב, רמת־אביב, תל־אביב
– הציבור מוזמן –

פתמון
מדליק הפחמים המהפכני
להשיג בכל רשתות השווק והחנויות!
טל. 04-721286

קרן פרס יו"ר הכנסת לאיכות החיים
הענקת פרסים לשנת התשמ"ח

קרן פרס יו"ר הכנסת לאיכות החיים מעניקה פרסים בשנת תשמ"ח **בסכום כולל (בשקלים) השווה ל־100,000 דולר,** בתחומים הבאים:

א. הגברת העליה, מניעת הירידה והקלת הקליטה.
ב. פעילות בשירות החברה והקהילה, ומיזוג יוצאי הגלויות.
ג. קידום שלטון החוק וערכי הדמוקרטיה.
ד. העמקת ההבנה והדו־קיום בין היהודים והערבים.
ה. שיתוף פעולה עם צרפת על מוסדותיה התרבותיים, המדעיים והאומנותיים, לשם שיפור איכות החיים והעשרת חיי התרבות בישראל.

הקרן הוקמה במטרה לטפח שיפור איכות החיים בארץ, ונועדה לעודד ולהמריץ פעילות שהחלה ויש לה המשך.
בכל תחום ותחום תפעל ועדת פרס, שתגיש המלצותיה. ההחלטה הסופית היא בידי חבר הנאמנים של הקרן.
הקרן תהיה רשאית להחליט גם על מתן מענק או מענקים.
כל אדם בישראל, וכן תאגיד או מוסד בלתי מאוגד למעט רשות מרשויות המדינה – כשיר להיות מועמד.
כל אדם כשיר להציע מועמד לקבלת הפרס. המציע רשאי להציע הצעה בעילום שם, או לבקש שזהותו תישמר בסוד.
על הזוכים בפרס תפורסם הודעה בעתונות. לא יישלחו הודעות למציעים שלא זכו בפרס.
הפרסים יחולקו בטקס שייערך במשכן הכנסת, במסגרת אירועי „יום הכנסת", בסמוך לט"ו בשבט התשמ"ח.
הצעות יש להגיש בכתב למזכירות הקרן, משכן הכנסת ירושלים, מיקוד 91999, בצירוף הנמקה, תוך 45 יום מפרסום מודעה זו.

שלמה הלל — יושב־ראש הכנסת, יושב־ראש הקרן
עמנואל רסין — גזבר־כבוד של הקרן

המכללה לחינוך ע"ש א.ד. גורדון חיפה
כוון חדש בהוראה
משרד החינוך — המחלקה להכשרת עובדי הוראה
המכללה מציעה למעונינים בהסבה מקצועית ובשילוב לימודים ועבודה
לימודי ערב הכשרת מורים
משך הלימודים ארבע שנים
תלמידים שיסיימו לימודיהם בהצלחה יקבלו תעודת "מורה מוסמך בכיר"
לקבלת פרטים נוספים יש לפנות למזכירות המכללה
● מכללת גורדון: רח' טשרניחובסקי 73 חיפה טל' 331194, 04-333197 ● קבלת קהל בימים א' – ו' בין השעות 12.30 – 08.00 ● סדרי הסעה: מהתחנה המרכזית של אגד אוטובוס מס' 26 מהדר הכרמל: מס' 25 ● בטלפון 04-334555
אפשר להשאיר הודעה 24 שעות ביממה!

חנות באילת
ברשותנו חנות 40 מ"ר באיזור מסעדות
מתבקשות הצעות לפעילות משותפת לפנות בפרטים אישיים, נסיון קודם ותחום פעילות מוצעת, ת.ד. 20014, ת"א

מכרז
מוצע למכירת במכרז
זכות בחנות למתנות + צורכי צילום + תקליטים + ספרית וידאו
במרכז מסחרי כפר שמריהו.
אין המוכר מתחייב לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר.
בדבר פרטי המכרז נא לפנות לעו"ד מ. ענבר, טלפון 03-736728.

אגודת פרדס בע"מ
רח' קפלן 8, תל־אביב
הודעה לפרדסנים
החל מהיום תחולק הלוואה לעיבוד 1987/8 (מנה ראשונה) לפרדסנים.
נא לפנות למשרדנו עם 5 צ'קים.

לחברה גדולה
דרוש אולם/דירה
בשטח של 200–250 מ"ר
בתל־אביב
לכתוב לת.ד. 109 ת"א
עבור 288

המכללה לחינוך ע"ש א.ד. גורדון חיפה
משרד החינוך המחלקה להכשרת עובדי הוראה
נמשכת ההרשמה לשנת הלימודים תשמ"ח
● מורים למחשבים
(ריכוז בבי"ס יסודי + הוראה בכתות ז'־ח')
● מורים להוראת הערבית
(בבתי"ס עבריים).
כמו כן נמשכת ההרשמה לשאר מסלולי ההכשרה
לקבלת פרטים נוספים יש לפנות למזכירות המכללה
● מכללת גורדון: רח' טשרניחובסקי 73 חיפה טל' 331194, 04-333197 ● קבלת קהל בימים א' – ו' בין השעות 12.30 – 08.00 ● סדרי הסעה: מהתחנה המרכזית של אגד אוטובוס מס' 26 מהדר הכרמל: מס' 25 ● בטלפון 04-334555
אפשר להשאיר הודעה 24 שעות ביממה!!

המכללה לחינוך ע"ש א.ד. גורדון חיפה
לרגל יציאה לחופשה
יהיו משרדי המכללה סגורים
בין התאריכים 13.4־20.4.87
● מכללת גורדון: רח' טשרניחובסקי 73 חיפה טל' 331194, 04-333197

נחושה – מושב עובדים!!!
קולט משפחות
אם אתם מתפשים שילוב של אתגר ואיכות חיים דתיים מקומכם אתנו.
משפחות מגיל 25 עד 35 עם ילדים עד כיתה ח' מוזמנות לפנות בטלפון ברוך אדמוני 051-886268; חיים מגידיש 051-885620; לחיאני מאיר 051-887442.

דרוש
מחסן
בסביבות הצק־פוסט בגודל של כ־300 מ"ר עם חניה וגישה נוחה לפריקה והעמסה
☎ 04-534311

המכללה לחינוך ע"ש א.ד. גורדון חיפה
משרד החינוך המחלקה להכשרת עובדי הוראה
נמשכת ההרשמה להכשרת מורים לשנת הלימודים תשמ"ח
המסלולים
● גננות עקב הדרישה הצפויה במערכת החינוך יורחב המסלול (במכללה גן מדגים).
● מורות לגיל הרך (כיתות א'־ב').
● מורות לכיתות ג'־ו'.
● מורים לחטיבת הביניים במקצועות המתמחות מקרא, ספרות, היסטוריה, לימודי א"י.
● מורים לחינוך מיוחד.
● מורים לאנגלית (יסודי וחטיבת הביניים)
● מורים לטבע (יסודי וחטיבת ביניים).
● מורים למחשבים (ריכוז בביה"ס יסודי + הוראה בכתות ז'־ח')
● מורים להוראה הערבית בכיתות היסוד ובחטיבת הביניים
● הכשרה לבוגרי אוניברסיטאות ואקדמאים.
● מכינה פדגוגית למשוחררי צה"ל החסרים תעודות בגרות.
לקבלת פרטים נוספים יש לפנות למזכירות המכללה
● מכללת גורדון: רח' טשרניחובסקי 73 חיפה טל' 331194, 04-333197 ● קבלת קהל בימים א' – ו' בין השעות 12.30 – 08.00 ● סדרי הסעה: מהתחנה המרכזית של אגד אוטובוס מס' 26 מהדר הכרמל: מס' 25

המכללה לחינוך ע"ש א.ד. גורדון חיפה
משרד החינוך המחלקה להכשרת עובדי הוראה
המכללה מודיעה על המשך הרשמה להשתלמויות מורים בתחומים הבאים:
● השתלמויות מורים להסמכה בכירה
● השתלמויות גננות להסמכה בכירה
● השתלמויות מורים לחטיבת הביניים לרישיון הוראה לכיתות ז'־ט'
● השתלמויות מורים לחינוך מיוחד
● השתלמויות מורים בפדגוגיה מתקנת ליקויי קריאה וחשבון **
● קורסים מגוונים לגמולי השתלמות
פרטים והרשמה: במזכירות המכללה אצל הגברת צופיה צימרמן בימים א'־ה' בין השעות 14.00־18.00
● מכללת גורדון: רח' טשרניחובסקי 73 חיפה טל' 331194, 04-333197 ● קבלת קהל בימים א' – ו' בין השעות 12.30 – 08.00 ● סדרי הסעה: מהתחנה המרכזית של אגד אוטובוס מס' 26 מהדר הכרמל: מס' 25 ● בטלפון 04-334555
אפשר להשאיר הודעה 24 שעות ביממה!!

עצמאי + לקוחות רבים בענף המזון
מעוניין בשיווק בלעדי לדברי מזון
רמלה, לוד והסביבה
רכב מסחרי + מחסן גדול
☎ 08-242979

דרוש
שותף
לשטח מחסן של כ־500 מ"ר
☎ 04-532840

ספרי הלימוד של האוניברסיטה הפתוחה
יוצגו ביריד הספרים הבינלאומי ה-13 בירושלים
דוכן מס. 350

האוניברסיטה הפתוחה מציעה: לימודים לתואר בוגר B.A.
בי"ס לטכנולוגיה, השתלמויות למורים ומנהלים,
בית ספר לשפות, בית ספר להורים, מיגוון קורסים בתחומי המחשב.

THE LONDON SCHOOL OF JEWISH SONG
מקהלת פרחי לונדון

★ המנצח: יגאל צליק "פרחי לונדון" עם 19 מ"פרחי ישנים וחדשים" במבחר שירים
★ 2 הופעות בלבד! ישיבה נפרדת

בניני האומה, ירושלים חול־המועד פסח, יום רביעי, ט"ז ניסן, שעה 21.00
חול־המועד פסח, יום חמישי, י"ז ניסן, שעה 20.30

אביב הגיע פסח בא
ולנו מחכה עבודה רבה
אני את הכלים מכשירה
בעלי מבריק את הריצפה
את התריסים הילדים מנקים
לסלון ולשטיחים

אחים ראובני
דואגים
וחג שמח מאחלים

ניקוי בדי ריפוד ושטיחים
03-5054052
895817

קו פתוח

רופאי מחלקת היולדות והפגיה של ביה"ח אסותא ישיבו טלפונית לשאלות הציבור בנושאים הבאים:

- הרדמה אפידורלית
- לידה טבעית
- לידה מכשירנית
- לידה פרטית
- בדיקות מי־שפיר
- טיפול נמרץ ילודים
- מכשור מתקדם במחלקת היולדות והתינוקות.

זכרו!
בביה"ח אסותא ניתן ללדת ללא תשלום על חשבון הביטוח הלאומי.

המבצע המיוחד יערך ביום א' 5.4 בין השעות 18.00-19.00
טל: 03-235910
03-243467
03-240185

אסותא חדש

קבוץ דן
מארגן קבוצת צעירים למטרות קליטה

צעירים רציניים שמחפשים איכות חיים ואתגר אישי יכולים לפנות בצרוף תולדות חיים לפי הכתובת ד. קליטה קבוץ דן ד.נ. גליל עליון מיקוד 12245.

יתקבלו מועמדים בוגרי י"ב כתות ולאחר שרות צבאי מלא, בין הגילים 24–30 (כולל משפחות ללא ילדים).

הסתדרות מדיצינית הדסה
מציעה למכירה
ציוד משומש
לפי המפורט להלן

1. 29 עגלות לחלוקת אוכל (עם קרור וחמום) כ־30 מגירות.
2. מכונות נקיון (פוליש, שאיבת אבק, מים).
3. מיטות בית חולים.
4. 3 מיטות עם מנוע חשמלי.
5. אלונקות.
6. כלי אוכל שונים (תבניות, מגשים ועוד) מאלומיניום ונירוסטה.
7. שטיח 6x6 מטר בערך.

את הציוד הנ"ל ניתן לראות בימים א'–ה', יש לתאם טלפונית עם מר יוחנן ספיר טל. 02-446682.

האוניברסיטה הפתוחה

בית הספר לשפות
המחלקה לאנגלית

מודיעה על הרשמה
לקורסים אינטנסיביים
אנגלית — שיחות

מטרת הקורסים לפתח מיומנות תקשורתית – האזנה, דיבור, שיפור יכולת הבנת הנקרא.

משך כל קורס ששה שבועות.

הקורסים יפתחו ב־10 במאי 1987 וימשכו ששה שבועות, בימים א'–ה' בין השעות 08.45–13.15, בתל־אביב.

מועדי ההרשמה: בימים א', ב', ג' (5–7 אפריל 1987) בין השעות 09.00–16.00. בימים ד', ה' (8–9 אפריל 1987) בין השעות 09.00–14.00. במשרדי המחלקה לאנגלית, האוניברסיטה הפתוחה, רח' קלאוזנר 16 רמת־אביב.

הנרשמים יעברו במקום מבחן מיון ובייעוץ עם הסגל האקדמי ישובצו לקבוצות לימוד ברמה המתאימה. התהליך כולו, כולל הרשמה בפועל ימשך כשעתיים.

לעובדי חינוך והוראה – הקורסים מוכרים ע"י משרד החינוך, ומזכים את הלומד בנקודות גמול.

קורסים נוספים, רגילים ואינטנסיביים, יפתחו בספטמבר 87. מועדי ההרשמה יפורסמו במועד מאוחר יותר. פרטים נוספים ניתן לקבל בטלפון: 03-422626, 03-423857, בימים א'–ה', בין השעות 09.00–15.00.

„אגן" יצרני כימיקלים בע"מ אשדוד
ת.ד. 262 ☎ 055-47211

מכירת רכב

החברה מציעה למכירה את המכוניות הרשומות מטה.

1) „סובארו" 1.600 דיזל, סטיישן כולל מזגן (אחרי אוברול מנוע) מס' 43-845-53.
2) „סובארו" 1.600 דיזל, סטיישן כולל מזגן. מס' 53-815-46.
3) „פג'ו" 305 (יד שנייה) מס' 81-021-74.

★ העברת הבעלות על חשבון הקונה.
★ את הרכבים ניתן לראות בחצר המפעל [illegible] ראשון 5/4/87 עד יום חמישי 9/4/87 משעה 07.00 עד שעה 16.00.
★ הצעות בצירוף המחאה בנקאית לזכות חברת „אגן" בע"מ אשדוד, בסך 10% [illegible] להגיש לא יאוחר מיום חמישי 9/4/87 עד שעה 10.00 [illegible]

אין החברה מתחייבת לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או כל הצעה שהיא.

למכירה נולי אריגה של אתא
ריטי צרים, ריטי רחבים, זאורר צרים, זאורר רחבים, עם חלקי חילוף ומסרקות ועוד פריטים שונים

המעוניינים יפנו במקום בימים 7, 8, 9, 10 לאפריל במפעלי אתא קרית־אתא בין השעות 09.00–14.00
לפרטים בטלפון: **04-458202** לבקש את אבי

למכירה או להשכרה
מבנה מפעל „תבוח" לשעבר
באזור התעשיה עפולה עלית
שטח בנוי כולל משרדים כ־8000 מ"ר
שטח קרקע 43,000 מ"ר (הקיבוץ מלא)
להשכרה אפשרי גם בחלקים
[illegible]
במשרד טל. 06-[illegible]
בבית טל. 06-[illegible]

אל"י — האגודה להגנת הילד
נפתחות קבוצות הורים
(עזרה להורים בהתמודדות עם בעיות מבלי לפגוע בילדיהם)
ניתן לפנות: בימים א'–ה' [illegible] 61070 [illegible] 430

תעשיות דרימיקס (ישראל) בע"מ
מציעה למכירה
3 גוררי מק LS WS 784
1 משנת 1983 ו־2 משנת 1984
את הגוררים אפשר לקנות [illegible] או עם אמבטיה עגם דגם 110 1981 או פלטות מכולות נצר סירני
בדבר פרטים לטלפן 03-9712490

MONT BLANC
THE ART OF WRITING

יוקרתי
המתנה שראוי לקבל...

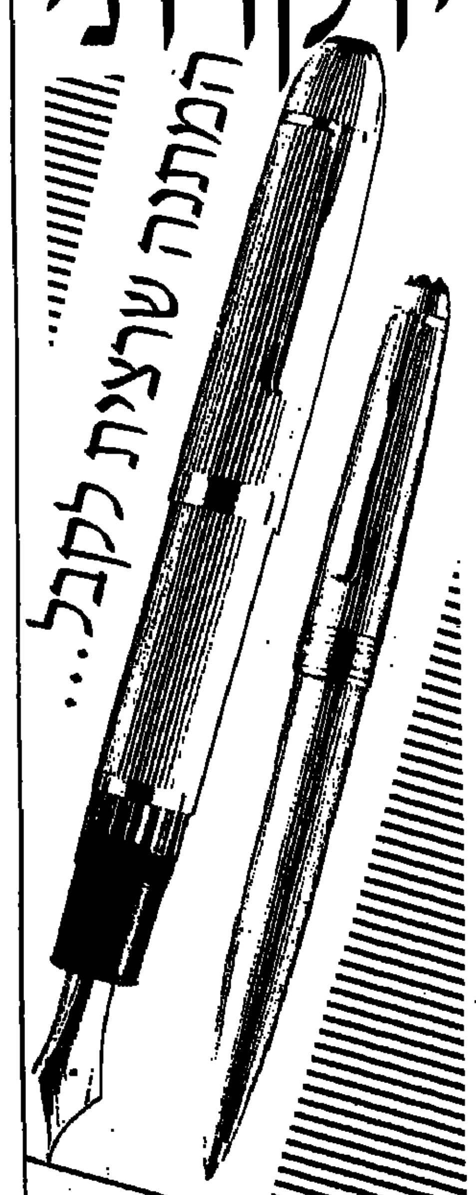

להשיג בחנויות המובחרות ברשת המשביר לצרכן והמשביר המרכזי.
להזמנות מסחריות טל' 03-830591

פרסום שלומי

בתי זיקוק לנפט בע"מ
ת.ד. 4, חיפה 31000

מכרז למכירת טובין

מכרז למכירת מכוניות מס' 2/87 א'

רכב משומש	שנת ייצור	רשיון בתוקף עד:
1. טנדר דודג' D-200	1977	25.07.87
2. טנדר דודג' D-200	1979	29.04.87

מכרז למכירת מנופים משומשים מס' 2/87 ב'

1. מנוף JONES דגם KL66 גלגלי גומי + חשוקי פלדה זרוע מכנית (HK-19), עומס מכסימלי להרמה – 6 טון. שנת ייצור 1957 במצב עבודה.
2. מנוף BUCYROS זחלילי עם זרוע מכנית (HK-15), עומס מכסימלי להרמה: 4 טון שנת ייצור 1944, במצב עבודה.

מכרז למכירת ציוד משומש מס' 2/87 ג'

1. מכונת הברגות "TOLEDO" ל־"2 הברגות בברגים ובצנורות.
2. שמן משומש מסוגים פז טורבין 68 M, 46-M.
3. גלילי גז H2S מלאים 70 ק"ג ו־50 ק"ג.
4. מכונות כתיבה, מכונות חישוב ומחשבי כיס
5. ארגזי פח לאחסון מזון יבש
6. קערות פלסטיק לסלטים ולפתניות חרסינה
7. מכונת סודה 1 פזה, 1 כ"ס.
8. 2 מכונות להתזת בטון
9. 2 מכונות להתזת חול

* את הרכב והציוד ניתן לראות וכן לקבל את טפסי המכרז ופרטים נוספים בבתי זקוק חיפה, אגף האספקות, בין התאריכים: 6.4.87 עד 9.4.98, בין השעות: 07.00-11.30.

- המועד האחרון להגשת ההצעות: 23.4.1987
- על המציע לצרף להצעתו המחאה בנקאית בשיעור של 10% מערך הצעתו למכרז.
- פרטים נוספים ניתן לקבל בטלפונים: 04-746378, 04-746267.

פרסום ספי

עיתון קלאסי בשבילך
מוסיקה
מגאזין על צלילים ואנשים

מקצועי • עכשווי • מרתק

בגליון מס' 1: אופרה בישראל – כיצד / כרמית גיא • תקליטים היסטוריים – מדוע / רם עברון • נועם שריף, חצי שנה בישראל אחרי שנתיים בגרמניה / עודד אסף • הפסנתר אתמול והיום. בעיקבות פסטיבל רובינשטיין בפילהרמונית / חנוך רון • מוצרט ודה־פונטה. לקראת ביצוע האופרות האיטלקיות של מוצרט / ישראל אובל • דביוסי בעולם הליצנים / יהודית עציון • מי באמת עיבד את "התקווה" לתזמורת / מרדכי רכטמן ואורי טפליץ • להתחיל לנגן / עצות והדרכה להורים / צבי הראל, אורי שוהם, ולי בלומנר, חוה שלגי, אהרון אלקלעי • הפוסט־מודרניזם במוסיקה / יוסי מרחיים • חידושי ג'אז בסקנדינביה / דני קרפל • רביעיית גלבוע. מוסיקה של חובבים בעמק / דוד אור • חנויות הדיסקים – נוף חדש בעיר / תמי שֶבֶק • פסח מוסיקאלי באיטליה ובגרמניה • על אי בודד, עם גדעון הוד / דני אורסתיו • תחזית ארועים ובחרים לחודש הבא / יואב אלון.

להשיג בחנויות הספרים ודוכני העיתונים במחיר 7.5 ש"ח
מבצע הכרות חד־פעמי למנויים. פרטים בגליון מס' 1.

ליבסוהן

בקרוב בחולון
ערוץ 4 CHANELL

ירושלים יריד הספרים הבינלאומי
THE JERUSALEM INTERNATIONAL BOOK FAIR

עירית ירושלים המחלקה לתרבות אגף הספריות העירוניות | משרד החינוך והתרבות האגף לתרבות ולאמנות והיחידה לספריות | ארגון ספרני ישראל אס"י | ארגון ספריות מיוחדות לישראל, אסמ"י | מרכז ההדרכה לספריות ציבוריות

„יום הספרן"

יתקיים במסגרת יריד הספרים הבינלאומי, בבנייני האומה בירושלים ביום שלישי, ח' בניסן תשמ"ז 7.4.1987
ספרנים מספריות בתי־ספר, ציבוריות, אקדמיות ומיוחדות מוזמנים לכנס
דלתות היריד יפתחו לספרנים בשעה 9.30, הכנס יתקיים באולם אוסישקין.

9.30 רישום
10.30 ברכות
11.00 הרצאה מר אורי חנני:
„עידן המידע – תהליכים, אפשרויות וסכנות"
11.45 הענקת „פרס ברנשטיין" לספרנים המצטיינים
12.00 סיור ביריד

מחיר כרטיס כניסה ליריד 3 שקלים; את הכרטיסים ירכשו המשתתפים בכניסה ליריד. הכנס יפתח בשעה 10.30 בדיוק, דלתות האולם בקומה א' יפתחו בשעה 10.25.

ברכה מיוחדת
לבית הספר לספרנות וארכיונאות, החוגג את שנת ה־30 להיווסדו
למרכז ההדרכה לספריות ציבוריות, החוגג את שנת ה־20 להקמתו

בזק החברה הישראלית לתקשורת בע"מ

החלפת חלק ממספרי הטלפון
בחולון
המתחילים בספרות 85

מספרים אלה יהיו מעתה בני שבע ספרות.

השינוי מתבטא בביטול הספרה הראשונה **8**

ובמקומה יש לחייג **50**
בשאר הספרות לא חל שינוי.

דוגמא: המספר הקודם – 853222
יהיה מעתה – **50**53222

המתקשר למספר שהוחלף יקבל מענה מוקלט המסביר את מהות השינוי.

חברת בזק מבקשת מהמנויים שמספריהם הוחלפו לנצל את מכסת 50 השיחות שהוענקה להם ללא תשלום כדי להודיע על השינוי לבאים איתם בקשרי טלפון.

שינוי זה הוא שלב בפיתוח מערכת הטלפון בחולון והפעלת מרכזת ספרתית חדשה.

מחלות לב? ראומטיזם?
לחץ דם?
בואו לשמוע את הפרופסור מהונגריה.

אופיר טורס שמחה להזמין את הקהל הרחב להרצאתו של
Prof. Hankiss
מהונגריה בנושא שיטות טיפול חדישות הנהוגות עתה במעיינות המרפא בהונגריה ובאירופה, במחלות לב, ראומטיזם, טיפולי יופי, אורטופדיה, לחץ־דם ועוד.
פרופ' הנקיס הוא מומחה ידוע־שם באירופה ומשמש יועץ של בתי־חולים ומעיינות מרפא בצרפת ובעולם כולו.
ההרצאה תתקיים באודיטוריום של בית ציוני אמריקה בת"א (רח' פריש 1) ביום רביעי ה־8/4/87 בשעה 17:00 בדיוק.
הכניסה לקהל חופשית. נא לדייק!
פרטים נוספים ניתן לקבל אצל גב' מדלן באופיר טורס, בטל': 200184, 209746, 03-209755.

אופיר טורס
[illegible]

מבצע לפסח
10 תשלומים שווים
brother טורבו·גל
המיקרוגל הראשון בעולם המבשל, אופה ומשחים - בו זמנית!!!
אושר ע"י מכון התקנים האמריקאי והישראלי

עכשיו, יותר מתמיד: כדאי לקנות את 'טורבוגל' –
תנור פלא מתוצרת BROTHER. 'טורבוגל' הינו תנור מיקרוגל משולב המאפשר בישול והשחמה בו זמנית. תכונה זו חיונית להשגת תוצאות מעולות – המזון מתקבל עסיסי, מושחם ופריך מבחוץ ותוך שמירה על ערכו התזונתי על המזון. וזה עוד לא הכל, 'טורבוגל' מאפשר בישול בכלי מתכת, אפיית כל סוגי העוגות והמאפים; והכל – באיכות ללא תחרות.
קפצו על ההזדמנות: 'טורבוגל' – תנור הדור השלישי בטכנולוגיית מיקרוגל יכול להיות שלכם כבר היום...
לבעלי כרטיסי אשראי – ויזה, ישראכרט, דיינרס קלאב.

חינם! [illegible]

★ עלון אינפורמטיבי
★ מועדון יחודיים ללקוחות

brother
עלה על הגל עם brother טורבו־גל
להשיג בחנויות מוצרי החשמל המובחרות

שפות והשכלה תיכונית | למד והשכל | קורסים וה...

חי אוהב לכמוד ?

בתיכון תיל"ם תאהבו ללמוד. כי בתיכון תיל"ם לומדים בכיף (ובאווירה מדליקה)!
אם אתם בוגרי כיתות ח', ט', י', נפתחה עבורכם ההרשמה לשנה"ל הבאה:

רחוב שפירא 4 (מול בית"ר עלית) רמת גן.
לקבלת יעוץ והרשמה: טלפון - 03-723466, 731459
תיל"ם — בפקוח משרד החינוך והתרבות. לימוד חינם בכל הכיתות
המשוואה שלנו: עתיד = בגרות + מקצוע × כיף!

משרד החינוך והתרבות — האגף לחינוך התיישבותי
ת.ד. 7036 הקריה ת"א, 61070

החלה ההרשמה לבתיה"ס החקלאיים-פנימייתיים!

מעוניינים בבית ספר יחודי, באווירה כפרית, בחיי חברה עשירים במסגרת חינוכית-ערכית? זאת — ואף יותר תמצאו בכפרי הנוער ובבתיה"ס החקלאיים, שבפיקוח משרד החינוך והתרבות, האגף לחינוך התיישבותי.

בתי-הספר מציעים לך:
- אפשרות להגיע לתעודת בגרות מוכרת ע"י מוסדות ההשכלה הגבוהה
- מיגוון מגמות, מסלולים ורמות במקצועות העיוניים והטכנולוגיים, עפ"י נטייתך ויכולתך, תוך שימת דגש על לימודים משולבים של מדעי החיים והחקלאות (לימודים עיוניים, מיחשוב והתמחות במשק החקלאי).
- חוגי העשרה ומערכת עניפה של שיעורי עזר ויחס אישי.
- אפשרות לקבלת מילגות על פי אמות מידה מקובלות.

ברוב בתיה"ס פועלת גם חטיבת ביניים, המקיימת לימודים עפ"י תוכנית הלימודים של משרד החינוך והתרבות.

להלן רשימת בתיה"ס החקלאיים-פנימייתיים בפיקוח משרד החינוך והתרבות:

שם ביה"ס	טלפון	שם ביה"ס	טלפון
אלוני יצחק	06-389090-3	כפר הנוער הדתי (ממ"ד)	04-952022
אשל הנשיא	057-423847	כפר יחזקאל	08-220444/5
בן שמן	08-229113	כפר סילבר	051-25141-4
גננות וטכנאות נוף הדסים	03-9325933-4	מקווה ישראל (מ"מ וממ"ד)	03-842050
הודיות (ממ"ד)	053-97241	נהלל	06-566004-6
הכפר הירוק	06-796791	כנות תרבות	03-9614756
חוות הנוער הציוני	03-496166	ניצנים	051-27122
יד נתן	02-633267	כנרת	06-594385/6
	04-912242-3	כפר ישראל (ממ"ד לבנות)	055-91132
		עינות	08-474655
ימין אורד (ממ"ד)	04-842747	עין כרם	02-415787
כדורי	06-767535-7	עיירון	06-323269
כנות	055-79294	(עליה) - אמירים (ממ"ד)	03-914436
כפר בתיה - אמירים (ממ"ד)	052-445247-9	פרדס חנה	06-378117-8
כפר גלים	04-573903	שפיה	06-390750

בוגרי כתות י'-עד י' המעוניינים להרשם לאחד מבתיה"ס הנ"ל, יכולים לפנות אליהם ישירות, או למשרדי האגף לחינוך התיישבותי, בקריה בת"א, רח' ארניה 10, ת"א, טל' 03-255421.

בימי הקבלה: יום ראשון — משעה 11.00-14.00; יום רביעי — משעה 14.00-17.00.
כמו כן נקיים קבלת קהל — בלשכת מחוז הדרום, משרד החינוך והתרבות, חדר 315, בבנין רסקו, דרך הנשיאים, באר-שבע בימי שישי משעה 9.00 עד 11.00.

על הנרשמים להביא עמם: — תעודת זהות של אחד ההורים בה רשום הילד — גליון ציונים משנה זו — תלושי משכורת של ההורים (שכירים) או שומה אחרונה של מס הכנסה (לעצמאים).

המכון הספרדית לשפה

נפתחות כיתות חדשות ● 20 שנות נסיון ● מורים בעלי נסיון רב
● 7 רמות ● קורס אינטנסיבי ● קורס לשמה שנתית
● ספרדית בסטרדית קלה ● קסטות ללימוד
תקורס למתחילים מאפשר לדבר תוך 4 חודשים

מודעות לימודים והכשרה מקצועית
ראה במוסף 7 ימים שער אחורי פנימי

המכללה לחינוך ולספורט אוהלו

משרד החינוך והתרבות

לחוף הכנרת
מפעל זכרון לברל כצנלסון

א. מסלולי הכשרה להוראה

1. גננות.
2. גננות ומורות לגיל הרך
3. מורים לכיתות ג'-ו'
4. מורים כוללים לאמנות
5. מורים לחינוך גופני.

ב. השתלמויות מורים

1. לתואר: א. מורה בכיר/ה
ב. גננת בכירה
ג. מורה בכיר/ה לחינוך גופני
ד. לימודי הסבה להוראה
2. לגמול: במכללה קיימים תחומי לימוד והעשרה רבים המקנים זכות לצבירת שעות גמול.

נמשכת ההרשמה לשנה"ל תשמ"ח
הסעות מאורגנות לתלמידים מעפולה, נצרת ובית שאן

פרטים נוספים במזכירות המכללה.

- במוסד פנימיה מעולה.
- לזקוקים - מילגות ומענקים
- מועמדים מתבקשים להקדים ההרשמה

כתובתנו: המכללה לחינוך ולספורט "אוהלו" ד.נ. עמק הירדן, מיקוד 15110
טל: 06-752270, 06-750330, 06-750296

המכללה הדתית לחינוך גבעת וושינגטון

נמשכת ההרשמה לשנה"ל תשמ"ח, במסלולים:

א. מסלול לחינוך גופני לביה"ס היסודי והעל-יסודי
ב. מסלול לגיל הרך
ג. מסלול לבית הספר היסודי
התמחות לחינוך מיוחד
התמחות לאנגלית
ד. מסלול לחטיבת הביניים
התמחות מקרא ולשון

מרכז להשתלמות מורים
לתואר מורה בכיר, למורים בשנת שבתון. תכנית מיוחדת בשחיה, מוסיקה, ציור, מחול, תנועה, הוראה וכו'.

מכינה פדגוגית להשלמת בחינות הבגרות

מסלול לתואר ב.א. של האוניברסיטה הפתוחה

לקבלת פרטים וטפסי הרשמה נא לפנות למזכירות המכללה
ד.נ. שקמים 79860 טל. 055-25488

משרד העבודה והרווחה — האגף להכשרה ולהכוונה מקצועית | עירית ת"א מינהל החינוך | רשת עמל | ההסתדרות הכללית של העובדים בא"י

בי"ס מכס פיין

משלת ההרשמה למסלול התעשייתי ארבע-שנתי לנערים ונערות

מגמות הלימוד:
★ חשמל תעשייתי ותיקוני ★ אחזקה מכנית (מכונות תעשייתיות)
★ חשמל רכב ★ מכונות עיבוד: כרסום, חריטה, C.N.C
★ מכונאות רכב ★ מגמת טכנאות

★ בכל המגמות מקבלים הכשרה בסיסית במחשבים ★

★ מסלול הלימוד:
כיתות ט': כיתה פוליטכנית (כיתה כללית), הלומדים שישה ימים בשבוע.
כיתות יוד: מסלול 1 — שישה ימי לימוד בביה"ס.
מסלול 2 — שלושה ימי לימוד בביה"ס ושלושה ימי עבודה במפעל תעשייתי מוכר, בשכר.
כיתות י"א-י"ב: שלושה ימי לימוד בביה"ס ושלושה ימי עבודה במפעל תעשייתי מוכר, בשכר.
בוגרי ביה"ס התעשייתי הארבע שנתי זכאים לתעודת מקצוע ממשלתית ותעודת בי"ס שח י"ב כיתות, והאפשרות כוונה למכינה בבתיה"ס לטכנאים והנדסאים.

★ ההרשמה: פרטים והרשמה במשרדי ביה"ס בימים: א'-ה' 08.00-13.00, 08.00-10.00
כתובת: ת"א, דרך פ"ת 130 (מול הקריה), טל. 217236 - 217233

מושב ניצני עוז

מעוניין לקנות:
1. 200 טון חציר אספסת
2. 200 טון חציר דגן שבולת
3. 300 טון קש חיטה
בהצעות נא לפנות לטלפונים 053-688177 בבוקר, 053-688062 בערב

למכירה בקרית אריה בפתח תקוה
שטח לתעשייה 20,000 מ"ר
☎ 053-28208

אגרקסקו — החברה ליצוא חקלאי
Carmel PRODUCE OF ISRAEL

מודיעה

שבחול המועד פסח לא תתקיים קבלת קהל באגף החשב

מחצבות פיוניר (ישראל) בע"מ

הצעה למכירת כלי רכב

מחצבות פיוניר (ישראל) בע"מ, מעוניינת לבדוק את האפשרות למכירת כלי הרכב הבא:
GMC (ג'ימי) שנת יצור 1979 מס' רישוי ... את הרכב ניתן לראות בחניון של משרדי החברה, בבנין "אבגד", ברמת-גן, רח' ז'בוטינסקי 5 ולפנות לשלמה, בקומה 16, החל מיום ראשון 5.4.87 ועד ליום ששי, 10.4.87, בין השעות 9.00—16.00.
הצעות ניתן להגיש במקום, לשלמה, במעטפה סגורה, בצרוף המחאה בנקאית בגובה של ... מערך ההצעה, עד ליום ששי, 10.4.87 בשעה 12.00.
על הקונה להעביר בעלות ביום קבלת הרכב, והתשלום עבור אגרת הבעלות יחול על הקונה.
אין החברה מתחייבת לקבל ההצעה הגבוהה ביותר או כל הצעה שהיא.
אם תתקבל הצעה כלשהי, תמסר על כך הודעה מפורשת.

מוצע בזה למכירה רכב כדלקמן:

1 פג'ו 504 אוט', עם מזגן	1983
1 פג'ו 305	1982
1 פג'ו 305	1983
2 פיאט ריטמו (5 דלתות)	1983
1 פיאט 127	1982
1 פיאט 127	1983

את הרכב ניתן לראות החל מיום א' 5.4.87 עד יום ג' 7.4.87 בין השעות 9.00-13.00, בחניון הבנק רחוב רמח"ל 5, ת"א.
הצעות יש להגיש ע"ג טופס (שאפשר לקבלו בחניוננו הנ"ל), במעטפה סגורה, בצרוף המחאה בנקאית בערך של 5% מההצעה, עד ליום ג' 7.4.87 בשעה 13.00, בתיבת המכרזים במשרדנו בחניון.
אין אנו מתחייבים לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או כל הצעה שהיא.

קבוצת בנק הפועלים בע"מ

חנות בטבריה

ברשותנו חנות בלב המרכז המסחרי. מתבקשות הצעות לפעילות משותפת (לא מסעדה)

למנות בפרטים אישיים, נסיון קודם ותחום פעילות מוצעת, ת.ד. 20016, ת"א

ביתן לזוג המחירה
להשכרה
400 מ"ר + גלריה + טלפונים
בריקה מיד ביום: 03-340587

הסדנא

ללימודי תפירה, רקימה וטלאים
התחלת קורס תפירה
ערב 6.4.87
בוקר 26.4.87
ההרשמה בימים א'-ד' 12.00—9.00, 19.00—17.00
יהושע בן נון 33 ת"א
טלפונים: 03-446613, 03-5461552

לפסח
מכירה מיוחדת ...
אופנת רוח אדם ...

למכירה
מפעל לעיבוד שבבי — לא פעיל
1/3 דונם, 850 מ"ר מבנה
אזור התעשייה הישן נתניה
☎ 04-978033

הלוח הכללי | הלוח הנפוץ ביותר | טלפון 261211

טמפו

לטמפו תעשיות בירה בע"מ — חולון

דרושים

** לבורנטים תעשייתיים — בוגרי בתי ספר מקצועיים, רצוי במגמת לבורנטית תעשייתית.
** מפעילים למכונות ניפוח — בוגרי בתי ספר מקצועיים, בעלי רקע בהידראוליקה ופנאומטיקה. הכשרה תינתן במקום.
** מפעילי מכונות הזרקה פלסטיק — בעלי נסיון בעבודה דומה.
** מחלקים — בעלי רשיון נהיגה במשאית (רצוי מעל 16 טון), נסיון בנהיגה של שנתיים לפחות.
** העבודה במשמרות

המעמדים תושבי גוש-דן יפנו טלפונית למחלקת כח-אדם טלפון 800131 מיום א' ב-09:00
סודיות מובטחת

אורט ישראל — המערכת ללימודי מבוגרים

דרושים

טכנאים, הנדסאים ומהנדסים

בנושאי: קרור ומזוג אויר

להשתלב בהוראה בפרויקט לימודי חדש בשעות אחה"צ והערב
לפרטים נא לפנות למשרדינו המחוזיים:
- משרדי מחוז חיפה: רח' שמריהו לוין 30, חיפה, טל': 684671, 666182
- משרדי מחוז נתניה והשרון: רח' ירושלים 1 נתניה, טל': 615372, 332727.
- משרדי מחוז ת"א: רח' התבור 32, ת"א: טל': 657085, 660086.
- משרדי מחוז ירושלים: רח' דורות ראשונים 8, (סימטה מהמדרחוב) ים, טל': 226465, 223033.
- משרדי מחוז אשדוד: רח' רוגוזין 32, אשדוד, טל': 22261.

רשות שדות התעופה בישראל

רשות שדות התעופה בישראל
נמל התעופה בן-גוריון
דרושים

עובדים לעבודות פריקה וטעינת מטוסים

- הכישורים הנדרשים:
  - בריאות תקינה;
  - מגורים באיזור גוש דן;
  - נכונות לעבודה במשמרות;

מועמדים מתאימים יפנו לאגף כח אדם בבניין הטרמינל קומה ג' חדר 321, בימים א'-ג' בין התאריכים 5.4.87—7.4.87, בין השעות 09.00—13.00.

יש להביא פנקס מילואים, תעודת זהות.

משרד החקלאות — המרכז לשיתוף והדרכה חקלאית בינלאומית
משרד החוץ — המחלקה לשיתוף בינלאומי

מכרז מס' 4/87

לסיוע החקלאי של ממשלת ישראל

דרוש לתקופה של שנתיים

מומחה לגידולי ירקות

כישורים דרושים: תואר אקדמאי בחקלאות עם 5 שנות נסיון מעשי או נסיון של 10 שנים בגידולי ירקות בעיקר בתנאי שלחין. עדיפות לנסיונות בחלקות הדגמה וניסויים בגידולי הירקות השונים. יישום הידע הנרכש אצל החקלאים (הדרכה).
ידיעת השפה האנגלית על בוריה.
לפרטים נא לפנות לטל: 03-211490, 211942

למוסד ציבורי ארצי
דרושים

★ כלכלן/ית

(משרה מלאה)
בוגר כלכלה וסטטיסטיקה או מינהל עסקים
כושר הבעה בכתב ובע"פ.

★ פקידה/כתבנית

(משרה חלקית)
יכולת טובה בעבוד תמלילים
מועמדים/ות יפנו בכתב בצרוף קורות חיים תעודות והמלצות
לת.ד. 20040 תל-אביב

Tiberias Plaza
למלון פלאזה טבריה

דרושים/ות
- פקידי קבלה / קופאים
- טבחים / קונדיטור
- מלצרים/ות
- מזכירה כתבנית / עברית ואנגלית
- סגן חשב / דובר אנגלית
- סגן מנהל מזון ומשקאות

עדיפות לבעלי ניסיון מוכח
פרטים מחלקת כח אדם טל' 06-720887, 06-792240

למוסד ממלכתי גדול בתל-אביב

דרושים:

כלכלנים

דרישות התפקיד
תואר ב.א. בכלכלה
נסיון של 4-6 שנים (לפחות) לאחר שרות בצה"ל
ידע בסיסי בנושאי מחשב

המעונינים מתבקשים לפנות בכתב בצרוף קורות חיים. לת.ד. 7093 עבור מס' 541 מיקוד 61088

לנגריה באזור אשקלון דרוש
1) **נגר**
המתמחה בריהוט עץ גושני + צביעה
2) **מוביל ומרכיב.**
טלפון בעבודה 051-802686 בבית 051-802820.

לחברה למיזוג אויר דרוש:
טכנאי למיזוג אויר
בענף הרכב
נסיון 5 שנים.
טלפונים 03-5517301, 03-5520729.

לאפולו שיזות חשמל ומיזוג אוויר לרכב
דרושים
חשמלאיים ומכונאים
מקצועיים ובעלי נסיון.
03-809620

למפעל סריגמיש
דרושים:
1. עובדת למחסן
2. בחור יוצא צבא
לעבודה בחודר גיזרה הכשרה במקום.
לפנות: למשרה מס' 1 לאבי/דני
למשרה מס' 2 רח' ראם (פינת בן אביגדור) ת"א 03-332214

למשרד האדריכל דוד דח-מאיו
דרוש
אדריכל פנים
בעל ניסיון ויכולת בניהול פרוייקטים

בדבר פרטים יש להתקשר לטלפון 732076, בין השעות 08.30-14.30

לחברת "משב"
- ★ טכנאי קירור ומיזוג אויר מוסמכים.
- ★ חשמלאי למיזוג אויר
לפנות לטלפון: 03-804974, 03-5562917

לחברה גדולה
דרושים
נציגי/ות מכירה
למדית פרסום חדישה
- בעלי הופעה ייצוגית ואמינה
- כושר התמדה והבנה במדיות הפרסום
- רווחים גבוהים למצליחים
תינתן הכשרה מקצועית
לקביעת ראיון טלפון 03-612111

למפעל לאלקטרוניקה העוסק בפיתוח וייצור מוצרים ברמה צבאית

דרושים

★ מבקרי איכות

לביצוע בדיקות ויזואליות של כרטיסים מודפסים לפני ואחרי הלחמה.

כישורים הכרחיים:
- ★ הכרה של מפרטים צבאיים העוסקים בחומרים ובטיב עבודה.
- ★ קריאת שרטוטים וסימוני רכיבים צבאיים.
- ★ נסיון מוכח של שנתיים לפחות.

נא לפנות בכתב לת.ד. 43159 תל-אביב מיקוד 61430

למחלקת הנהלת חשבונות של מוסד ציבורי

דרוש/ה

מנהל/ת חשבונות
סוג 2

לפנות, החל ביום א', אל שושנה טל. 295096 (03)

למוסד ציבורי

דרוש/ה

פקיד/ה

הכישורים הדרושים:
השכלה תיכונית מלאה. נסיון של 1-2 שנים בעבודות משרדיות.
רצוי נסיון בעבודה ליד מסוף.
הדרגה:
י"ד-ט"ו של חדירוג האחיד.

נא לפנות בכתב, בצירוף קורות חיים, לת.ד. 7019, תל-אביב 61070 ולציין על המעטפה, "עבור פקיד/ה" — עד יום א' 12.4.87.

למוסד ציבורי בת"א
דרושה

ספרנית

ל-4 ימי עבודה מלאים בשבוע
- ★ ידיעה יסודית בשפה העברית ושפה לועזית נוספת.
- ★ התמצאות בספרים.
- ★ מגורים באזור גוש-דן.

לטלפן אך ורק ביום א' 8:00-18:00
03-257321 קו פנימי 296

לחברת שיווק ארצית

דרוש

איש מכירות

לאזור ירושלים

- ★ נסיון מוכח במכירות למתאימים מובטח:
- ★ רכב צמוד + שכר הולם

נא לפנות בכתב יד לת.ד. 33642 ת"א

ספרי מרכז להפצת הספר העברי
... חיפה. רח' החלוץ 16 חיפה 33102
דרושים
1. מנהלת חנות לעבודה מפוצלת
2. סוכן עם רכב מסחרי.
בעלי נסיון מתבקשים לפנות בכתב יד לכתובת הנ"ל

דרוש/ה
אופטיקאי/ת
בעל/ת נסיון
לאופטיקה ומרשות מגע בינלאומית
טל' 03-248213

קירור ציון
דרוש
טכנאי קירור
לבעל נסיון ... שנות נסיון
03-720459

לקיבוץ נגבה
דרוש/ה
מורה טוב/ה
לשנת תשמ"ח לכיתה ג'
בבוקר 051-21914
אחרי-צהריים 051-21748, 051-21708

מנהל עבודה מנוסה
לבית יציקה למתכות אל-ברזליות
במ'ברק
טל: 03-776081-2
גבי כרמל
— סודיות מובטחת —

- אוהב/ת כסף?
- אוהב/ת אתגרים?
- אוהב/ת לעבוד בשעות גמישות?

משרד פרסום בשרון מחפש
רוכשי מודעות
בעלי נסיון + רכב לפרויקטים חדשניים
טלפון: 052-447371

הסתדרות הצופים העברים בישראל
הנהגת דן — רמת גן
דרושים
- ★ מרכזים לשבטים
בוגרי תנועת הצופים ובעלי נסיון בהדרכה.
- ★ מדריכים לשכבות הבוגרות
בוגרי תנועת נוער ובעלי נסיון בהדרכה
לפרטים נוספים: 03-741503, 03-304422
לבקש את מיכל נחום

לטמפו תעשיות בירה
סניף באר שבע
דרושים
- מפקח מכירות
- מקיף התחשבנות
סודיות מובטחת

לחברת יצוא/יבוא בתל-אביב
דרושה
מזכירה מעולה
למחלקת מכירות
כישורים: עברית, אנגלית על בוריין
עדיפות למשפלת טלקס ומעבד תמלילים.
לפנות בכתב יד לת.ד. ... תל-אביב

נציבות שירות המדינה
מודיעה
על מכרז פומבי קיבוצי מס' מק/4/87
למשרות

מפקחי/ות מס
באגף מס הכנסה ומס רכוש
בתחום השומה ושומת ניכויים

* אזור ת"א והמרכז (נתניה, כפר סבא, תל אביב, גוש דן, רמלה, פתח תקוה פשמ"ג, רחובות). (64 משרות)
* אזור הצפון (צפת – 2 משרות בניכויים, 1 בשומה נצרת – 2 ניכויים)
* אזור הדרום (באר שבע – 1 משרה בניכויים, אשקלון – 2 בשומה)

המשרות הן בדרגות ט"ז–י"ז 1 של הדירוג האחיד או 7–4 בדירוג האקדמאים במדעי החברה והרוח, כן משולמת תוספת שכר בשעור של 30% המהווה הטבת שכר מיוחדת לעובדי מסים.
מועמדים בעלי רישיון ישראלי לראיית חשבון שיסיימו את הקורס ואת תקופת הנסיון כהצלחה ישובצו בדרגת 7 בדירוג האקדמאים במדעי החברה והרוח, ריטרואקטיבית מיום סיום הקורס.
דרישות המשרה:
א. תעודת בגרות, יועדפו מועמדים שסיימו בחינות ביניים בראיית חשבון, או תלמידי האוניברסיטה בחשבונאות, כלכלה או משפטים.
ב. עדיפות לבעלי ידיעות ברמה של סוג 2 בהנהלת חשבונות מטעם משרד העבודה והרווחה.
ג. ידיעת שפות מהמדוברות בארץ.
ד. כושר קיום קשר נאות עם קהל, כושר ניהול משא ומתן.
המועמדים יידרשו לעמוד במבחנים בכתב ובעל-פה.
מועמד שייבחר ייצא לקורס מרוכז אשר יימשך כ־5 חודשים, בתנאי פנימיה, ולאחר מכן לתקופת התמחות.
המועמדים שיסיימו את הקורס בהצלחה ישובצו ביחידות ויועסקו על פי חוזה מיוחד/או מינוי בפועל במשרות של משימה חולפת.
המועד המשוער להתחלת הקורסים: 5/7/87; 19/7/87
בהתאם להוראות חוק הזדמנות שווה בתעסוקה, התשמ"א–1981, כל מקום במכרז בו צויינו המלים מועמד או מועמדים הכוונה גם למועמדת או למועמדות.
★ את פרטי המכרז המלא והמחייב הנ"ל וכן טופסי בקשה ומידע נוסף, ניתן להשיג בלשכות המחוזיות של נציבות שירות המדינה.
הגשת הבקשות:
בירושלים, הקריה, בנין ראש הממשלה, חדר 429; בתל־אביב, הקריה, רחוב האלוף קלמן מגן מס' 110; בחיפה, בבית הממשלה, רחוב חסן שוקרי 11; בבאר־שבע, בנין לשכת הבריאות המחוזית, שכונה ד' (צפון), וכן אצל העוזרים למינהל במשרדי השומה והחקירות בכל רחבי הארץ.
★ הלשכות הנ"ל תהיינה סגורות לרגל חופשת מרוכזת מיום 13/4 עד 20/4
היום האחרון להגשת הבקשות: יום ד' כב' בניסן התשמ"ז (22.4.87).
LOH 620

רשות שדות התעופה בישראל

נמל התעופה בן-גוריון
דרושים
בחורים/בחורות
לתפקיד בטחוני מעניין בנמל התעופה בן-גוריון

העבודה מוצעת למשרה מלאה במשמרות מגוונות לחוזה מינימלי של שנה. אפשרות העסקה גם במשרה חלקית. (לסטודנטים).
תנאי הקבלה
* לאחר שירות צבאי.
* 12 שנות לימוד לפחות.
* דוברי אנגלית ברמה טובה (הראיון יערך בשפה האנגלית).
* מצב בריאותי תקין.
* מגורים באיזור גוש דן – חובה לתקופה החוזה.

– למועמדים שיצאו מתאימים יציעו תנאי עבודה נאותים.
– למעוניינים בעלי הכישורים המתאימים תתקיים ועדת קבלה במינהלת נמל תעופה בן־גוריון, בבניין משרד הבריאות (סמוך לאולם המכס), בתאריך 5.4.87 ביום א'.
הרשמת מועמדים תתקיים משעה 06:00 ועד השעה 08:00.
מספר המועמדים הינו מוגבל ומותנה בהחלטת הוועדה.
על המועמדים להצטייד בתעודת זהות, פנקס מילואים, תעודת שחרור מצה"ל ושתי תמונות.

לקבוצת מפעלי תעשייה בתחום האריזות
דרושים:
למפעל באזור חיפה
מחסנאי פקיד טכני (מפ"ט)
* נסיון בן 5 שנים בתחום
* ידע בניהול מחסן ממוחשב
* שירות צבאי כמפ"ט – יתרון. העבודה במשמרות.
חשמלאי
* חשמלאי מוסמך
* ידע באלקטרוניקה ובמערכות פיקוד ובקרה יתרון
* נסיון תעשייתי קודם – יתרון
מועמדים מתאימים יפנו טלפונית 04-538261, למדור מנגנון, לשם קביעת מועד לראיון.
העבודה במשמרות

הלוח הכללי
הטלפון לא מפסיק לצלצל

לחברת מיניקס
דרושים/ות
1) נציגי מכירות
* הכרה טובה של שוק המחשבים בישראל
* עדיפות לבעלי ידע במערכות VAX וציוד היקפי למחשבי דיגיטל
* רקע אקדמאי – יתרון
* נמרץ ודינמי
2) מזכירה
* שליטה בהדפסה עברית/אנגלית
* 6 ימי עבודה בשבוע א'-ה' 08.00–17.00, ו' 08.00–12.00
3) מחסנאי
* נסיון קודם בניהול מחסן
* נסיון בעבודה בחברת מחשבים
* ידיעת השפה האנגלית
על המועמדים לתפקידים הנ"ל לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים ופרוט נסיון קודם לת.ד. 2062 הרצליה מיקוד 46120. נא לציין על המעטפה את המקצוע הנדרש.
תנאים טובים למועמדים המתאימים.
minix
מערכות מחשבים וציוד היקפי למחשבי דיגיטל

רשת עמל
ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל

בית מרכז הרשת, תל־אביב, רח' קהילת קיוב 15, ת.ד. 303 מיקוד 61002, טלפון 497444
בית הספר התיכון המקיף בגליל "עמל" וביה"ס לטכנאים והנדסאים – טבריה רח' רבי עקיבא, שכון ב', טבריה 14387 טלפון: 06-794990 06-794803

עקב גידול במספר התלמידים ופתיחת כתות יג'-יד' לטכנאים והנדסאים דרושים מורים/מורות לשנה"ל תשמ"ח במקצועות הבאים:

1. אנגלית	– משרה מלאה
2. מתמטיקה	– משרה מלאה
3. פיסיקה	– משרה מלאה
4. ביולוגיה	– משרה מלאה
5. מהנדס אלקטרוניקה לכתות יג'-יד'	– משרה מלאה
6. מהנדס מכונות לכיתות יב'-יג'	– משרה מלאה
7. מורה/מדריך לרתוך ולעגרות ומכונים	– משרה מלאה
8. יועצת חינוכית	– משרה מלאה
9. מהנדס מחשבים	– משרה מלאה

למועמדים המתאימים מובטח אתגר חינוכי, הטבות ותמריצים. למועמדים בעלי נסיון יוצעו תפקידי ריכוז.
מועמדים בעלי השכלה ונסיון יפנו בכתב להנהלת ביה"ס שכון ב' טבריה או בטלפון 06-794803.
"עמל" רשת מקיפות לטכנאים והנדסאים, בתי ספר תיכוניים טכנולוגיים ומקיפים, בתי ספר לתוכניות ובתי ספר תעשייתיים, מרכזים טכנולוגיים בהתיישבות ומרכזי הכשרה למבוגרים

לחברה מסחרית ארצית
דרושים
1. אלקטרונאים
2. מכשירנים
לעבודה מעניינת ובעלת אתגר, במערך השרות של החברה בתל־אביב. בעלי רשיון נהיגה יפנו בצרוף קורות חיים מפורטים לת.ד. 502 תל־אביב, עבור "טכנאים".

למפעל תעשייתי בהרצליה
דרושה
עוזרת למנהל־חשבונות
נסיון בעבודה במחשב – הכרחי.
לפנות בכתב לת.ד. 1589 תל־אביב מיקוד 61015 עבור מפעל תעשייתי בהרצליה.

המועצה המקומית הוד־השרון לביה"ס תיכון חדש (חטיבה עליונה) שייפתח בהוד־השרון בשנה"ל תשמ"ח
דרוש/ה
מנהל/ת
הכישורים הדרושים:
1) בעל/ת רישיון הוראה לחינוך העל־יסודי (רצוי בעל/ת תואר שני M.A.)
2) בעל/ת 5 שנות ותק בהוראה בכיתות י'-יב' בארץ.
3) מתמצא/ת בחוקי החינוך בכלל ובמערכת החינוך העל־יסודי בפרט.
4) בעל/ת יכולת לקיים קשרים עם מוסדות ומשרדים ממשלתיים.
5) רצוי בעל/ת נסיון קודם בניהול, התנאים להעסקה: יקבעו על־פי כישורי [illegible] המועמד/ת.
את הבקשה, בכתב יד, בצרוף המלצות ותולדות חיים יש להגיש עד יום ד' כ"ה בניסן תשמ"ז – 24.4.87 למנהל המחלקה לחינוך במועצה המקומית הוד־השרון.
יצחק קדמי עו"ד
יו"ר ועדת החינוך

לצה"ל דרושים:
א. באזור ת"א
1) פיסיקאי/אופטיקאי בכיר
לניהול צוות מחקר ופיתוח בתחומי האופטיקה, ההנדסה האופטית והאלקטרואופטיקה.
הכישורים הנדרשים:
* 5 שנות נסיון בעבודה מעשית
* תואר שני (רצוי)
* יכולת ניהול צוות מקצועי ברמה גבוהה.
2) איש מכניקה מנוסה
בעל נסיון של 5 שנים לפחות.
עם ידע מעשי ותיאורטי בתחומים הבאים: מסגרות, פחחות רכב, הידראוליקה לעבודה מעניינות ובלתי שגרתית.
3) אחראי מטבח גדול (נגד תזונה בכיר)
הכישורים הנדרשים:
* שלב 9 במקצוע טבח (רצוי בוגר קורס נגדי תזונה)
* כושר להפעלת צוות גדול.
* ידע בבישול ותזונה.
* השכלה: 10 שנות לימוד.
נא לפנות בכתב לד"צ 02470 צה"ל/קצין שלישות

ב. אקדמאים לעבודת מחקר עם אתגר
הכישורים הדרושים:
* תואר אקדמאי בתחום למזרח התיכון, כלכלה, גיאוגרפיה, מדעי המדינה.
* עדיפות לקצינים במילואים ולבעלי שליטה בשפות ערבית, צרפתית, אנגלית. המעוניינים יפנו בכתב בפרוט קורות חיים ופרטים אישיים לד"צ 01206 (עבור ב.ס.) צה"ל.
מועמדים מתאימים יוזמנו לראיונות.
ג. קצינים בדרגת סגן-רס"ן
עד גיל 32 בעלי השכלה אקדמאית בתחומים של הנדסת תעשייה וניהול, מדעי המחשב, סטטיסטיקה או מתמטיקה עם רקע במחשבים.
– תחום העיסוק הינו בתכנון משאבי אנוש.
– יש לפנות לד"צ 02180 עבור מודעת דרושים בצרוף פרטים אישיים, מספר אישי וקורות חיים.
ד. 1) מורי נהיגה באזור כרמיאל והצפון
* בעלי ותק בנהיגת משא במשך 3 שנים לפחות.
* עדיפות לבעלי רשיון הוראת נהיגה למשאות סוג 03.
* גיל עד 30.
* שרות צבאי מלא ותקין.
– למתאימים תינתן הכשרה מתאימה במסגרת צה"ל
– לקבלת פרטים נא לפנות לטלפון 03-616220 לאביחי/עינת.
2) טבחים ועוזרי טבחים
* בעלי הכשרה או נסיון בעבודות מטבח.
* נכונות לעבור הכשרה מתאימה במידת הצורך.
* גיל עד 30
– בדבר פרטים נא לפנות לטלפון 03-616121
3) הנדסאי/טכנאי קירור ומיזוג אוויר
* בעלי תעודת הנדסאי/טכנאי קירור ומיזוג אוויר.
* בעלי נסיון במערכות מיזוג מרכזיות וקירור מסחרי.
* רשיון לעסוק בעבודות חשמל.
* גיל עד 30.
– לקבלת פרטים יש לפנות לטלפון 03-616121.

למשרד רואי חשבון בת"א
דרושים:
בוחנים
ורואי חשבון
בעלי נסיון של 2–6 שנים בביקורת.
למעוניינים לפנות א-ה, טל' 03-661231

בית הספר התיכון לאמנויות "תלמה ילין" גבעתיים
דרושים
מורים מנוסים
משרות חלקיות
למקצועות: * אנגלית * מתמטיקה * פיסיקה
נא לפנות טל 03-735847, 03-737171, 08.00-14.00

חוק הזדמנות שווה בתעסוקה, התשמ"א 1981
לפי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לעבודה מחמת מינו או מחמת היותו נשוי או הורה, אלא אם אופיו או מהותו של התפקיד מונעים קבלתו של בן אחד המינים לעבודה הנדונה. העבריינים צפויים לעונש על פי החוק.

אסם
תעשיות מזון בע"מ
למפעלנו המתפתח בשדרות
דרושים:
מכונאים לאחזקת מכונות אריזה
★ בוגרי ביה"ס מקצועי/טכנאים במגמת מכניקה/אוטומציה
★ לבעלי נסיון קודם בתחום דומה יתרון.
★ יועדפו המתגוררים באיזור המפעל
העבודה במשמרות
נא לפנות בכתב למנהל כוח-אדם ת.ד. 111 שדרות 80150

לחברה גדולה בתחום המזון
דרושים
סוכנים עצמאיים
באזור גוש דן
בעלי רכב מסחרי בינוני
טלפון 03-9241440-2

לארגמן אולמי שמחות
דרושים
אחראי חניון
לערב
פועלי נקיון ומטבח
ליום ולערב
טלפונים 03-888774 03-852852

לישוב נווה־זוהר בים המלח
דרוש
איש כיבוי אש
★ בעל משפחה, עד גיל 28
★ מגורים במקום
★ רשיון נהיגה ג' מעל שנתיים
★ 11 שנות לימוד
★ פרופיל 82 ומעלה.
לפרטים: טל' 057-84283

אקים
מרכז אקי"ם
דרוש/ה
מנהל/ת המחלקה לקשרי חוץ
הדרישות: השכלה אקדמית ונסיון באיסוף כספים. התפקיד כולל קשר עם אגודות ידידי אקי"ם בחו"ל וארוח תיירים וידידים בארץ ויזום ארועים ופעולות התרמה.
נא לפנות בכתב יד עם פרוט קורות חיים לת.ד. 24003, תל־אביב.

לחברת דלקט
דרושים
סוכנים
בעלי חנויות
בכל חלקי הארץ
03-202459 03-282659 לפנות למרסל

לחברת עסיס בע"מ נתניה
דרושים:
1. חשמלאי מוסמך
2. מכונאי אחזקה
3. עוזר מחסנאי
עם נסיון בתעשיית המזון.
עדיפות לתושבי נתניה.
בדבר פרטים נא לפנות במקום למר אפו יוסף או טלפונית למס. 053-59191

דרושים
מנתח/ת, מתכנת/ת [illegible]
משכורות גבוהות ביותר למתאימים
03-248129, 03-248181

לפארמא בע"מ
חברה לשיווק תכשירים וטרינריים
דרושים
מדריכי־שדה מקדמי מכירות
לאזור המרכז והצפון
הכישורים: בעלי רקע ונסיון בגידול עופות ובעלי חיים; רצוי בוגרי הפקולטה לחקלאות.
נא לפנות בכתב־יד בצירוף קורות־חיים ונסיון אל פארמא בע"מ, רח' עמק־ברכה 5, תל־אביב 67446.
סודיות מובטחת.

בית התפוצות
דרושים **מנחים** לקבוצות סטודנטים מחו"ל לסמינרים בנושאים:
תולדות עם ישראל וזהות יהודית
הכישורים:
★ שפת אם אנגלית, צרפתית או גרמנית
★ ידיעת השפה העברית
★ ידע והשכלה בנושאים הקשורים ביהדות
★ נסיון בחינוך לא־פורמלי ובהנחיית קבוצות דיון
★ עד גיל 45
העבודה חלקית ואינה קבועה
המועמדים יחוייבו להשתתף בקורס הכנה שיתקיים בין 17.5.87–29.5.87
לקביעת ראיון נא לפנות עד 17.4.87, טלפונית בלבד, ליחידת הסמינרים טל' 03-425161, קו פנימי 67,60,16

דרושים
יוצאי צבא
עד גיל 25
לתפקידי אבטחה ושרות
דרישות:
★ נכונות לעבודה בשלוש משמרות הכרוכה בנסיעות
★ שרות צבאי מלא
★ 12 שנות לימוד
★ רשיון נהיגה תקף
המשרה אינה מתאימה לסטודנטים
המשרה המוצעת הינה בת"א
התחייבות לשנת עבודה
המתאימים יפנו בכתב יד בצרוף קורות חיים לת.ד. 11361, מיקוד 61113, ת"א.

שופר־סל
לסניף גבעת שמואל
רח' בן־גוריון 18
דרושים
★ עובדי/ות מאפית
– הכשרה תינתן במקום.
המעוניינים מתבקשים לפנות למנהל הסניף במקום.

למפעלנו ביבנה
דרוש
מבקר איכות
לקביעת ראיון נא לפנות למנהל כח־אדם
טל. 08-439021-5
סודיות מובטחת

המועצה המקומית גבעת זאב
דרושים
גזבר המועצה
תאור התפקיד:
אחריות לניהול הפעולות הכספיות והמשקיות של המועצה.
הכישורים הדרושים:
בעל השכלה אקדמאית באחד מהתחומים – כלכלה, מינהל עסקים, ראיית חשבון, מינהל ציבורי. בעל יכולת לנהל משא ומתן עם מוסדות ממשלה ואירגונים שונים. עדיפות לבעלי נסיון בתחום המוניציפלי.
שעור המשרה: מלא
גנן
תאור התפקיד:
תכנון ופיתוח שטחי גינון ואחזקתם השוטפת.
הכישורים הדרושים:
גנן מוסמך בעל תעודה מס' 3 או 4. עדיפות לבעלי נסיון.
שעור המשרה: מלא
המעוניינים יפנו עד יום א' 12.4.87 לטלפון: 02-361999, 02-361182

רוקר אינטרנשיונאל בע"מ
מפעל אלקטרוניקה עתיר ידע בירושלים לפיתוח זיווד מכני, למערכות צבאיות מוטסות
דרוש
מהנדס מכונות
כישורים:
1. 2–3 שנות נסיון בתעשיה, בפרט בתכנון ופיתוח.
2. נסיון בתיב"ם ואנליזות אלמנט סופי (חוזק, מעבר חום).
3. נסיון בתחום זיווד מערכות צבאיות – יתרון.
4. שליטה טובה באנגלית
★ תנאים טובים למתאימים
★ חוזה אישי
★ 5 ימי עבודה בשבוע
המעוניינים יפנו טלפונית 02-822222
סודיות מובטחת

מגן דוד אדום בישראל MAGEN DAVID ADOM IN ISRAEL
דרוש
מתקין ציוד קשר אלחוטי
★ בעל נסיון מוכח בנושא
★ רשיון נהיגה הכרחי
★ מגורים באזור גוש דן
טל': 03-292619

חוק הזדמנות שווה בתעסוקה, תשמ"א 1981
לפי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לעבודה מחמת מינו או מחמת היותו נשוי או הורה, אלא אם אופיו או מהותו של התפקיד מונעים קבלתו של בן אחד המינים לעבודה הנדונה. העבריינים צפויים לעונש על־פי החוק.

המועצה המקומית קרית־טבעון
דרוש לנו
מהנדס מועצה
★ בוגר הנדסה אזרחית או ארכיטקטורה.
★ נסיון מוכח של 5 שנים.
★ כושר ונסיון ניהולי
★ כושר לניהול מו"מ עם ציבור.
שאלונים ניתן להשיג במנגנון ויש להגישם עד 12.4.87
לפרטים: מזכיר המועצה טל. 04-931821
ע. גדרון
ראש המועצה

לפרסום אורן
דרושה
למשרה מלאה
ס. מנהלת למחלקת מודעות
עדיפות לבעלות נסיון או לקצינות (מיל)
08-331251 (רב קודי) לאורלי עמר
מיום ראשון

לחברה שעוסקת בתחום הבניה
דרוש/ה
כלכלן/ית
★ הכרחי - ידע ונסיון בניתוח פרוייקטים.
★ הבנה במקרקעין.
נא לפנות בכתב־יד תוך פירוט נסיון, לת.ד. 23032, ת"א מיקוד 61230 עבור "כלכלן/ית"
– סודיות מובטחת –

CLUB IN.
עבודה באילת -
בילויים בלונדון!!
הצעה מיוחדת לצעירים, למשוחררי צה"ל ולמי שיודע להנות:
התפקיד
★ חדרנים, חדרניות ועובדי נקיון.
★ 8 שעות ביום, 26 ימים בחודש.
★ תקופה של 5 עד 5 וחצי חודשים.
ההטבות
★ תוספת שכר לשעות נוספות.
★ כלכלה מלאה ומגורים במלון.
★ שימוש חופשי בכל מתקני המלון.
והציפור
כבר בתום חמישה וחצי חודשי עבודה — בונוס כספי בגובה מחיר כרטיס טיסה ללונדון. מה יכול להיות יותר טוב?
בואו בימים ראשון ושני בין 9 ל־3.30 לראיון (עם תמונה) במשרדי קלאב אין בתל־אביב: בית גיבור, רחוב קויפמן 6, חדר 301.
כדאי להזדרז -
מספר המקומות מוגבל!
קלאב אין
כפר הנופש המקסים של אילת

תדיע
למשרדנו בפתח־תקוה
דרוש
למחלקת הספנות
מבקר חשבונות יבוא/יצוא
הכישורים הדרושים:
* ידע בהליכי יבוא יצוא.
* ידיעת השפה האנגלית.
* ידע בהנהלת חשבונות.
* מגורים באזור גוש דן.
המועמדים מתבקשים לפנות בכתב למח' כח־אדם, ת.ד. 3190 פתח־תקוה, בציון כתובת מיקוד וטלפון להתקשרות.
– סודיות מובטחת

שלח
אספקת מזון 1984 בע"מ
דרושים:
באיזור התעשיה בחולון
★ מנהל/ת חשבונות
לנהול משרד עצמאי
★ מחסנאי
בעל רשיון נהיגה ונסיון
03-5562446 03-5562150

נציבות שירות המדינה מודיעה
על פרסום מכרז פומבי
חוזר מס' 480–483.
(מכרז קודם מיום 27.1.1987
לא העלה מועמדים)
למשרת עובדי מעבדה ביחידת שירותים ומכון וטרינרי בית דגן – משרד החקלאות
הדרגה: ח' 1–ג' של דירוג הביוכימאים והמיקרוביולוגים.
תאור התפקידים: סיום בית ספר מוכר לעובדי מעבדות רפואות או השכלה אקדמית במדעי הטבע.
הערה: המשרות הן בלתי צמיתות והעובדים יועסקו על פי חוזה מיוחד.
בקשות יש להגיש על גבי טופס מדף 2315 (אותו אפשר לחשוב בלשכה הדואר) ללשכה המחוזית תל־אביב, רח' קלמן מגן 10 – 61070.
מועד אחרון להגשת בקשות הוא: כ"ג בניסן התשמ"ז (22.4.1987).

נציבות שירות המדינה
מודיעה כי
למשרד הבריאות דרושים:
★ **אחיות ואחים מוסמכים**
★ **אחיות ואחים מעשיים**
★ **כוחות עזר**
★ **ומרפאים בעיסוק מוסמכים.**
לעבודה במרכז לבריאות הנפש יהודה אברבנאל, בת־ים
מועמדים מתאימים יהנו מסידורי הסעה ועזרה בדיור.
בדבר פרטים יש לפנות לטלפון: 03-864102, קו פנימי 28, בשעות העבודה הרגילות לקביעת ראיון אישי.

---

migdal
למפעלנו העוסק בייצור ציוד רפואי לשימוש חד־פעמי דרוש
מנהל אחזקה
הכישורים הנדסאי מכונות. ניסיון בעבודה של 6 שנים לפחות, בעל ידע במערכות אוטומציה; נסיון בניהול אחזקה במפעל תעשייתי
מועמדים מתאימים יפנו בכתב־יד בצירוף קורות חיים ונסיון קודם אל "מגדה בע"מ" ת.ד. 211, רחובות 76101, עבור "מנהל אחזקה"
סודיות מובטחת.

למכון לבריאות העובד ושקומו רעננה
למחקר חברתי שימושי
דרוש
בעל תואר שני
(או לקראת סיומו)
בלימודי עבודה
סוציולוגיה או
מנהל עסקים
רצויה הבנה וגישה מערכתית.
משך המחקר כשנה.
לפנות לד"ר ש. מלמד טל: 052-912212,
ת.ד. 3 רעננה 43100.

לסוכנות בטוח גדולה
דרושות
1) **קלדנית טובה**
עם נסיון בביטוח
2) **פקידה כללית**
3) **עובדת מזנון**
נא לפנות לטל. 03-623383-8

ל"אציד" — מח' חשיווק
דרושים
סוכני מכירות
לעבודה במרכזי שיווק
באזור ת"א — גבעתיים
ליום עבודה מפוצל, 6 ימים בשבוע.
תנאים טובים למועמד המתאים.
לפנות טל. 784519, 03-700041
(לפרידה)

למרכז שיקום רחובות
דרוש/ה
מדריך/ה לתפקיד אבחון
הכישורים הדרושים:
מורה למלאכת יד/מרפאה בעיסוק
לפנות טלפונית: 08-461133 08-465575

רשת עמל
ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל
בית מרכז הרשת, תל־אביב,
רח' קהילת קייב 16 ת.ד. 303 מיקוד 61002,
טלפון 497444

משרד העבודה והרווחה האגף להכשרה ולפתוח כח אדם מחוז ת"א והמרכז	מרכז הובלה 6900	רשת "עמל" ההסתדרות הכללית של העובדים בא"י

בית הספר התעשייתי למקצועות הרכב — "עמל בן־עמי"
דרושים:
עובד/ת קהילתית בבי"ס
כישורים: רקע בחינוך או בעבודה קהילתית. לביצוע התפקיד דרוש רכב.
★
מורה לאנגלית
בהקף של ½ משרה.

דניאל - מלונאות מקצועית
באוירה בינלאומית
● טכנאי בכיר למיזוג אויר
● טכנאי קירור - נסיון שנתיים
● שרברב מנוסה
● טלפניות - עברית/אנגלית
● מלצרים/יות סטודנטים
תנאים מעולים ואפשרויות קידום
לפנות אישית (מח' כח־אדם במלון
בימים א'-ה' בשעות
10.00-13.00
DANIEL מלון דניאל

כצט CTS
למחלקה הרפואית
דרוש/ה
עובד/ת בכיר/ה
לתפקיד מנהלן ומתאם
ADMINISTRATION AND SALES OFFICE MANAGER
★ ידיעת אנגלית/עברית על בוריין - חובה.
★ נסיון מוכח
נא לפנות בכתב־יד בפירוט קורות חיים לדנה ת.ד. 10 ת"א 61000
כ.צ.ט. בע"מ כימיקלים וציוד טכני
בשירות הציבור מאז 1921

לעיתון יומי גדול
דרושים
באזור השרון
(רעננה, כ"ס, רמת השרון, הרצליה)
1. **נציגי מכירות**
(למודעות) בעלי נסיון
2. **מזכירת מערכת ומודעות**
תנאים טובים למתאימים.
נא לפנות בכתב יד בפרוט קורות חיים לת.ד. 10289 ת"א

חוק ההזדמנות שווה בתעסוקה, תשמ"א 1981
לפי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לעבודה מחמת מינו או מחמת היותו נשוי או הורה, אלא אם איפיו או מהותו של התפקיד מונעים קבלתו של כל אחד המינים לעבודה הנדונה. העבריינים צפויים לעונש על־פי החוק.

לקרית חינוך ע"ש דוד בן־גוריון — עמקחפר
דואר המדרשה החקלאית ע"ש רופין
טלפונים: 053-688402; 053-688389
דרושים
מורים
לשנת הלימודים תשמ"ח
במקצועות הבאים:
★ **גאוגרפיה** – לחטיבה עליונה
★ **ביולוגיה** – לחטיבה עליונה
★ **מתמטיקה** – לחטיבה עליונה
★ **סוציולוגיה** – לחטיבה עליונה
★ **אנגלית** – לחטיבה עליונה
★ **הנדסאי/טכנאי מכונות** – לחטיבה עליונה
★ **מחשוב ובקרה** – לחטיבה עליונה
★ **חשמל** – לחטיבה עליונה
★ **אלקטרוניקה** – לחטיבה עליונה
★ **חשמל־טרוניקה** – לכתות ט'
★ **מחשבים** – לחטיבת הביניים וחטיבה עליונה
★ **חינוך מיוחד** – לחטיבת ביניים
★ **חקלאות** – לחטיבת ביניים

לחברת שווק דינמית
בענף המזון
דרוש
מקדם מכירות נמרץ
עד גיל 45
כישורים נדרשים:
1. בוגר תדמור – ויצ"ו צרפת או בעל השכלה בענף המזון.
2. נסיון בקידום מכירות.
עדיפות לבעלי רכב.
לקביעת ראיון: טל' 9610601, 03-9613383 צפי

קבוצת מפעלי גלי
לאגף השווק
דרוש
מנהל מחלקת גבייה
הכישורים הנדרשים:
★ סוג 3 בהנהח"ש
★ נסיון קודם בעבודה עם קהל ובגבייה
★ גיל 30-40
מועמדים מתאימים יפנו בכתב יד בלבד בצרוף קורות חיים ופרוט נסיון קודם ל־ת.ד. 4429, רמת אליהו מיקוד 75143 ראשל"צ, לידי אלברט חרוש.

בזק החברה הישראלית לתקשורת בע"מ
ליחידת המחשב המרכזית הנמצאת בתהליך פיתוח מואץ
דרושים/ות
אקדמאים במקצועות ענ"א
1. מנהלי פרוייקטים בעלי נסיון במערכות ענ"א גדולות
2. מנתחי מערכות/ראשי צוותים
3. מתכננים/מתכנתים
4. תוכניתן מערכות (SYSTEM) לנושאי תקשורת
עדיפות תנתן למועמדים בעלי רקע ונסיון בתחומים הבאים:
★ השכלה אקדמאית במקצועות מדעי המחשב
★ מחשבי I.B.M גדולים (MVS/XA)
★ עבוד נתונים בתקשורת
★ מסד נתונים IDMS
★ שפות תכנות ADS, COBOL
★ JCL TSO
העבודה היא באזור תל־אביב
נא לפנות בכתב יד לת.ד. 486 ירושלים 91004
לציין על המעטפה "עבור תעסוקה"
סודיות מובטחת

לכפר הנוער בן שמן
דרושים
1) **מורים לשנת"ל תשמ"ח**
בעלי נסיון בהכנת תלמידים לבחינות בגרות.
★ למדעי החיים והחקלאות – כולל ריכוז מקצוע והנחיה המיועדת להכנת פרוייקטים ועבודות גמר.
★ למתמטיקה
★ לתנ"ך
★ לספרות ולשון.
2) **מורה מ"מ לאנגלית**
– לחטיבת הביניים לשליש ג' בתשמ"ז.
3) **מרכז מרכזיה פדגוגית**
– לחצי משרה
כושר הנחיית מדריכים בנושאים ערכיים, השכלה אקדמאית רצויה.
4) **מדריכים חברתיים**
– לשנה"ל תשמ"ז ו־תשמ"ח, השכלה תיכונית/על תיכונית ונסיון בהדרכת בני נוער, מגורים במקום.
5) **עובד מספוא** – נסיון בגידולי שדה ורשיון נהיגה לטרקטור, מגורים במקום.
6) **עובד תחזוקה (פנסיונר)**
– לחצי משרה, נסיון כללי בתחזוקה.
7) **מציל מוסמך** – לעונת הרחצה קיץ 1987. נסיון בטיפול במכון בריכה
המשרות תנ"ל מוצעות לגברים ונשים כאחד.
על המועמדים לפנות אל: מינהלן כפר הנוער בן שמן מיקוד – 71904 טלפון: 08-229111 בין השעות 08.30 – 15.00.

כור תקשורת והתראה בע"מ 444
דרושים
טכנאי/הנדסאי אלקטרוניקה
למחלקת שרות
כישורים: ★ נסיון של שנתיים לפחות באיתור ותיקון תקלות במעגלים סיפרתיים ואנלוגיים. ★ נסיון בעבודה במערכות משובצות מיקרו־מחשב ★ ידיעת השפה האנגלית ★ רשיון נהיגה ★ נכונות לעבודת שרות בשדה ולשעות עבודה רבות ★ נסיון באלקטרו אופטיקה – יתרון.
נא לפנות לראובן פרי, 03-492661

הבימה התיאטרון הלאומי
לתיאטרון הבימה
דרושים
עובדים להכשרה לעבודות במה טכניות
עם מסלול קידום, אפשרות לקבלת קביעות.
יתקבלו מועמדים אחרי שירות צבאי
12 שנות לימוד בבי"ס מקצועי
לפנות בכתב בצרוף קורות־חיים למח' כח אדם ת.ד. 222 ת"א

קיבוץ מלכיה מעונין לקלוט
חשמלאי מוסמך
(קליטה בלבד)
מעוניינים מתבקשים לפנות בכתב לתמי עוגני קיבוץ מלכיה דאר נע מרום־הגליל 13845
טלפון בבוקר 06-946711 בשעות אחה"צ והערב 06-94678

דרוש/ה
מנהל/ת חשבונות סוג 3
עם ניסיון של 4 שנים לפחות
ידע בהנה"ח ממוחשבת והתאמות.
מעוניינים מתבקשים לפנות בכתב יד אל: ת.ד. 20234 ת"א (מיקוד 61200) עבור מנה"ח
סודיות מובטחת

לעבודה בארה"ב
דרושים מומחי IBM
באחד או חלק מהתחומים הבאים:
ACP, MVS, SYSTEM PROGRAMMERS, IDMS, ADABAS/NATURAL, IMS—DB/DC, DB2, ASSEMBLER, PL/1, COBOL
★ תעונים על אחד או כמה מהתחומים שהוזכרו מתבקשים לשלוח את קורות חייהם בשפה האנגלית.
★ יש לפרט נושאי התמחות, שנות נסיון, פרטי השכלה.
★ נא לציין תאריך התחלת עבודה מבוקש ודרכי התקשרות.
★ המשרות פנויות החל מיוני – 87 ובמהלך השנה.
★ כל הפונים יענו.
ת.ד. 21283 ת"א מיקוד 61212.

משרד העבודה והרווחה
האגף להכשרה ולפיתוח כח־אדם
המוסד להכשרה ולייעול הבניה
המרכז ללימודי טכנולוגיות הבניה
מלט"ב
דרושים לשנת"ל תשמ"ח
1. מורה לאנגלית
2. מורה למתמטיקה
3. מורה למקצועות הומניים (ספרות; תנ"ך)
4. מורה לחשמל
5. מורה למקצועות השרברבות
6. מורה/מדריך לחשמל
7. מדריך למיזוג אויר ולקירור
8. מדריך לנגרות
9. מדריך לשרברבות
המעוניינים יפנו למזכירות הפדגוגית – טלפון (03) 804208
שדרות ירושלים 101, חולון

חוק ההזדמנות שווה בתעסוקה, תשמ"א 1981
לפי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לעבודה מחמת מינו או מחמת היותו נשוי או הורה, אלא אם איפיו או מהותו של התפקיד מונעים קבלתו של כל אחד המינים לעבודה הנדונה. העבריינים צפויים לעונש על־פי החוק.

למפעל אלקטרוניקה גדול
דרושים
מהנדסי/ות תוכנה בכירים/ות
לתחום אבטחת איכות תוכנה במערכות משובצות מחשב מתקדמות.
הדרישות לתפקיד: –
★ נסיון מוכח של 7 שנים בפיתוח תוכנה מערכות זמן אמת.
★ הכרת מטודולוגיות מתקדמות בתחום הנדסת תוכנה.
★ נסיון בשימוש בכלי הנדסת תוכנה לפיתוח תוכנה.
נסיון קודם באבטחת איכות תוכנה – יתרון.
על המעוניינים לפנות בכתב לת.ד. 612 יבנה ולציין במכתב למשרת א.א.ת.
סודיות מובטחת
מודעה זו מיועדת לנשים וגברים.

לחברה תעשייתית גדולה
דרוש/ה
הנדסאי/ת או טכנאי/ת מכונות
★ לתיאום ותיכנון אחזקה שוטפת ומונעת ומעקב אחריהן
★ להכנת תיקי ציוד ומכונות ★ יועדפו בעלי נסיון בתעשיה ★ מגורים באיזור אשקלון, קרית־גת (יינתן סיוע למעתיקים מקום מגוריהם)
★
נא לפנות בכתב למנהל כוח־אדם ת.ד. 2897 תל־אביב 61028 עבור "הנדסאים"

Beit Berl College
The English Department

Lectures in Applied Linguistics

Applications are invited for the above post available from October, 1987.
The applicants should hold at least an M.A. Degree in Linguistics and must be able to teach a variety of foundation courses in applied linguistics. Preference will be given to a native speaker of English with a distinct interest in T.E.F.L.
In the first instance, applicants should submit a detailed c.v. to the Head of the English Department, Dr. Y. Elnav
Beit Berl College,
Beit Berl, Kfar Saba 44905

למוסד ממלכתי בתל־אביב
דרוש
הנדסאי/טכנאי מיזוג אויר
לעבודת התקנה, אחזקה ופקוח על יחידות בכמניות, מערכות חימום ומזגנים שונים.
הכישורים הנדרשים:
★ בוגר בית ספר מקצועי במגמת מיזוג אויר.
★ נסיון עבודה של 5 שנים לפחות כולל שליטה ופיקוד.
מועמדים העומדים בכל הדרישות לעיל יפנו בכתב בצרוף קורות חיים ופרטים אישיים מלאים כולל מס' ת.ז. ומס' טלפון לת.ד. 17224 ת"א (מיקוד 61170), עבור טכנאי מיזוג.
– פונים מתאימים ייענו –

למוסד ממלכתי
דרושים
קציני מילואים
בדרגות: סגן, סרן, רב־סרן
אנו מציעים לך:
★ עבודה בעלת עניין ואתגר, הכרוכה בניירות.
★ לימוד השפה הערבית.
★ תנאי שכר טובים ותנאי שרות מיוחדים (לרבות רכב צמוד בתום ההכשרה).
★ עבודה קבועה.
★ מסלול קידום רחב ואפשרויות להתפתחות עפ"י כישורים.
אם גילך בין 23-31, השכלתך לפחות תיכונית מושלמת ובריאותך תקינה –
פנה נא בכתב לת.ד. 33171 ת"א (מיקוד 61231) עבור כ"א, בצירוף תולדות חיים ופרטים אישיים (כולל מספר ת"ז וטלפון).
פונים מתאימים ייענו

התנדב
לתפקיד בטחוני בארץ ובחו"ל
אם אתה
★ יוצא יחידה קרבית לאחר מסלול של לוחם ומפקד (עדיפות לקצינים)
★ גילך בין 21-28 שנה.
★ בריאותך תקינה (פרופיל 82 ומעלה)
הצטרף אלינו
אנו מציעים
★ חוזה העסקה לשנה אחת או יותר.
★ תנאי שכר טובים.
★ אפשרות להיקלט בעבודה קבועה בעתיד.
החצעה מתאימה גם לסטודנטים חלומדים בארץ או העומדים לצאת ללמוד בחו"ל
פנה נא, ללא דיחוי, בכתב לת.ד. 39350 ת"א, מיקוד 61392, עבור ע.י. וצרף תולדות חייך, פרטיך האישיים, כולל מספר ת.ז. וטלפון.
– פונים מתאימים ייענו –

למפעל אלקטרוניקה גדול
דרושים
4167 **ראשי צוות תוכנה**
ניסיון בזמן אמת של 6 שנים לפחות.
4166 **מתכנתים/ות בכירים/ות**
ניסיון בזמן אמ"ת של 3–4 שנים.
לאיפיון, תכנון, פיתוח ואינטגרציה מערכות לפרויקט זמן אמת מתוחכם בעל מערכת מחשבים מבוזרת המבוססת על מערכות INTEL.
למועמדים בעלי ניסיון במערכות ממוחשבות המבוססות על ציוד INTEL – יתרון.
על המעוניינים לפנות בכתב לת.ד. 612 יבנה ולציין ע"ג המכתב מס' המשרה
– סודיות מובטחת –
מודעה זו מיועדת לנשים וגברים.

בני משה קרסו בע"מ
יבואני "רנו" בישראל
למוסך המרכזי בתל־אביב
דרושים
• מנהל טכני
• רב־בוחן/בוחן רשוי
• מנהלי עבודה
• בוחני קבלה
• חשמלאים
מועמדים יפנו לבני משה קרסו טלפון 03-627111/110 לסופי לתאום ראיון
– הסמכה או סיווג מקצועי גבוה – יתרון

למפעל בכרמיאל
דרוש
איש אחזקה
* מכונאי בעל נסיון
* ידע בעבודות חשמל
* נסיון תעשייתי – יתרון.
מועמדים מתאימים יתקשרו טלפונית 04-985738 לשם קביעת מועד לראיון.

לחברה בינלאומית
להשכרת רכב
דרושים:
★ **מנהל חשבונות ראשי**
בעל נסיון של 5 שנים
★ **מנהל חשבונות סוג 3**
בעל נסיון של 3 שנים
★ **מנהל סניף**
שליטה מלאה באנגלית.
יכולת עבודה עם קהל. מגורים באזור המרכז. נסיון קודם יתרון.
* * *
נא לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 8809 תל־אביב. "עבור חברה בינלאומית".
– סודיות מלאה תשמר –

---

inteRent
רשת בינלאומית להשכרת רכב
מופעלת בישראל ע"י צ'מפיון רנט־א־קאר חברה בת ליבואני פולקסווגן אודי
דרושים
מכונאי רכב
לטיפול ברכב השכרה
בעלי 3 שנות נסיון
נא לפנות לשמואל ברנד טל. 03-785111 שלוחה 249.

הדר חברה לבטוח בע"מ
דרושה
פקידת תביעות
מנוסה
נא לפנות למזל ברדה טל. 03-642642

מפעלי ניר
אמריקאים ישראליים בע"מ
דרוש/ה
עורך/ת דין מתחיל/ה
לעבודה מעניינת בחדרה
עדיפות לבעל/ת נסיון במשפט מסחרי וחברות.
למנות ליועצת המשפטית, ת.ד. 142 חדרה, 38101 בצרוף קורות חיים ונסיון קודם

דרוש
מהנדס/ת או הנדסאי/ת בנין
מלביצוע פרוייקטים באילת
נסיון בעבודה: 5 שנים לפחות + המלצות
חובת מגורים באילת, תינתן עזרה בדיור.
נא לפנות לטל: 059-72161
או לכתוב לת.ד. 29753 ת"א.

למפעל מזון בענף הממתקים
במרכז הארץ
דרושים:
1. מנהל עבודה ראשי
2. מנהל/ת חשבונות
ראשי/ת / חשב
3. טכנולוג מזון –
לניהול ייצור ובקרת איכות
4. פועלי ייצור
ברמה מקצועית מתאימה,
לתפקיד אחראי מחלקה.
על המועמדים להיות בעלי נסיון מעשי בתחומים הנ"ל רק מועמדים מתאימים יענו. יש לכתוב בכתב יד לת.ד. 17490 תל־אביב מיקוד 61171 לפרט נסיון עבודה קודם ותנאי שכר הנדרשים.

ל"דנשר" תעשיות קוסמטיקה
בע"מ בנתניה דרושה
מזכירה בכירה
* ידע בניהול משרד
* ידע בניהול מלאי
* הדפסה עברית אנגלית.
לפנות בכתב בצירוף קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 8073 נתניה עבור מזכירה.

לקבוץ כפר רופין שבעמק
בית־שאן
דרושה
אחות מוסמכת
לעבודה במרפאה, מגורים במקום (לינה משפחתית)
נא ליצור קשר עם:
בשעות העבודה עדה 06-588301 או ויל 06-589112
בשעות הערב ויל 06-589162

למושב באר־טוביה
דרוש/ה
רכז/ת נוער
בעל/ת כשורים וידע בהדרכה
מגורים במקום
טלפונים 055-82184 055-86953

טלקום
דרוש/ה
נציג/ת מכירות
הכישורים: נסיון מוכח במכירות למוסדות; בעל/ת רקע בתקשורת מחשבים.
התנאים: תמורה כספית הולמת להצלחה; עבודה עצמאית; הזדמנויות לקידום.
מועמדים יפנו בכתב אל ת.ד. 7136, תל־אביב.
סודיות מובטחת

ש.ע. ירדני (מוצרי מתכת) בע"מ
למפעלנו בבני־ברק דרושים
1. מנהל מחלקה בייצור
ידע רב בכיוון אוטומטים לעבוד שבבי ידע בהפעלת מכונות C.N.C נסיון בהפעלת עובדים.
2. מנהל/כוון מחלקת מכבשים
ידע ונסיון בכיוון מכבשים אכסצנטריים. נסיון בניהול צוות עובדים ידע במבלטות רצוי
3. הנדסי מכונות
ידע רב בתהליכי עבוד מתכת הכנת תיקי מוצר ותהליכי עבודה נסיון מוכח של 5 שנים לפחות בתפקידים דומים 5 ימי עבודה בשבוע
תנאים טובים למועמדים המתאימים
נא לפנות טלפונית למפעלנו
03-776051

דרוש
מנהל עסקים
לשיווק בישראל וסחר בינלאומי
נסיון מוכח, טיפול בכספים, התכתבות, יחסי ציבור, הופעה, מעל גיל 35, אנגלית חובה
לכתוב ת.ד. 11333 ת"א 61112 עבור "מנהל עסקים"

למפעל לוחות חשמל
דרוש **הנדסאי/שרטט**
לתכנון לוחות.
טל. 03-707146 למאירי

שמאי רכב
למשרד שמאים
דרוש:
בעל נסיון ותעודה ממשרד התחבורה.
לפנות בכתב יד בצרוף המלצות וקורות חיים
לת.ד. 29830 ת"א 61297
סודיות מובטחת

מו"פ בקעת־הירדן
דרושים
לתחנות הנסיונות בבקעה
א. טכנאי מטעים –
משרה מלאה
ב. אחראי/ת מעבדת שרות –
משרה מלאה
נסיון הכרחי
על המעונינים לפנות לטל' 02-941103 בשעות היום.
02-352768 בערב.

חוק הזדמנויות שווה בתעסוקה,
תשמ"א 1981
לפי חוק זה אסור [illegible] לקבל אדם לעבודה [illegible] מחמת מינו או מחמת היותו נשוי או הורה, אלא אם [illegible] [illegible]

למפעל תעשייתי באשקלון
דרוש
מהנדס יצור
התמחות וכישורים דרושים:
1. נסיון בשיטות שכר עידוד, שיפור שיטות, תיכנון מערכי יצור ובקרת איכות.
2. תחום טיפול נוסף: עבודה עם מחשב י.ב.מ. 38.
תנאים טובים למועמד המתאים.
מועמדים מתאימים יפנו בכתב בציון קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 120 אשקלון 78100 (עבור מהנדס)
סודיות מובטחת

למפעל בגוש־דן
דרושים
חשמלאי
* חשמלאי מוסמך
* ידע ונסיון באלקטרוניקה ובמערכות פיקוד ובקרה
* נסיון תעשייתי קודם – יתרון.
העבודה במשמרות
מפעילים
* השכלה בת 11 שנות לימוד
* רקע טכני
העבודה במשמרות.
מועמדים מתאימים יתקשרו טלפונית 03-806181-7 (אל עמרה) לשם קביעת מועד לראיון.
– סודיות מובטחת –

לנסיעות ותיירות
דרושים
פקיד/ה מורשה עם נסיון
לתיירות יוצאת ונכנסת
לפנות לבני טלפון: 02-226418
ולמשרד בתל־אביב לפנות לאלי.
טלפון: 03-564541

אפקון
אפקון בקרה ואוטומציה בע"מ
דרוש
מתכנת
נסיון בכתיבה תוכנה גרפית בשפת C על מחשבי I.B.M. O.C
לקביעת ראיון נא להתקשר טל. 03/299617 (קו פנימי 79)

לבית־ספר תיכון
בקרית החינוך בהרצליה
דרושים
לשנת הלמודים תשמ"ח
מורים
למקצועות הבאים:
* מתמטיקה * פיזיקה * כימיה * ביולוגיה * אנגלית * ספרות * תנ"ך * גאוגרפיה * מדעי החברה * אזרחות * תקשורת המונים.
להתקשר לבי"ס טלפונית: 052-541055, 052-542529

למושב בורגתה
דרוש
גזבר
עם נסיון בתחום הנהלת חשבונות ממוחשבת.
הצעות [illegible] 053-888130

במלאת שבעה לפטירתה של
אמנו וסבתנו היקרה
זוהרי קוקה (בטיכה)
ז"ל
תתקיים אזכרה ביום ראשון, ו' בניסן תשמ"ז 5.4.87 בשעה 17.00 ברח' רהב 8, רמת יוסף בת־ים.
המשפחה

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו
של חברנו
עקיבא ונגרוב
הלויתו תתקיים היום, יום ו' ד' ניסן תשמ"ז 3.4.87 בשעה 13.30 בקיבוץ לוחמי הגיטאות
המשפחה
וקיבוץ לוחמי הגיטאות

במלאת שנה לפטירת יקירנו
אמיל וייס ז"ל
תתקיים אזכרה לזכרו, ביום ראשון, ו' ניסן תשמ"ז 5.4.87 בשעה 16.00 בבית העלמין בהרצליה. נפגשים בכניסה לבית העלמין.
המשפחה

למשפחת לוי
השתתפותנו באבלכם במות עובדנו
אהרון לוי ז"ל
מחלבת "טרה"
ההנהלה והעובדים

במלאת שלושים לפטירתו הפתאומית
של בננו ואחינו האהוב
אבנר תירוש
(וינטרוב) ז"ל
תיערך אזכרה וטקס גילוי המצבה ביום חמישי, י' בניסן תשמ"ז – 9.4.1987 בשעה 16.00 ברעננה, בבית העלמין הישן בחלקה הצבאית.
אנו מודים לכל מנחמינו בכתב ובע"פ.
חוה יענקלה ויעל תירוש

למלכות בר־דרומא
משתתפים באבלך הכבד על
מות אחיך
אליהו ז"ל
קבוצת "השמירה" בע"מ
ההנהלה
וחבר העובדים

מודעות אבל
מתקבלות בלילה
משעה 19.00 עד 24.00
בטלפון 03-304524

במלאת שלושים לפטירתה של אשתי, אמנו
וסבתנו היקרה
אמה חייצ'יק ז"ל
בת יוסף וינברג ז"ל
תתקיים אזכרה וגילוי מצבה
ביום ראשון, ו' בניסן תשמ"ז 5.4.1987 בשעה 4.00 אחה"צ
בבית העלמין נחלת יצחק.
נפגשים ליד השער.
בעלה: מוניש חייצ'יק
בנה וכלתה: פרופ' סמריו ורינה חייצ'יק וב"ב
בנה וכלתה: יגאל ופאולינה חייצ'יק וב"ב
בתה וחתנה: רחל ודוד וינגרטן וב"ב

לציון יום השנה החמישי
לזכר פטירתה של יקירתנו
יעל מרן ז"ל
נפגש ליד קברה
בבית־העלמין "סגולה" בפתח־תקוה, ביום ראשון, ו' בניסן תשמ"ז 5.4.87, בשעה 3.30 אחה"צ.
המשפחה האבלה

במלאת שלושים לפטירת יקירנו
ד"ר **מנחם סידר**
ז"ל
תתקיים אזכרה וגילוי מצבה ביום ראשון, ו' בניסן תשמ"ז 5.4.87 בשעה 15.00 בבית העלמין בכפר סמיר, חיפה. נפגשים בשער הראשי.
המשפחה

במלאת שלושים לפטירת יקירתנו
זיוה קיזלשטיין
ז"ל
נעלה לקברה לאזכרה וגילוי מצבה ביום שני, ז' בניסן תשמ"ז 6 לאפריל 1987 בשעה 16.00 בבית העלמין החרש ברחובות. נפגשים ליד השער.
המשפחה

לגדי אדן ומשפחתו
משתתפים בצערכם הכבד
על מות
האב ז"ל
עינת ואריה סגל
ועובדי טכנו־רצף

בצער רב אנו מודיעים על פטירת
אמנו וסבתנו היקרה
ג'יזל לוי
ההלויה התקיימה ביום ה' 2.4.87.
יושבים שבעה בבית המנוחה, רחוב הגליל 37, רעננה.
משפחות:
לוי, פלקוב,
לשנו, אילן ופרי

לצוות הרופאים והאחיות
[illegible]
גיל עדי ז"ל
חנה ועזרא עדי

במלאת שלושים לפטירתו של יקירנו
ג'קי (ג'יקומינו) **רוזנצויג**
ז"ל
תתקיים ביום ראשון, ו' בניסן תשמ"ז 5.4.87 בשעה 4.00 אחה"צ. אזכרה וגילוי מצבה בבית העלמין בהרצליה. נפגשים ליד השער.
המשפחה

למשפחת סופר ממושב עלמה
במלאת 7 ימים לפטירתו של
ראש המועצה האזורית מרום הגליל
בן ציון סופר ז"ל
אנו משתתפים בצערכם הכבד
חברי מושב בלנית

לאברהם זיו־טל
אתך באבלך על מות
אמך ז"ל
חבריך לעבודה
בית דיגיטל

במלאת שנה לפטירתו של ראש משפחתנו
ר' **יעקב לנדוי** ז"ל
נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו
ביום ראשון, ו' בניסן תשמ"ז 5.4.1987, בשעה 15.00, בבית־העלמין בנחלת יצחק ת"א.
המשפחה

במלאת שלושים לפטירת
אבינו וסבנו היקר
ר' **יעקב דב נפרסטק**
ז"ל
ב"ר אשר פסח הלוי ז"ל
מפיוטרקוב טריב'
נערוך אזכרה וגילוי מצבה ביום ג', ח' ניסן תשמ"ז (7.4.87) בשעה 4.00 אחה"צ בבית העלמין סגולה פ"ת. אוטובוס יצא מבית המנוחה, רחוב נחלת יוסף 5 ר"ג, בשעה 3.30 אחה"צ.
בנו וכלתו: שמואל ורחל נפרסטק וב"ב
בתו וחתנו: שרה ואברהם צויבל וב"ב

במלאת שנה להילקחו מאיתנו של
אביגדור
בר עקיבא
ז"ל
מוקירי זכרו נפגשים ביום ה', י' בניסן, ה־9 באפריל בבית־העלמין הישן בראשון־לציון, ליד שער מספר 3 (השער הצפוני) בשעה 10.00.
בשעה 11.00 מתכנסים להעלאת קוים לדמותו במכון וולקני באולם ההרצאות של המכון לקרקע ומים.
המשפחה

מודעות אבל
מתקבלות בלילה
משעה 19.00 עד 24.00
בטלפון 03-304524

במלאת שנה לפטירת יקירנו
צבי ליטבק ז"ל
נעלה לקברו כל מוקירי זכרו
ביום ד' 8.4.87 (ט' בניסן תשמ"ז) בשעה 16.00 אחה"צ בבית העלמין כפר סמיר – חיפה.
נפגשים בשער הראשי.
המשפחה

לפנינה מלך
איתך באבלך הכבד במות
אמך ז"ל
עובדי מחלקת
הפיקוח על הבנקים
בנק ישראל, תל־אביב

לנה רשף והילדים
משתתפים בצערכם במות הרעיה והאם
אלים ז"ל
"החברים"
בהשגחת עיר וחוץ
בחברת החשמל

ד"ר אוגרטן אריה
אתך באבלך הכבד במות
אביך ז"ל
מרכז רפואי ע"ש שיבא – אגף הילדים

לצבי טובל
אנו אתך באבלך הכבד במות
אמך ז"ל
חב' ליאו גולדברג בע"מ
ההנהלה
וצוות העובדים

לשולי בן סלומון
תנחומינו הכנים בהילקח
אמך ז"ל
אי.סי.אי. טלקום בע"מ
ההנהלה והעובדים